

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΠΟΛΙΤΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΟΛΙΤΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: ΤΟΠΙΚΕΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ

Σπουδάστρια: ΒΑΛΑΣΗ ΠΑΡΘΕΝΑ

Εποπτεύουσα Καθηγήτρια: ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΠΥΡΓΟΣ 2014

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία με θέμα «Πολιτιστικός Τουρισμός» πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας και ολοκλήρωσης του προπτυχιακού κύκλου σπουδών του τμήματος Μουσειολογίας Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων του Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών (παράρτημα Πύργου).

Η παρακάτω εργασία εξετάζει το φαινόμενο του πολιτιστικού τουρισμού στη σύγχρονη εποχή. Εστιάζοντας στην περίπτωση της πόλης των Γιαννιτσών μελετά κατά πόσο μια επαρχιακή πόλη διαθέτει πολιτιστικό τουρισμό και τις δυνατότητες να τον αναπτύξει ειδικότερα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης.

Σε αυτή την περίπτωση, η εργασία επιχειρεί να προβάλλει τον πολιτιστικό τουρισμό, καθώς και το πολιτιστικό και τουριστικό πλαίσιο των Γιαννιτσών, ώστε να αποδειχθεί ουσιαστικά η ύπαρξη πολιτιστικού τουρισμού στην εν λόγω πόλη.

Για την εξαγωγή έγκυρων συμπερασμάτων, η μέθοδος που ακολουθήθηκε πέρα από την έρευνα και την μελέτη της βιβλιογραφίας, ήταν οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν με τους αρμόδιους φορείς που ασχολούνται με τον πολιτισμό και τον τουρισμό στα Γιαννιτσά.

Η συγκεκριμένη εργασία αναφέρεται στον πολιτιστικό τουρισμό επιχειρώντας μια ενδελεχή μελέτη του όρου, των απαρχών και των προεκτάσεων του και στη συνέχεια την συσχέτιση του με την πόλη των Γιαννιτών. Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε εννέα κεφάλαια, για τα οποία θα μιλήσουμε επιγραμματικά παρακάτω.

Αρχικά, θα διαχωρίσουμε τον όρο του πολιτιστικού τουρισμού και θα αναλύσουμε μεμονωμένα τους όρους του πολιτισμού και του τουρισμού, θα εξετάσουμε την εξέλιξη τους στο χρόνο καθώς επίσης και την μεταξύ τους σχέση.

Στο πρώτο κεφάλαιο ορίζεται η έννοια του τουρισμού ενώ γίνεται και ο απαραίτητος διαχωρισμός ανάμεσα στον επισκέπτη και τον τουρίστα και παρουσιάζονται τα διαφορετικά είδη του τουρισμού.

Στο δεύτερο κεφάλαιο δίνεται ο ορισμός του πολιτισμού ενώ διαχωρίζονται οι διαφορές ανάμεσα στις έννοιες πολιτισμός και κουλτούρα, αλλά και πολιτιστικού και πολιτισμικού. Στο τρίτο κεφάλαιο συσχετίζεται ο πολιτισμός με τον τουρισμό και μελετάται ο πολιτιστικός τουρισμός με βάση ορισμούς και την εξέλιξη τους. Μελετούνται τα κίνητρα και οι ανάγκες του πολιτιστικού ταξιδιού. Σκιαγραφείται το προφίλ των πολιτιστικών τουριστών και παρατίθενται τα είδη του πολιτιστικού τουρισμού.

Στο τέταρτο κεφάλαιο προβάλλεται η πόλη των Γιαννιτών, το ιστορικό και πολιτιστικό της πλαίσιο καθώς και οι δυνατότητες - ευκαιρίες που μπορούν να αναδειχθούν στην περιοχή. Στο πέμπτο κεφάλαιο δίνεται περιγραφή της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε όπως και τα στοιχεία που προέκυψαν μέσα από την έρευνα.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι ανασταλτικοί παράγοντες ανάπτυξης του τουρισμού στα Γιαννιτά. Στο έβδομο κεφάλαιο παρατίθεται η S.W.O.T. (Strength. Weakness. Opportunities. Threats) ανάλυση αναφορικά με τα δυνατά, αδύναμα σημεία, τις ευκαιρίες και τις απειλές της πόλης των Γιαννιτών.

Τα τελευταία δύο κεφάλαια καλύπτουν τις λύσεις που προτείνονται σχετικά με τον πολιτιστικό τουρισμό στα Γιαννιτά καθώς επίσης και τα συμπεράσματα που προκύπτουν μέσα από την έρευνα και την μελέτη που έχει προηγηθεί.

Τέλος στο παράρτημα υπάρχει φωτογραφικό υλικό αλλά και οι απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	2
Περίληψη.....	3
Εισαγωγή.....	6
Κεφάλαιο 1 Ορισμοί και είδη τουρισμού	
1.1 Ορισμός του τουρισμού.....	7
1.2 Οι διαφορές τουρίστα-επισκέπτη.....	8
1.3 Τα είδη του τουρισμού.....	8
1.3.1 Εσωτερικός τουρισμός.....	8
1.3.2 Μαζικός τουρισμός.....	9
1.3.3 Εναλλακτικός τουρισμός.....	9
1.4 Η εξέλιξη του τουρισμού μέσα στο χρόνο.....	9
1.5 Παράγοντες τουριστικής ανάπτυξης.....	11
Κεφάλαιο 2 Ο ορισμός του πολιτισμού	
2.1 Ο ορισμός του πολιτισμού.....	12
2.2 Διαφορές πολιτισμού-κουλτούρας.....	12
2.3 Διαφορές πολιτιστικού-πολιτισμικού.....	13
2.4 Οι σχέσεις πολιτισμού και τουρισμού.....	14
Κεφάλαιο 3 Πολιτιστικός Τουρισμός	
3.1 Ορισμοί του πολιτιστικού τουρισμού.....	15
3.2 Στόχοι Πολιτιστικού τουρισμού.....	17
3.3 Τα είδη του πολιτιστικού τουρισμού.....	18
3.3.1 Εκπαιδευτικός τουρισμός.....	18
3.3.2 Αθλητικός τουρισμός.....	18
3.3.3 Περιηγητικός τουρισμός.....	18
3.3.4 Θρησκευτικός τουρισμός.....	19
3.3.5 Συνεδριακός τουρισμός.....	19
3.3.6 Οινοτουρισμός.....	19

Κεφάλαιο 4 Η περίπτωση του πολιτιστικού τουρισμού στα Γιαννιτσά

4.1 Γιαννιτσά: Η ιερή πόλη του Γαζή Εβρενός- Αναδρομή στην Ιστορία της πόλης των Γιαννιτσών.....	20
4.2 Η πολιτιστική κληρονομιά των Γιαννιτσών.....	23
4.2.1 Μνημεία Οθωμανικής Εποχής.....	23
4.2.2 Χριστιανικά Μνημεία.....	29
4.2.3 Ταφικά Μνημεία.....	31
4.2.4 Δημόσια Γλυπτά.....	33
4.2.5 Τα μουσεία των Γιαννιτσών.....	35
4.2.6 Σύγχρονες πολιτιστικές δράσεις στα Γιαννιτσά.....	36
4.3 Η τουριστική ανάπτυξη στην πόλη των Γιαννιτσών.....	40
4.3.1 Η τουριστική εξέλιξη στα Γιαννιτσά.....	40
4.3.2 Τα χαρακτηριστικά του ευρύτερου τουριστικού-πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής των Γιαννιτσών.....	42

Κεφάλαιο 5 Έρευνα

5.1 Μεθοδολογία της έρευνας.....	44
5.2 Οι απόψεις των ειδικών για τον πολιτιστικό τουρισμό στα Γιαννιτσά...45	

Κεφάλαιο 6 Παράγοντες που αναστέλλουν την τουριστική ανάπτυξη στα Γιαννιτσά

6.1 Οι ανασταλτικοί παράγοντες	47
6.2 Τα νέα δεδομένα και οι πρακτικές τουριστικής ανάπτυξης.....	49

Κεφάλαιο 7 S.W.O.T. Analysis.....

Κεφάλαιο 8 Προτάσεις.....

Κεφάλαιο 9 Συμπεράσματα.....

Βιβλιογραφία.....

Παράρτημα.....

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο πολιτιστικός τουρισμός ως όρος εμπεριέχει δυο επιμέρους έννοιες τον πολιτισμό και τον τουρισμό. Έννοιες πολύ σημαντικές και μεγάλης σημασίας για την Ελλάδα. Τόσο ο πολιτισμός όσο και ο τουρισμός αποτελούν τομείς ζωτικής σημασίας για την χώρα σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Ουσιαστικά πρόκειται για αυτό που πολύ συχνά και ενίοτε αβίαστα αποκαλείται «βαριά βιομηχανία» της χώρας.

Ο συνδυασμός του πολιτισμού και του τουρισμού παράγει τον πολιτιστικό τουρισμό, ένα εξειδικευμένο είδος τουρισμού, για το οποίο θα μιλήσουμε πιο αναλυτικά παρακάτω.

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι πέρα από το να εξετάσουμε διεξοδικά τον όρο του πολιτιστικού τουρισμού, να εξετάσουμε τον πολιτιστικό τουρισμό σε μια επαρχιακή πόλη, που το μόνο που μπορεί να προσφέρει στους τουρίστες που την επισκέπτονται είναι πολιτιστικά κίνητρα.

Επιπλέον σε αυτή την εργασία θα δούμε την εξέλιξη του τουρισμού από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, τα είδη του τουρισμού καθώς και του πολιτιστικού τουρισμού αλλά και την εξέλιξη τουρισμού στα Γιαννιτσία. Αφού πρώτα βέβαια παρουσιάσουμε το ιστορικό και πολιτιστικό πλαίσιο της πόλης, στην συνέχεια θα παραθέσουμε τις δυνατότητες της περιοχής και θα προτείνουμε λύσεις για την ανάπτυξη.

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι αφού αναλυθούν οι έννοιες του τουρισμού, του πολιτισμού και του πολιτιστικού τουρισμού να δούμε τον τρόπο που βιώνεται ο τελευταίος σε μια επαρχιακή πόλη τα Γιαννιτσία. Μας ενδιαφέρει αν υπάρχουν προϋποθέσεις ανάπτυξής του. Και αυτές οι προϋποθέσεις αφού καταγραφούν, συστήνουν για μας αφορμή προκειμένου να προχωρήσουμε σε χρήσιμες προτάσεις.

Κεφάλαιο 1

Ορισμός και είδη τουρισμού

1.1 Ορισμός τουρισμού

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (WTO)¹, η έννοια του τουρισμού ορίζεται ως εξής: Τουρισμός είναι ένα κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό φαινόμενο, που συνεπάγεται με τη μετακίνηση των ανθρώπων σε χώρες ή περιοχές έξω από το σύνηθες περιβάλλον τους για προσωπικούς ή επιχειρηματικούς/επαγγελματικούς σκοπούς. Οι άνθρωποι αυτοί ονομάζονται επισκέπτες (τουρίστες ή εκδρομείς) και ο τουρισμός αφορά τις δραστηριότητές τους.

Ένας άλλος ορισμός κατά την Διεθνή Ακαδημία Τουρισμού ορίζει τον τουρισμό ως το σύνολο των ανθρώπινων μετακινήσεων και δραστηριοτήτων που προκύπτουν από την εξωτερική και την πραγματοποίηση του πόθου που έχει κάθε άτομο για απόδραση και ο οποίος πόθος εκδηλώνεται σε διάφορους βαθμούς και με διαφορετική ένταση σε κάθε άτομο².

Όμως, με την σύγχρονη μορφή του ο τουρισμός θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως η πρόσκαιρη μετακίνηση των ανθρώπων από τον τόπο μόνιμης διαμονής τους σε ένα άλλο, με αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση των τουριστικών αναγκών ή επιθυμιών τους (δεν είναι πάντα ξεκούραση και αναψυχή) και η οργανωμένη προσπάθεια για την προσέλκυση, υποδοχή και καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των ανθρώπων αυτών από τους ντόπιους κατοίκους της περιοχής³.

Κατά άλλους ο τουρισμός θεωρείται ως ένα μέσο απόδρασης από την καθημερινότητα, ακόμα και αν η απόδραση αυτή είναι προσωρινή. Επιπλέον το ταξίδι θα πρέπει να έχει οργανωθεί με σκοπό να αποτελέσει μέσο αυτοβελτίωσης. Ένας τρόπος να διευρύνει το μυαλό, να προσφέρει νέες εμπειρίες ώστε ο ταξιδιώτης να επιστρέψει ικανοποιημένος και πλήρης.

Στις αντικρουόμενες απόψεις ο τουρισμός θεωρείται η κατ'εξοχήν εμπειρία αναψυχής/ψυχαγωγίας που επιτρέπει μια προσωρινή απόδραση από το κέντρο, το οποίο ωστόσο προσελκύει το ενδιαφέρον των περιφερειακών. Ο τουρισμός επινοήθηκε ως μια αντιστροφή των καθημερινών δραστηριοτήτων, αλλά από μόνος του στερείται νοήματος.

Δίνοντας μια ολοκληρωμένη άποψη που συμπυκνώνει όλα όσα περιλαμβάνει ο τουρισμός εν συντομία ορίζεται ως το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που

¹¹ www.unwto.org

² Κολτσιδόπουλος Γ. (2000), Τουρισμός: θεωρητικές προσεγγίσεις, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα

³ Ηγουμενάκης Ν., 2004, «Τουριστικό Μάρκετινγκ», Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα

προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού σε έναν προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν μη μόνιμων κατοίκων του, όπως όρισαν οι Hunziker και Krapf το 1941, καθηγητές του πανεπιστημίου της Βέρνης.

1.2 Διαφορές Τουρίστα- Επισκέπτη

Κατά την διάρκεια της διάσκεψης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για θέματα σχετικά με τα Διεθνή Ταξίδια και τον Τουρισμό, που πραγματοποιήθηκε στην Ρώμη το 1963 συμφωνήθηκαν οι ακόλουθοι ορισμοί: ο όρος επισκέπτης να περιγράφει κάθε άτομο που επισκέπτεται μία χώρα διαφορετική από εκείνη που διαμένει μόνιμα, για οποιοδήποτε λόγο εκτός από εκείνο της άσκησης ενός επαγγέλματος για το οποίο να αμείβεται με χρηματικούς πόρους της χώρας την οποία επισκέπτεται. Ο ορισμός αυτό καλύπτει δύο κατηγορίες επισκεπτών:

Τους τουρίστες: άτομα που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτήν τουλάχιστον επί ένα 24ωρο, και των οποίων οι λόγοι επίσκεψης είναι τις περισσότερες φορές διακοπές, επαγγελματικοί, υγείας, σπουδές, συμμετοχή σε αποστολή ή σύσκεψη ή συνέδριο, επίσκεψη φίλων ή συγγενών, θρησκευτικοί και άθληση.

Τους εκδρομείς: άτομα που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτή λιγότερο από ένα 24ωρο. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι επιβάτες κρουαζιερόπλοιων, οι επισκέπτες που έρχονται και φεύγουν την ίδια μέρα χωρίς να διανυκτερεύσουν, καθώς επίσης και τα πληρώματα πλοίων, αεροπλάνων κλπ..

1.3 Τα Είδη του Τουρισμού

1.3.1 Εσωτερικός τουρισμός

Σύμφωνα πάντα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού ο τουρισμός διακρίνεται σε τρεις-(3) βασικές κατηγορίες τον Εσωτερικό, τον Μαζικό και τον Εναλλακτικό.

Ο εσωτερικός τουρισμός χωρίζεται σε έξι υποκατηγορίες:

- Ø Εγχώριος τουρισμός (domestic tourism): ο τουρισμός των κατοίκων μίας χώρας όταν ταξιδεύουν μόνο εντός αυτής (πχ. ένας κάτοικος του Πύργου Ηλείας επισκέπτεται τα Γιαννιτσή Πέλλας)
- Ø Εξερχόμενος τουρισμός (outbound tourism): αφορά στους μόνιμους κατοίκους μίας χώρας οι οποίοι ταξιδεύουν σε μία άλλη χώρα (πχ. ένας Έλληνας ταξιδεύει στην Ιταλία)
- Ø Εισερχόμενος τουρισμός (inbound tourism): ο τουρισμός των αλλοδαπών οι οποίοι ταξιδεύουν σε δεδομένη χώρα (πχ. ένας Γάλλος ταξιδεύει στην Ελλάδα)
- Ø Διεθνής τουρισμός (international tourism): το σύνολο του εισερχόμενου και του εξερχόμενου τουρισμού.
- Ø Εσωτερικός τουρισμός (internal tourism): το σύνολο του εγχώριου και του εισερχόμενου τουρισμού.

Ø Εθνικός τουρισμός: (national tourism): το σύνολο του εγχώριου και του εξερχόμενου τουρισμού⁴.

1.3.2 Μαζικός τουρισμός

Ο μαζικός τουρισμός είναι μια σχετικά νέα ιδέα, που προήλθε από την μεγάλη άνοδο των εισοδημάτων μετά την Βιομηχανική Επανάσταση. Πριν από αυτή, τα ταξίδια πολιτιστικού ή ψυχαγωγικού χαρακτήρα ήταν αποκλειστικό προνόμιο λίγων εκλεκτών περιηγητών, συνήθως αριστοκρατών.

Σήμερα, ο μαζικός τουρισμός είναι απευκταίος λόγω των δυσμενών επιπτώσεων που προκαλεί στο φυσικό περιβάλλον αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο. Η παγκόσμια τάση σήμερα είναι ο τουρισμός να είναι φιλικός ως προς τον άνθρωπο και ως προς το φυσικό περιβάλλον. Μορφές τουρισμού όπως ο αγροτουρισμός, ο περιηγητικός τουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός αλλά και ο τουρισμός των πόλεων (city breaks) θεωρούνται σήμερα οι μορφές που θα πρέπει να επικρατήσουν προκειμένου η τουριστική ανάπτυξη να καταστεί βιώσιμη καθώς και να καταπολεμηθεί η εποχικότητα.

1.3.3. Εναλλακτικός τουρισμός

Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί τμήμα των ειδικών μορφών τουρισμού, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός ειδικού κινήτρου στη ζήτηση και από την ανάπτυξη μιας αντίστοιχης ειδικής υποδομής (προσφοράς). Με τον εναλλακτικό τουρισμό (alternative tourism), οι άνθρωποι αναζητούν ένα διαφορετικό τρόπο διακοπών, ο οποίος συνδέεται με την προστασία της τοπικής κουλτούρας, την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος αλλά και με την αποφυγή της χρήσης υπηρεσιών οργανωμένου μαζικού τουρισμού⁵.

1.4 Η Εξέλιξη του Τουρισμού

Ο τουρισμός αποτελεί τον βασικό τομέα πολλών εθνικών και περιφερειακών οικονομιών και μπορεί να γίνει σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης, όταν η διαχείριση του είναι αποτελεσματική.

Το φαινόμενο του τουρισμού έχει τις απαρχές του ήδη από την αρχαιότητα και βασίζεται κυρίως στον ελεύθερο χρόνο και την μετακίνηση. Στην αρχαία Ελλάδα όπως και στην αρχαία Ρώμη ο τουρισμός είναι προνόμιο των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων, καθώς οι οικονομικά πιο εύποροι ήταν εκείνοι που συνήθιζαν να αναλαμβάνουν κοινωνικά αλλά και πολιτικά καθήκοντα.

Έτσι λοιπόν αυτοί που ανήκαν στις ανώτερες κοινωνικά τάξεις είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε διαφόρων τύπων μετακινήσεις. Για παράδειγμα, μετακινήσεις για να

⁴ Τουριστική Οικονομική, Δημήτρης Λάγος, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2005,σελ.42-43

⁵ Τουριστική Οικονομική, Δημήτρης Λάγος, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2005,σελ.62

γνωρίσουν την αυτοκρατορία καθώς και μετακινήσεις για λόγους αναψυχής, συμμετέχοντας σε αθλητικούς αγώνες, θεατρικές παραστάσεις, εορτές κτλ.. Επιπλέον στην Αρχαία Ελλάδα μετακινούνταν και για συνεδριακούς λόγους, ήδη από το 1522 π.Χ., για το θεσμό των Αμφικτιονιών. Κατά τους κλασικούς χρόνους, εμφανίζονται τα πρώτα κρατικά πανδοχεία (παρέχοντας δωρεάν υπηρεσίες στους ταξιδιώτες), αλλά και τα πανδοχεία με την μορφή οικονομικής εκμετάλλευσης. Προς το τέλος της αρχαιότητας, εμφανίζονται οι πρώτες τάσεις εμποροποίησης των ταξιδιωτικών μετακινήσεων.

Την περίοδο του Μεσαίωνα, επικρατεί ο πανεπιστημιακός τουρισμός (αναπτυγμένος γύρω από τα πανεπιστημιακά κέντρα της Ευρώπης, όπως το Παρίσι, Οξφόρδη, Κέμπριτζ, Πάντοβα κτλ) και ο τουρισμός των μεγάλων θρησκευτικών γεγονότων και εορτών, κυρίως προσκυνητών στους Αγίους Τόπους.

Κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης, οι ταξιδιώτες αποκτούν νέα κίνητρα για να ταξιδεύουν με κύριο σκοπό την ευχαρίστηση, καθώς και από «διανοουμενίστικη περιέργεια». Ο αριστοκρατικός τουρισμός ανθεί κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αι.. Η νέα αστική τάξη τον χρησιμοποιεί με σκοπό την κοινωνική προβολή. Οι θεσμικές, οικονομικές, κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές στα πλαίσια της βιομηχανικής επανάστασης συμβάλουν στην εμφάνιση των πρώτων τάσεων της μαζικοποίησης και της εμπορευματοποίησης του τουρισμού. Το 1839 εκδίδονται οι πρώτοι τουριστικοί οδηγοί του «Beadecker», οι οποίοι αναφέρονται στα στοιχεία εκείνα που αφορούν την πραγματοποίηση «ενός ταξιδιού στο Ρήνο». Την ίδια περίοδο, ο J. Murray εκδίδει στην Αγγλία ένα «εγχειρίδιο για ταξιδιώτες στην Ελβετία». Το 1841 στην Αγγλία, ο Thomas Cook οργανώνει το πρώτο ταξίδι με οδηγούς, ενώ το 1845 δημιουργεί στο Λέιτσεστερ το γραφείο ταξιδιών «Thomas Cook & Son» με υποκαταστήματα σε 68 χώρες του κόσμου. Στα τέλη του αιώνα, παρατηρείται ανάπτυξη των ξενοδοχείων πολυτελείας π.χ. το Grand Hotel της Ρώμης το 1839, το Ritz του Παρισιού το 1898, το Carlton του Λονδίνου το 1898 κτλ.

Στις αρχές του 20ου αιώνα το τουριστικό φαινόμενο μεταβάλλεται εξαιτίας:

- της οικονομικής συγκυρίας την περίοδο 1905-1914
- του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου (1914-1918), όπου οι αριστοκράτες και οι μονάρχες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης παύουν πλέον να υπάρχουν.
- των πληθωριστικών τάσεων που αφανίζουν τους εισοδηματίες (rentiers), οι οποίοι αποτελούσαν την tourist society του 19ου αιώνα.
- της οικονομικής κρίσης του 1929, η οποία καταστρέφει οριστικά τον αριστοκρατικό τουρισμό του 19ου αιώνα.

Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η μεταβολή των κινήτρων των τουριστών και η εισαγωγή του τουριστικού φαινομένου σε μια περίοδο ευρύτερου εκδημοκρατισμού και μαζικοποίησης. Στις πρώτες δεκαετίες του 20ου αι. ο τουρισμός αναψυχής των αριστοκρατών και των εισοδηματιών αντικαθίσταται από τον καλοκαιρινό παραθεριστικό τουρισμό ⁶.

⁶ Βαρβαρέσος Σ., «Τουρισμός: έννοιες, μεγέθη, δομές, Η ελληνική πραγματικότητα», Εκδόσεις Προπομπός, Αθήνα, 2000

1.5 Η τουριστική ανάπτυξη

Η τουριστική ανάπτυξη (ή απαρχές του τουρισμού) διαιρείται σε τέσσερα στάδια:

1) Προϊστορικός τουρισμός: Αφορά μικρό αριθμό ταξιδιών για ειδικό και συγκεκριμένο σκοπό κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους έως και τις αρχές του 17ου αιώνα. Η σταδιακή αύξηση του πλούτου, η διεύρυνση της τάξης και των εμπορών, των επαγγελματιών, οι συνέπειες της Μεταρρύθμισης και η εκλαΐκευση της εκπαίδευσης συνέβαλαν στην εξερεύνηση άλλων χωρών μέσω των ταξιδιών.

2) Μεταφορικά μέσα – η εποχή των σιδηροδρόμων και του ατμού: Οι ατμομηχανές και τα ατμόπλοια συνέβαλαν στην ανάπτυξη του τουρισμού, τα οποία μαζί με την εξάπλωση των σιδηροδρομικών δικτύων, άνοιξαν νέους ορίζοντες για ταξιδιωτικούς προορισμούς. Την εποχή εκείνη επινοήθηκαν τα μαζικά ταξίδια, αναπτύχθηκαν οι τουριστικοί πόλοι αναψυχής, τα τουριστικά γραφεία και τα ταξιδιωτικά πρακτορεία εξαιτίας της ταχείας ανάπτυξης του πληθυσμού και του πλούτου. Οι μέθοδοι μάρκετινγκ που αναπτύχθηκαν τότε (οργανωμένες εκδρομές, πακέτα ταξιδιών, αφίσες, φυλλάδια) παραμένουν τα βασικά εργαλεία του μάρκετινγκ μέχρι και σήμερα. Τα μεταφορικά μέσα αποτελούν βασικό παράγοντα της επίσκεψης σε έναν νέο προορισμό.

3) Η περίοδος του Μεσοπολέμου (1918-1939): Κυριαρχεί η παρακμή της εποχής των σιδηροδρόμων εξαιτίας του Α' Παγκόσμιου Πολέμου το 1914. Την περίοδο αυτή, παρατηρείται ανάπτυξη στον τομέα των οδικών μεταφορών, κατά βάση των αυτοκινήτων. Τα ταξίδια στο εξωτερικό, τα οποία διοργάνωναν μη κυβερνητικές οργανώσεις πολλαπλασιάστηκαν, οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες αυξήθηκαν, διαδόθηκαν τα κάμπινγκ, οι εκδρομές με τροχόσπιτα, οι ξενώνες για νέους καθώς και οι φτηνές μεταφορές για εκδρομές με πούλμαν. Όμως η μεγάλη οικονομική ύφεση της δεκαετίας του '30 και ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος (1939-1945) είχε ως αποτέλεσμα την διακοπή των τουριστικών δραστηριοτήτων.

4) Η «απογείωση» της τουριστικής δραστηριότητας: Τα μεταπολεμικά χρόνια είναι περίοδος τεχνολογικών επαναστάσεων, μαζικής βιομηχανικής ανάπτυξης, αύξησης του καθαρού διαθέσιμου εισοδήματος και ριζικών αλλαγών στον τρόπο ζωής (στη διαπροσωπική και συλλογική επικοινωνία).

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και την Unesco από τα μέσα της τελευταίας δεκαετίας του 20^{ου} αιώνα διακηρύσσουν ότι αντιμετωπίζουν τον πολιτιστικό τουρισμό ως μια ευκαιρία γνώσης και ενίσχυσης της πολιτιστικής ταυτότητας. Θέτοντας τον πολιτισμό «ως ένα κοινωνικοοικονομικό σύνολο που σχηματίζεται από πρόσωπα και πρωτοβουλίες αφιερωμένες στην παραγωγή και διανομή πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών».⁷

Αν και τα μεταφορικά μέσα αποτελούν βασικό παράγοντα της επίσκεψης σε έναν νέο προορισμό, ο πλούτος με τη μορφή του καθαρού διαθέσιμου εισοδήματος αποτελούσε

⁷ Αλεξοπούλου Κατερίνα, Πολιτιστικός τουρισμός: Ο εννοιολογικός, θεσμικός, και αναπτυξιακός του ρόλος (άρθρο προς δημοσίευση), 2014

βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του τουρισμού. Εξίσου σημαντικοί παράγοντες ήταν και είναι ο τρόπος ζωής και η μόδα⁸.

Κεφάλαιο 2 Πολιτισμός

2.1 Ορισμός πολιτισμού

Σύμφωνα με τον Αμερικανό ανθρωπολόγο Clifford Geertz ο όρος πολιτισμός έχει πλέον αποκτήσει μια ορισμένη αύρα κακής φήμης στους κύκλους της κοινωνικής ανθρωπολογίας, λόγω της πολλαπλότητας των αναφορών και της μελέτης της ασάφειας οι οποίες συχνά τυγχάνουν μεγάλης προβολής. Στην ουσία όμως ο όρος πολιτισμός υποδηλώνει ένα ιστορικά μεταδιδόμενο μοτίβο των νοημάτων που ενσωματώνονται σε σύμβολα, ένα σύστημα κληρονομημένων αντιλήψεων που εκφράζονται σε συμβολική μορφή, μέσω του οποίου οι άνθρωποι επικοινωνούν, διαιώνίζονται και αναπτύσσουν τις γνώσεις τους σχετικά με την στάση απέναντι στη ζωή⁹.

2.2 Διαφορές Πολιτισμού-Κουλτούρας

Ο όρος πολιτισμός (πόλις-πολίτης-πολιτισμός) εμφανίστηκε στα ελληνικά γράμματα τον 18ο αιώνα από τον Αδαμάντιο Κοραή, ως αντιστοίχιση της γαλλικής λέξης civilisation. Από τότε χρησιμοποιείται καλύπτοντας και την έννοια του culture/kultur, εξαιτίας της έλλειψης μονολεκτικής, ακριβούς απόδοσης στα ελληνικά της ξενόγλωσσης έννοιας. Από την άλλη, ο όρος κουλτούρα προέρχεται από το λατινικό ρήμα colere, που σήμαινε την καλλιέργεια της γης. Τον 1^ο αι. π. Χ. ο Κικέρων χρησιμοποιεί μεταφορικά τη λέξη cultura animi, δηλαδή «καλλιέργεια της ψυχής». Στην ύστερη Αναγέννηση, οι ουμανιστές Thomas Moore και Roger Bacon αναφέρθηκαν στην cultura intellecti, δηλαδή στην «καλλιέργεια του νου». Με αυτή την έννοια η κουλτούρα καθιερώνεται στα μέσα του 18^{ου} αι. στην Αγγλία και τη Γαλλία.

Η πολιτισμική ανάπτυξη του ανθρώπινου γένους, διαιρούμενη γεωγραφικά, είναι η *πολιτιστική δράση* (υλικά και πνευματικά έργα, δραστηριότητες και έθιμα) και η *πνευματική καλλιέργεια* ή «culture» (αξίες, παραδόσεις, παιδεία, μόρφωση, αισθητική, εκλέπτυνση συμπεριφοράς), που σε συνδυασμό διαμορφώνουν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων κατά τόπους. Ένας πολιτισμός δεν έχει απαραίτητα τοπικό χαρακτήρα. Μπορεί να διαχέεται γεωγραφικά και με άλλα κοινωνικά κριτήρια που του δίνουν ταυτότητα, όπως η φυλή, η εθνικότητα, η θρησκεία, η γλώσσα, η μόδα ή κάποιος άλλος παράγοντας κοινωνικής συνοχής. Ένας πολιτισμός μπορεί να χαθεί, αν αλλοιωθούν σε

⁸ Lickorish L. J. and Jenkins C.L., «Μια εισαγωγή στον τουρισμό, Τουρισμός & Αναψυχή», Εκδόσεις Κριτική, 2004

⁹ The interpretation of cultures, Clifford Geertz, Basics Books, New York, 1973, p.89

μεγάλο ποσοστό στοιχεία της πολιτισμικής του ταυτότητας. Παρόλο που οι πολιτισμοί χάνονται ή εξελίσσονται σε νέα πολιτισμικά μορφώματα, κάποιοι αφήνουν πίσω τους πνευματικά επιτεύγματα ως παγκόσμια κληρονομιά, όπως για παράδειγμα η Δημοκρατία ή το Ρωμαϊκό δίκαιο.

Είναι φανερό ότι, ο «πολιτισμός» και στα ελληνικά συγγέεται συχνά με ένα γνήσιο υποσύνολό του, τον όρο «κουλτούρα». Ιστορικά, οι δύο αυτοί όροι αντανακλούν μέσα από τις διαφορετικές σημασίες που τους έχουν κατά καιρούς αποδοθεί και τις διαφορετικές χρήσεις στις οποίες έχουν αξιοποιηθεί πολλές καίριες ιδέες, συνθήκες, εμπειρίες και συγκρούσεις που προσδιόρισαν τη φυσιογνωμία και την εξέλιξη της σύγχρονης εποχής. Η λέξη πολιτισμός, καθώς και η συγγενής της και συχνά χρησιμοποιούμενη σήμερα ως συνώνυμη λέξη *κουλτούρα* (ως *culture*) εμφανίστηκαν αργά στην ιστορία. Η πρώτη χρήση τους εντοπίζεται στη Δ. Ευρώπη κατά τα τέλη το 18ου αιώνα και την καθιέρωσή τους τον 19ο αιώνα, κατά την εποχή που αποκαλείται συνήθως νεότεροι χρόνοι ή νεωτερικότητα. Οι δύο αυτές λέξεις σε σύντομο χρονικό διάστημα απέκτησαν τόσο πολλές και διαφορετικές σημασίες, όσο και παρεξηγήσεις σχετικά με τον ορισμό τους. Ουσιαστικά αναδείχθηκαν σε βασικούς όρους όλων των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, από τη φιλοσοφία και την αρχαιολογία, έως την ιστορία, την κοινωνιολογία και την εθνολογία. Ωστόσο, ακόμα και στο πλαίσιο της επιστημονικής χρήσης τους, φαίνεται πως δεν υπάρχει συμφωνία σε ότι αφορά στο νόημά τους.

Αυτοί που πρώτοι χρησιμοποίησαν τον όρο «πολιτισμός», του απέδιδαν πιθανόν τη σημασία της εκλεπτυσμένης συμπεριφοράς, του εξελικτισμού του ατόμου, της ευγενείας και της απελευθέρωσης των ηθών, ως στοιχεία που έπονται της συμπεριφοράς κάποιου που ζει σε μια πόλη, κάποιου «πολιτισμένου». Αυτή η σύλληψη, αριστοκρατικής καταγωγής, περιείχε τη ιδέα της εξέλιξης του συνόλου προς το καλύτερο, και είχε ως κεντρική ιδέα έναν προοδευτικό πολιτισμό και μία πολιτισμένη και εκπολιτιστική Δύση.

Σήμερα, με τον όρο πολιτισμό έχουμε την τάση να συμπεριλαμβάνουμε τις διάφορες κουλτούρες. Ο Lévi-Strauss¹⁰ μιλάει για έναν ενιαίο πολιτισμό (*civilisation*) ο οποίος απαρτίζεται από διάφορες κουλτούρες (*cultures*). Έτσι ο όρος πολιτισμός (*civilisation*) κρατάει μία υπερεθνική έννοια, ενώ ο όρος κουλτούρα (*culture*) χρησιμοποιείται κυρίως σε (ενδο)κοινωνικό επίπεδο και μπορεί να αναφέρεται σε μία ομάδα ή μια κατηγορία. Υπό αυτό το πρίσμα θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο πολιτισμός αντιπροσωπεύει την ενότητα και η κουλτούρα την διαφοροποίηση.

2.3 Πολιτιστικός και Πολιτισμικός

¹⁰ Σημειώσεις από τις εισηγήσεις του μαθήματος *Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές*, της διδάσκουσας Αλεξοπούλου Κατερίνας, του τμήματος Μουσειολογίας-Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων, του χειμερινού εξαμήνου 2007-2008.

Οι όροι πολιτισμικός και πολιτιστικός¹¹, παρ' όλο που η πραγματική τους χρήση στα ελληνικά φανερώνει στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων συνωνυμία υψηλού βαθμού αλλά και σύγχυση, αποδεικνύουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο πως η γλώσσα μας, σε αντίθεση με τις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, διακρίνεται και για τη δήλωση των περί τον πολιτισμό δραστηριοτήτων και διαφορών, δύο ξεχωριστών ποιοτικών μεγεθών.

Έτσι, οι δύο αυτοί όροι είναι μεταφραστικά δάνεια από το αγγλικό cultural και το γαλλικό culturel. Το πολιτιστικός (παραγόμενο από ένα υποθετικό τύπο πολιτίζω, σύγκρ. πολιτισμένος) συνδέεται μόνο με το cultural, σε αντίθεση με το πολιτισμικός (παραγόμενο από το λόγιο πολιτισμός), που συνδέεται και με τα δύο. Εδώ, το πολιτισμικός εξηγείται με το «που ανήκει ή αναφέρεται στον πολιτισμό», ενώ το πολιτιστικός με το «που αφορά τον πολιτισμό και ειδικότερα, που ευνοεί, υπηρετεί, προωθεί την ανάπτυξη του».

2.3 Οι σχέσεις τουρισμού-πολιτισμού

Αναμφίβολα ο τουρισμός επιδρά στην πολιτιστική κληρονομιά με ισχυρό τρόπο, όπως επίσης και στη σύγχρονη πολιτιστική παραγωγή. Η επίδραση του τουρισμού στον πολιτισμό είναι άμεση καθώς μέσα από μια πολιτιστική δράση, μια καλλιτεχνική δημιουργία, μπορεί να τη μετατρέψει σε βιομηχανία παραγωγής αναμνηστικών προϊόντων. Αλλά και να εισάγει ξένα πολιτιστικά στοιχεία, τα οποία να αποτελέσουν έμπνευση για την δημιουργία νέων πολιτιστικών τάσεων, που αλλάζει ή ανανεώνει την ταυτότητα του κάθε τόπου.

Ο τουρισμός και ο πολιτισμός είναι καταδικασμένοι να συνυπάρξουν για καθαρά οικονομικούς λόγους. Μεγάλο μέρος των ετήσιων εσόδων των μουσείων ανά τον κόσμο προέρχεται από εκθέσεις που έχουν παρακολουθήσει επισκέπτες, οι οποίοι σε μεγάλο μέρος είναι τουρίστες. Ο πολιτισμός έχει ανάγκη τα έσοδα αυτά, τα οποία είναι και τα μόνα ή τα σημαντικότερα για μερικούς τομείς, όπως η πολιτιστική κληρονομιά. Ο πολιτιστικός τουρισμός προκύπτει ως προσφορά και ζήτηση από τις δύο πλευρές.

Ωστόσο οι κόσμοι του πολιτισμού και του τουρισμού προσεγγίζουν την ιδέα του πολιτιστικού τουρισμού από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Όλες οι τουριστικές δραστηριότητες δεν έχουν και πολιτιστική πλευρά αλλά και μερικές πτυχές του πολιτισμού δεν είναι αξιοποιήσιμες τουριστικά. Οι δυο τομείς συχνά έχουν διαφορετικές ευαισθησίες, στόχους, σχεδιασμούς, αποφάσεις διαχείρισης και προσεγγίσεις για το περιεχόμενο και τη βελτίωση των πωλήσεων των προϊόντων τους. Ο πολιτισμός χρειάζεται τον τουρισμό και το αντίστροφο, γιατί ο πρώτος χρειάζεται χρηματοδότηση των συχνά ελλειμματικών και οικονομικά ατελέσφορων προϊόντων του ενώ ο δεύτερος έχει ανάγκη την ποιότητα και τους ανοικτούς ορίζοντες που του εξασφαλίζουν οι πολιτιστικές δράσεις.

¹¹ Σημειώσεις από τις εισηγήσεις του μαθήματος *Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές*, της διδάσκουσας Αλεξουπούλου Κατερίνας, του τμήματος Μουσειολογίας-Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων, του χειμερινού εξαμήνου 2007-2008.

Για να επιτευχθεί η συνεργασία αυτή, οι δυο τομείς θα πρέπει να ορίζουν από κοινού τους σκοπούς τους και να ελαττώνουν τα σημεία τριβής. Χρειάζονται συντονισμένες προσπάθειες από τους ανθρώπους του πολιτισμού όσο και του τουρισμού ενώ και οι δυο πλευρές θα πρέπει να επιδιώξουν οικονομικές παρόχες από κρατικά κονδύλια και ιδιωτικές χορηγίες, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να καταφέρνουν να υλοποιούν προγράμματα και δράσεις τα οποία επιδιώκουν.

Κεφάλαιο 3

Πολιτιστικός τουρισμός

3.1 Ορισμός πολιτιστικού τουρισμού

Σύμφωνα με το ICOMOS ο πολιτιστικός τουρισμός είναι η μορφή του τουρισμού που έχει ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων στόχων, την ανακάλυψη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων. Ασκει σε αυτά τα τελευταία ένα πολύ θετικό αποτέλεσμα στο βαθμό που συμβάλλει - για να ικανοποιήσει τους δικούς του σκοπούς - για τη συντήρηση και προστασία τους. Αυτή η μορφή τουρισμού δικαιολογεί στην πραγματικότητα τις προσπάθειες που προαναφέρθηκαν για τη συντήρηση και τη ζήτηση της προστασίας της ανθρώπινης κοινότητας, λόγω των κοινωνικο-πολιτιστικών και οικονομικών οφελών που θα παραχωρήσει σε όλους τους ενδιαφερόμενους πληθυσμούς¹².

Επιπλέον και σύμφωνα πάντα με το ICOMOS ο πολιτιστικός τουρισμός είναι το είδος τουρισμού που κινητοποιεί τόσο διανοητικά όσο και πνευματικά, περιλαμβάνοντας επαφές με τη μουσική, τις τέχνες, το χορό και τα εθνικά χαρακτηριστικά της επισκεπτόμενης περιοχής. Πρόκειται για ένα είδος ειδικού ενδιαφέροντος τουρισμού που βασίζεται στην έρευνα και στην συμμετοχή σε νέες και βαθύτερες πολιτισμικές εμπειρίες, είτε αισθητικές, είτε διανοητικές, είτε συναισθηματικές ή ψυχολογικές.

Ο πολιτιστικός τουρισμός έχει οριστεί και ως η μετακίνηση των ατόμων σε πολιτιστικά αξιοθέατα μακριά από τον συνήθη τόπο διαμονής τους με την πρόθεση να συλλέξουν νέες πληροφορίες και εμπειρίες προκειμένου να ικανοποιήσουν τις πολιτιστικές του ανάγκες¹³. Αποτελεί ένα είδος τουρισμού ειδικού ενδιαφέροντος, βασισμένο στην αναζήτηση και τη συμμετοχή σε αισθητικές, πνευματικές, συναισθηματικές και ψυχολογικές εμπειρίες. Προσεγγίζεται ολιστικά αλλά με έμφαση στην κληρονομιά (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία κ.α.), για παράδειγμα οι τέχνες του θεάματος είναι λιγότερο πιθανό να αναφέρονται ως μέρος του πολιτιστικού τουριστικού προϊόντος¹⁴.

¹² www.icomos.org

¹³ Bachleitner R., and Zins A., "Cultural Tourism in Rural Communities: The Residents' Perspective", *Journal of Business Research*, Vol 44, No 3, 1999, Pages 199–209.

Ο πολιτιστικός τουρισμός περιλαμβάνει τον τουρισμό στις αστικές πόλεις (κυρίως ιστορικές και μεγάλες πόλεις) και τις ιστορικές παροχές τους (όπως μουσεία, θέατρα) καθώς αντικείμενό του είναι η ανακάλυψη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τον τουρισμό στις αγροτικές και περιφερειακές περιοχές προβάλλοντας τις παραδόσεις των ιθαγενών κοινοτήτων (π.χ. φεστιβάλ, παρακολούθηση παραδοσιακών χορών ή τελετών, αγορές χειροποίητης τέχνης, τελετουργίες), τις αξίες τους και τον τρόπο ζωής. Επιπλέον, εντάσσει την τοπική γλώσσα, τη γαστρονομία, την τεχνολογία του παρελθόντος, τα είδη ένδυσης και τις δραστηριότητες αναψυχής.¹⁵ Ο A.R. Stebbins στο άρθρο του “Cultural Tourism as Serious Leisure”¹⁶ αναφέρει ότι ο πολιτιστικός τουρισμός διαφέρει από το «ψυχαγωγικό τουρισμό», στον οποίο οι τουρίστες χρησιμοποιούν μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή για να εκφραστούν ή να υλοποιήσουν ένα ενδιαφέρον από ερασιτεχνία ή χόμπι. Ο πολιτιστικός τουρισμός δεν είναι χόμπι, διότι ένα χόμπι παρακινείται από έντονο ενδιαφέρον για να διατηρηθεί για πολλά χρόνια και όχι μόλις δύο ή τρεις εβδομάδες το χρόνο στην περίοδο των διακοπών με ένα-δύο πολιτιστικές περιηγήσεις.

Ο πολιτιστικός τουρισμός μπορεί να συμβάλλει στην τοπική οικονομική αναζωογόνηση και την ευημερία, αφού διαμορφώνει νέες ευκαιρίες απασχόλησης¹⁷, αυξάνει το εθνικό εισόδημα μέσα από την εντατική αξιοποίηση του διαθέσιμου εργατικού δυναμικού¹⁸, ενθαρρύνει το άνοιγμα μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων με αυθεντικά τοπικά προϊόντα¹⁹, ενισχύει τη μάθηση των κατοίκων, την εκτίμηση, την ευαισθητοποίηση, την υπερηφάνεια της κοινότητας και την εθνική ταυτότητα²⁰.

Επιπροσθέτως, προσφέρει οφέλη στους κατοίκους, όπως αμοιβαιότητα, τοπική υπερηφάνεια, ανοχή, ισχυρότερη αίσθηση της εθνικής ταυτότητας, ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας, κοινωνική συνοχή και υποστήριξη, ανταλλαγή ιδεών, αύξηση της γνώσης για τον πολιτισμό της περιοχής, κοινωνική αλληλεπίδραση, συντροφικότητα, κοινή χρήση ιδεών, αύξηση ζήτησης για παραγωγή τοπικών τεχνών.

¹⁴ Hughes H., and Allen D., “Cultural tourism in Central and Eastern Europe: the views of ‘induced image formation agents’”, *Tourism Management*, Vol. 26, No. 2, 2005 p.p.173–183.

¹⁵ Asplet M. and Cooper M., “Cultural designs in New Zealand souvenir clothing: the question of authenticity”, *Tourism Management*, Vol. 21, No. 3, 2000, pp.307-312

¹⁶ Stebbins R. A. “Cultural Tourism as Serious Leisure”, *Annals of Tourism Research*, Vol. 23, No. 4, 1996, pp. 948–950.

¹⁷ Besculides A., Lee M. E., and P. J. McCormick, “Residents’ perceptions of the cultural benefits of tourism”, *Annals of Tourism Research*, Vol. 29, No. 2, 2002, pp.303–319.

¹⁸ Ioan-Frank V., and Istoc E.-M. . “Cultural Tourism And Sustainable Development”, *Romanian Journal of Economic Forecasting*, Vol. 4, No. 1, 2007 p.p.89-96.

¹⁹ Bachleitner R., and Zins A., “Cultural Tourism in Rural Communities: The Residents’ Perspective”, *Journal of Business Research*, Vol 44, No 3, 1999, Pages 199–209.

²⁰ Burns P., and Sancho M., “Local perceptions of tourism planning: The case of Cuellar, Spain”, *Tourism Management*, Vol. 24, No.3, 2003, pp.331-339.

Παράλληλα, τονώνει τις επενδύσεις (φαγητό, διαμονή, ψυχαγωγία) και όταν αυτές ανήκουν σε τοπικούς επενδυτές, το κέρδος παραμένει στην περιοχή και βοηθά στην περαιτέρω επένδυση. Επιπλέον η εμπλοκή των κατοίκων στην αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων με σκοπό να αντιμετωπίζουν τον τουρισμό ως μέσο ωρίμανσης επίκαιρων ζητουμένων ώστε να συνειδητοποιήσουν τόσο οι εμπλεκόμενοι φορείς, οι αρχές και η τοπική κοινωνία το πόσο δημιουργική είναι η εταιρική σχέση στην ανάπτυξη και η εκπαίδευση τους σε θέματα πολιτισμού, υποδοχής αλλά και προσανατολισμού²¹. Η αύξηση της πρόσβασης στον πολιτισμό γίνεται ενεργό μέσο εκπαίδευσης και διευρύνει τις πληροφορίες των κατοίκων. Επιταχύνει τον αισθητικό σχεδιασμό του εδάφους με αποτέλεσμα μια πιο όμορφη περιοχή με θετική επίδραση στη διάθεση των ντόπιων που είναι ενεργοί και παραγωγικοί στη διαδικασία. Ο πληθυσμός των πόλεων και η τοπική συμμετοχή του πληθυσμού (διατηρώντας τα πολιτιστικά αξιοθέατα, διαθέτοντας κεφάλαια για επενδύσεις, κινητοποίηση των εθελοντών) παίζουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Τέλος, ο πολιτιστικός τουρισμός συμβάλλει στην προώθηση και προβολή των παραδοσιακών προϊόντων της τοπικής οικονομίας²².

3.2 Στόχοι πολιτιστικού τουρισμού

Ο στόχος ενός πολιτιστικού ταξιδιού είναι να εκπληρώνει έξι βασικές ανάγκες του πολιτιστικού τουρίστα και οι οποίες είναι οι εξής:

- 1) Τη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου
- 2) Την ανάγκη αναψυχή και διασκέδαση
- 3) Τη γνώση μέσα από τις καινούργιες βιωματικές εμπειρίες
- 4) Μια πρόσκαιρη αλλαγή του τρόπου ζωής
- 5) Τη ψυχοθεραπεία μέσα από την ικανοποίηση των βαθύτερων επιθυμιών και προσωπικών στόχων
- 6) Την προσωπική και κοινωνική καταξίωση

Βάσει των παραπάνω προκύπτουν και τα χαρακτηριστικά του πολιτιστικού τουρίστα:

- 1) Πρόκειται για ταξιδιώτη ειδικού ενδιαφέροντας που περιλαμβάνει τις τέχνες, την πολιτιστική κληρονομιά και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες.
- 2) Διαθέτει υψηλό μορφωτικό επίπεδο συνήθως περισσότερο από τον μέσο όρο.
- 3) Είναι οικονομικά ευκατάστατος με καλή, προσοδοφόρα εργασία

²¹ Αλεξοπούλου Κατερίνα, Πολιτιστικός τουρισμός: Ο εννοιολογικός, θεσμικός και αναπτυξιακός του ρόλος (άρθρο προς δημοσίευση), 2014

²² Boniface P., "Tourism culture", *Annals of Tourism Research*, Vol. 25, No. 3, 1998 pp. 746–749.

4) Επιδιώκει να ενημερωθεί για την ιστορία και τον πολιτισμό της χώρας/πόλης προορισμού

5) Επιδιώκει να δοκιμάσει ιδιαίτερες εμπειρίες σε συνδυασμό με χαλάρωση και διασκέδαση

3.3. Είδη πολιτιστικού τουρισμού

Υπάρχουν πολλά και διαφορετικά είδη πολιτιστικού τουρισμού, ωστόσο σε αυτή την εργασία θα μας απασχολήσουν αποκλειστικά τα είδη που αναπτύσσονται στην πόλη των Γιαννιτσών. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώνονται: ο εκπαιδευτικός τουρισμός, ο αθλητικός, ο περιπατητικός, ο θρησκευτικός, ο συνεδριακός και ο οινοτουρισμός. Αποτελούν τις σημαντικότερες κατηγορίες πολιτιστικού τουρισμού, τις πιο διαδεδομένες και συχνότερα απαντημένες στην επιλογή του πολιτιστικού τουρίστα.

3.3.1 Εκπαιδευτικός τουρισμός

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός θεωρείται ευρέως γνωστός. Βασικό κίνητρο του ταξιδιού είναι η μάθηση, γι' αυτό το λόγο λέγεται και μαθησιακός τουρισμός. Προωθείται μέσα από τα σεμινάρια και τις εκπαιδευτικές διαδικασίες που συμβάλλουν σε αυτήν. Ο θεσμός «της δια βίου εκπαίδευσης» που υλοποιείται στα Κ.Ε.Κ (Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης) αλλά και στα Κ.Ε.Ε (Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων) τα οποία υπάρχουν τόσο στα αστικά κέντρα, όσο και σε επαρχιακές πόλεις, προωθώντας επιτυχώς τον εκπαιδευτικό τουρισμό.

3.3.2 Αθλητικός τουρισμός

Ο αθλητικός τουρισμός απευθύνεται σε άτομα που το ενδιαφέρον τους επικεντρώνεται στον αθλητισμό. Πρόκειται για μια μορφή πολιτιστικού τουρισμού που αναπτύσσεται κυρίως στα αστικά κέντρα. Η δημιουργία αθλητικών κέντρων και η σύγχρονη στελέχωση τους αποτελεί ένα πολιτιστικό στοιχείο και σημαντικό κίνητρο στην καλλιέργεια του αθλητικού πνεύματος ιδεώδους. Προωθεί το ομαδικό πνεύμα, τη συνεργασία με άλλους λαούς και βέβαια αποτελεί μια καλή προοπτική για τη φιλοξενία της διεξαγωγής αθλητικών γεγονότων πανευρωπαϊκής ή και διεθνούς εμβέλειας, όπως είναι για παράδειγμα οι Ολυμπιακοί Αγώνες αλλά και τα παγκόσμια και πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα.

3.3.3 Περιηγητικός τουρισμός

Ο τουρισμός αυτός αναφέρεται στην πεζοπορία που πραγματοποιούν οι τουρίστες μέσα στο φυσικό περιβάλλον, με σκοπό να απολαύσουν τον πλούτο και τα αξιοθέατα της φύσης μέσα από την σωματική άθληση, που αποτελεί εγγύηση για την καλύτερη υγεία τους. Η πεζοπορία ενδείκνυται στις ορεινές περιοχές, οι οποίες διαθέτουν όλα εκείνα τα στοιχεία που προσελκύουν τους λάτρεις της περιήγησης. Ο συγκεκριμένος τύπος άθλησης διακρίνεται σε δυο μορφές: το trekking, το οποίο αφορά την πολυήμερη πεζοπορία μέσα σε ένα ορεινό τοπίο και το hiking, που είναι πεζοπορία, η οποία διαρκεί

μία μέρα. Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί έντονο ενδιαφέρον για το συγκεκριμένου τύπου εναλλακτικό τουρισμό, ιδιαίτερα από τότε που η Ευρωπαϊκή Ένωση καθιέρωσε πολιτικές προβολής κάποιων μονοπατιών, τα γνωστά Μονοπάτια Μεγάλων Διαδρομών, που αξίζουν να δεχτούν την επίσκεψη των δραστήριων πεζοπόρων. Μάλιστα τα μονοπάτια Ε4 και Ε6, διασχίζουν σχεδόν όλη την Ελλάδα, όπως αναφέρεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

3.3.4 Θρησκευτικός τουρισμός

Ο Θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί μια μορφή τουρισμού που βασίζεται στην πραγματοποίηση τουριστικών δραστηριοτήτων γύρω από μνημεία και χώρους θρησκευτικής σημασίας. Συνήθως αφορούν επισκέψεις λίγων ημερών για κάποιο τάμα ή επισκέψεις σε μοναστήρια και ναούς για λόγους λατρείας και προσκυνήματος. Μάλιστα στην Ελλάδα τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν πόλο έλξης των επισκεπτών. Οι βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες με την αξιολογή εικονογράφηση τους, τα ψηφιδωτά, τις τοιχογραφίες και τις σπάνιες εικόνες τους, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια και τα προσκυνήματα της υπαίθρου, τα μοναστήρια, τα μετόχια και οι σκήτες, η μοναδική μοναστική πολιτεία του Αγίου Όρους και τα μοναστήρια των Μετεώρων, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και τη στενή και μακραιώνη διασύνδεση της τέχνης με την θρησκευτική λατρεία.

3.3.5 Συνεδριακός Τουρισμός

Ο συνεδριακός τουρισμός είναι μια σύγχρονη μορφή του πολιτιστικού τουρισμού, που αφορά κυρίως επισκέπτες που επιθυμούν να γνωρίσουν έναν τόπο μέσα από την επίτευξη των επαγγελματικών τους στόχων. Η οργάνωση των συνεδρίων (περιφερειακών, εθνικών και διεθνών) σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους, όπου απαιτείται η κάλυψη συγκεκριμένων ποιοτικών προδιαγραφών, μεταλλάσσεται σε μία ευκαιρία γνωριμίας με τον πολιτισμό της ευρύτερης περιοχής. Προϋποθέτει την ύπαρξη ξενοδοχείων, τα οποία φιλοξενούν τους συνέδρους παρέχοντας ανάλογες υπηρεσίες. Μια πιο πρόσφατη τάση είναι η δημιουργία συνεδριακών δομών στην ελληνική επαρχία με σκοπό την ταχεία τουριστική ανάπτυξη της. Συνεπώς ο συνεδριακός τουρισμός θεωρείται από τις πιο ελπιδοφόρες προτάσεις σε μια αειφόρο τουριστική ανάπτυξη.

3.3.6 Οινοτουρισμός

Σκοπός του οινοτουρισμού είναι η γεύση, η κατανάλωση και η πώληση του κρασιού από ή κοντά στην πηγή. Ο οινοτουρισμός μπορεί να περιλαμβάνει επισκέψεις σε οινοποιεία, αμπελώνες και εστιατόρια που είναι γνωστά ότι προσφέρουν μοναδικές και οργανωμένες εκδρομές κρασιού, φεστιβάλ κρασιού ή άλλες ειδικές εκδηλώσεις²³.

²³ www.wikipedia.com

Τα παραπάνω είδη πολιτιστικού τουρισμού αποτελούν το αντικείμενο της έρευνας της συγκεκριμένης εργασίας έχοντας ως κίνητρο την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στην πόλη των Γιαννιτσών.

Κεφάλαιο 4

Ο πολιτιστικός τουρισμός στα Γιαννιτσά

4.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ

Γιαννιτσά: Η ιερή πόλη του Γαζή Εβρενός

Τα Γιαννιτσά μια σύγχρονη πόλη βρίσκεται στο κέντρο της Μακεδονίας ανάμεσα στον απέραντο κάμπο και το βουνό Πάϊκο. Μια πόλη που η ιστορία της ξεκινάει από τα προϊστορικά χρόνια, κορυφώνεται κατά την οθωμανική κυριαρχία και συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας. Μέσα από αρχαιολογικές μελέτες και ευρήματα αποδεικνύεται η ύπαρξη οικισμού που χρονολογείται κατά την Νεολιθική Εποχή και θεωρείται από τους αρχαιότερους οικισμούς της Ευρώπης²⁴.

Ουσιαστικά όμως η ιστορία της πόλης αρχίζει το 1385 με την κατάληψη της ευρύτερης περιοχής από τον στρατηλάτη του σουλτάνου Μουράτ Β', Γαζή Εβρενός, ο οποίος ονόμασε την πόλη που εγκαταστάθηκε «Γενιτσέ Βαρδάρ»(Νέα πόλη του Βαρδάρη). Η Γενιτσέ Βαρδάρ, όπως είναι η παλαιότερη ονομασία των Γιαννιτσών, γνώρισε μεγάλη άνθηση οικονομική και πολιτισμική. Η γεωργία αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς και το εμπόριο κατέστησε την πόλη εμπορικό κέντρο και πέρασμα από τα Βαλκάνια στην Ανατολή μέσω της Εγνατίας Οδού. Η δυναστεία των Εβρενός είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ιστορία της πόλης των Γιαννιτσών, καθώς από την ίδρυση της από τον Γαζή Εβρενός μέχρι την απελευθέρωση της το 1912, τη διοίκηση είχαν όλοι οι απόγονοι του. Ο Γαζή Εβρενός πέθανε το 1417 σε ηλικία 129 ετών και ετάφη σε μεγαλοπρεπές μασωλείο. Ο τόπος ταφής του αποτέλεσε τόπο προσκυνήματος για τους μουσουλμάνους που μέχρι και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα θεωρείται ως η «Μέκκα των Βαλκανίων». Όλα αυτά τα χρόνια σημειώνεται σημαντική ανάπτυξη, στην παιδεία και τον πολιτισμό. Πολλοί Μουσουλμάνοι λόγιοι και δερβίσηδες έχουν γεννηθεί ή έχουν ζήσει στην πόλη. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Σείχη Ιλαχή. Κατά την περίοδο αυτή χτίζονται πολλά τεμένη, λουτρά αλλά και ευσεβή ιδρύματα τα οποία στηρίζουν τους πιο αδύναμους κατοίκους. Τα μνημεία που χτίζονται ξεχωρίζουν τόσο

²⁴ Χ. Χατζής, Γιαννιτσά Ιστορική Επισκόπηση, Γιαννιτσά, 2003, σελ.18

για την αρχιτεκτονική όσο και για την αισθητική όπως το μανσωλείο του Γαζή Εβρενός που προαναφέραμε και ο πύργος του Ρολογιού.

Όλο αυτό το ευχάριστο κλίμα ανάπτυξης που επικρατεί τα προηγούμενα χρόνια, με την είσοδο του 20ου αιώνα παύει να ισχύει. Οι Νεότουρκοι έχοντας ως βάση την Μακεδονία πιέζουν περισσότερο τους υπόδουλους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και οι Βούλγαροι διεκδικούν την έξοδο τους στο Αιγαίο και την πραγματοποίηση της μεγάλης Βουλγαρίας του Αγίου Στεφάνου, τότε ξεσπά το 1904 ο Μακεδονικός Αγώνας. Σύνημα του «Η Μακεδονία για τους Μακεδόνες». Σημαντικές συγκρούσεις λαμβάνουν χώρα στις βαλτώδεις περιοχές της Λίμνης των Γιαννιτσών. Ηγετική μορφή του Μακεδονικού Αγώνα στην περιοχή είναι ο Γκόνος Γιώτας ή το *Στοιχείο της Λίμνης* (εικόνα 11), όπως συνήθιζαν να τον αποκαλούν, τα κατορθώματα του οποίου και των συναγωνιστών του περιγράφει με γλαφυρό τρόπο, η Πηνελόπη Δέλτα στο βιβλίο της «Στα μυστικά του βάλτου».

Ωστόσο η απελευθέρωση της πόλης έρχεται λίγα χρόνια αργότερα με την λήξη του Α' Βαλκανικού Πολέμου. Τα ελληνικά στρατεύματα υπό τις διαταγές του διαδόχου Κωνσταντίνου κατευθύνονται προς την Μακεδονία με σκοπό την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης. Προς την επίτευξη αυτού του στόχου δόθηκε στα Γιαννιτσά μια από τις πιο φονικές μάχες του Α' Βαλκανικού Πολέμου για την απελευθέρωση της πόλης ανοίγοντας τον δρόμο για την παράδοση της Θεσσαλονίκης δια της διπλωματικής οδού. Μετά την απελευθέρωση της πόλης οι Τούρκοι κάτοικοι της πόλης φεύγουν προς την Τουρκία, όπως επίσης και οι Βούλγαροι Εξαρχικοί και όλοι οι σλαβόφωνοι επιστρέφουν στις πατρίδες τους και στην πόλη εγκαθίστανται πλέον Έλληνες προερχόμενοι από την περιοχή της Ανατολικής Ρωμυλίας.

Κατά την περίοδο του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και μετά την καθοριστικής σημασίας για τα στρατεύματα των συμμάχων της Αντάντ, Μάχη του Σκρά, οι νεκροί Γάλλοι στρατιώτες θάφτηκαν στα νεκροταφείο της πόλης. Από τότε η τοποθεσία εκείνη συνήθιζε να λέγεται από τους κατοίκους *Γαλλικά Μνήματα*²⁵. Μετά την Μικρασιατική καταστροφή και την υπογραφή της συνθήκης της Λοζάνης (1923) για την ανταλλαγή πληθυσμών και οι τελευταίοι Τούρκοι κάτοικοι εγκαταλείπουν την πόλη. Στην θέση τους εγκαθίστανται πρόσφυγες από διάφορες περιοχές της Μικράς Ασίας και της Θράκης. Η κατάσταση στην πόλη πλέον είναι πολλή δύσκολη κάτω από τις νέες συνθήκες διαβίωσης. Η προσαρμογή στις καινούργιες καταστάσεις και η συνύπαρξη με τους γηγενείς στην αρχή έχει τις δυσκολίες της. Με την απαλλοτρίωση και ανακατανομή του κλήρου, γηγενείς και πρόσφυγες αποκτούν εκτάσεις γόνιμης γης τις οποίες καλλιεργούν και οι ασχολίες τους περιστρέφονται γύρω από αυτές.

Για την φημισμένη Λίμνη των Γιαννιτσών που τόσα έχουν γραφτεί για αυτήν, είχε έρθει πλέον το πλήρωμα του χρόνου. Η ελνοσσία που μάστιζε την περιοχή και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό καθιστούσε αδύνατη τη διατήρηση της λίμνης και η λύση της

²⁵ Χ. Χατζής, Γιαννιτσά Ιστορική Επισκόπηση, Γιαννιτσά, 2003, σελ. 30

αποξήρανσης ήταν πλέον αδιέξοδο. Ο ρόλος της λίμνης για την περιοχή ήταν ζωτικής σημασίας για τους κατοίκους και ειδικότερα κατά τον Μακεδονικό Αγώνα που αποτέλεσε κρησφύγετο και ορμητήριο των αγωνιστών. Το έργο της αποξήρανσης ανέλαβε η αμερικανική εταιρεία Foundation²⁶ που ολοκλήρωσε τις εργασίες της το 1936 από όπου προέκυψαν περίπου 1.000.000 στέμματα , τα οποία διανεμήθηκαν σε όλους τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής των Γιαννιτσών.

Ωστόσο η ευημερία και η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης δεν κράτησε πολύ. Η είσοδος της χώρας στο Β' Παγκοσμίου Πολέμου έχει ως αποτέλεσμα την καταστροφή και ισοπέδωση όλων των θεσμών αλλά και όλων όσων επιτεύχθηκαν στην περιοχή τα τελευταία 20 χρόνια. Οι κάτοικοι της πεδινής περιοχής των Γιαννιτσών με εξαίρεση τις πολύ χαμηλές θερμοκρασίες που είχαν να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα το χειμώνα του '41, δεν είχαν ιδιαίτερες δυσκολίες, αφού συνέχιζαν κανονικά τις ασχολίες τους και τις γεωργικές τους δραστηριότητες χωρίς να έρθουν αντιμέτωποι με την πείνα. Όλα αυτά άλλαξαν το 1942 και κυρίως το 1943 όταν οι περισσότεροι κάτοικοι της πόλης μη αντέχοντας τις καταπιέσεις των Γερμανών οργανώνονται σε αντιστασιακές ομάδες με την ένταξή τους στο 16^ο και 30^ο Σύνταγμα του Ε.Λ.Α.Σ. με έδρα το βουνό Πάικο.

Τα αντίποινα των Γερμανών δεν άργησαν να έρθουν με διάφορες επιθέσεις, αιχμαλωσίες, ληλασίες και δολοφονίες. Σημαντική ημέρα για την πόλη είναι η 14^η Σεπτεμβρίου 1944²⁷. Εκείνη την ημέρα υπό τις οδηγίες του Γερμανού λοχαγού Σούμπερτ, οι ταγματασφαλίτες ανέλαβαν αρχικά να υποβάλλουν σε φρυχτά βασανιστήρια 120 κατοίκους της πόλης και στη συνέχεια να τους εκτελέσουν, ανάμεσα στα θύματα βρισκόταν και ο δήμαρχος της πόλης Θωμάς Μαγκριώτης(εικόνα 12). Όλοι οι εκτελεσθέντες είναι θαμμένοι σε ομαδικό τάφο όπου υπάρχει επιτύμβια στήλη με τα ονόματα των νεκρών. Η μέρα της 14^{ης} Σεπτεμβρίου αποτελεί για τους Γιαννιτσιώτες ημέρα τιμής και μνήμης για όλους αυτούς που θυσίασαν την ζωή τους για την δική μας ελευθερία. Οι Γερμανοί φρόντισαν φεύγοντας από την πόλη να καταστρέψουν ότι έβρισκαν μπροστά τους και τέλος να κάψουν μεγάλο μέρος της πόλης των Γιαννιτσών.

Για άλλη μια φορά οι κάτοικοι έπρεπε να ξεκινήσουν από την αρχή και τα κατάφεραν. Η ανοικοδόμηση της πόλης ήταν βασικός τους στόχος. Στα χρόνια που ακολούθησαν γίνονται πολλά σημαντικά έργα, όπως η κατασκευή δρόμων, υπονόμων, η επισκευή του υδραγωγείου, των γεφυρών της περιοχής και γενικότερα επίκειται γενική ανασυγκρότηση της πόλης. Στα χρόνια αυτά παρατηρείται σημαντική ανάπτυξη της βιομηχανίας, της γεωργίας, του εμπορίου. Η πόλη αποτέλεσε σημαντικό κέντρο παραγωγής επεξεργασίας και εξαγωγής διαφόρων προϊόντων(βαμβάκι, καπνό, φρούτα, λαχανικά) στην Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό. Συγκεκριμένα ο καπνός που παράγεται στα Γιαννιτσά είναι τόσο φημισμένος ήδη από τα οθωμανικά χρόνια που υπήρχε η φήμη ότι ο Μεγάλος Βεζίρης της Πόλης δεν δεχόταν να πάρει καμία απόφαση εάν δεν

²⁶ Χ. Χατζής, Γιαννιτσά Ιστορική Επισκόπηση, Γιαννιτσά, 2003, σελ. 154

²⁷ Δ. Παπαδημητρίου, περιοδικό «Φίλιππος», 2009, τεύχος 65, σελ.10

κάπνιζε στον ναργιλέ τον περίφημο καπνό των Γιαννιτσών. Η ανάπτυξη αυτή επηρέασε και την οικοδόμηση της πόλης που γίνεται με ταχύτατους ρυθμούς χωρίς να υπάρχει σχέδιο και πρόληψη για το μέλλον με αποτέλεσμα η πόλη να κατακλύζεται από πολυώροφες πολυκατοικίες χωρίς ιδιαίτερη αισθητική άποψη και να χάνεται ολοένα και περισσότερο η παραδοσιακή μακεδονική αρχιτεκτονική και ο χαρακτήρας της πόλης από τα άγλυχα και μονότονα κτίρια .

Οι ένδοξες μέρες της ακμής ανήκουν πλέον στο παρελθόν. Η πόλη σήμερα έχει περάσει σε περίοδο οικονομικής παρακμής. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στην οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα. Η ανάπτυξη έχει σταματήσει, οι επιχειρήσεις κλείνουν η μια πίσω από την άλλη. Η μεγάλη βιομηχανική περιοχή που κάποτε άνθιζε, έχει δώσει τη θέση της σε μικρές επιχειρήσεις που είτε υπολειπονται, είτε έχουν μεταθέσει τις δραστηριότητες τους σε άλλες βαλκανικές χώρες. Εναπομένουσα ελπίδα σήμερα είναι ο πολιτισμός, η ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς πέραν του γεγονότος ότι μας προσφέρει τιμή και περηφάνια, θα μπορούσε να αποτελέσει και κινητήριο δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

4.2 Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ

4.2.1 Μνημεία της Οθωμανικής Εποχής

Τα οθωμανικά μνημεία των Γιαννιτσών αποτελούν σημαντικό μέρος της ιστορία της πόλης. Τα τελευταία χρόνια καταβάλλονται προσπάθειες από το Δήμο για αναστήλωση και αποκατάσταση των μνημείων από τις καταστροφές που υπέστησαν μέσα στο χρόνο. Οι αναστηλωτικές εργασίες έχουν ως στόχο την αναβίωση της αρχιτεκτονικής παράδοσης καθώς και τον σεβασμό της ιστορίας των Γιαννιτσών.

Τα Λουτρά του Γαζή Εβρενός (14^{ος} αιώνας)

Ο Γαζή Εβρενός αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Από τα μέσα του 14^{ου} αιώνα και μέχρι το θάνατο του το όνομα του είναι συνδεδεμένο με την εξάπλωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στα Βαλκάνια. Ο Γαζή Εβρενός ή αλλιώς ο Γαζή Μπαμπά όπως τον αποκαλούσαν για αιώνες οι κάτοικοι των Γιαννιτσών είναι ο γενάρχης της οικογένειας των Εβρενός, η οποία διοίκησε την περιοχή μέχρι το 1912. Από τα μνημεία που χτίζονται στα χρόνια του Γαζή Εβρενός σώζονται τα Λουτρά, τα οποία αποτελούν το παλιότερο τούρκικο μνημείο των Γιαννιτσών. Χρονολογούνται στα τέλη του 14^{ου} αιώνα και βρίσκονται στο δυτικό τμήμα της πόλης επί της κεντρικής οδού Στράντζης και σε απόσταση λίγων μέτρων από το μανσωλείο του Γαζή Εβρενός. Σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες τα λουτρά λειτουργούσαν έως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

Το Μουσωλείο του Γαζή Εβρενός (15^{ος} αιώνας)

Όταν ο Γαζή Εβρενός πέθανε στις 17 Νοεμβρίου 1417 και ετάφη σε μουσωλείο (εικόνα 1,2), αυτό αυτόματα αποτέλεσε τόπος προσκυνήματος για τους μουσουλμάνους της Βαλκανικής Χερσονήσου. Παράλληλα, λειτούργησε και ως χώρος προσευχής (τζαμί), μία κίνηση συνήθης στην ισλαμική παράδοση, μουσωλεία σημαντικών προσώπων στους οποίους αποδίδονταν ιδιότητες αγιοσύνης. «Πέθανε και μετακόμισε από την εφήμερη κατοικία στη μόνιμη κατοικία ο αποθανών και συγχωρεμένος, ο ευτυχισμένος μάρτυρας, ο Κύριος των πιστών, ο διοικητής των Γαζήδων και πολεμιστών για την πίστη, που συνέτριψε τους απίστους και πολυθεϊστές, αυτός που επισκέφθηκε τον ιερό οίκο του Θεού, αυτός που περιχάραξε τη «γωνία» και τη «θέση», ο Χατζή Εβρενός γιος του Ισά, ας πέσει το φως του Θεού επάνω στον τάφο του και ας ευωδιάζει ο τάφος του έως ότου το έλεος του παντοδύναμου Θεού, και ας είναι ο Θεός ευχαριστημένος μαζί του, την ημέρα Τετάρτη την εβδόμη του μήνα Σεβάλ κατά το έτος 820 της Εγίρας...»²⁸, αναφέρει σε παλαιοθωμανική γραφή επιγραφή του μουσωλείου.

Αυτό το κατάφωτο, λαμπρό μουσωλείο επισκέφθηκε το 1668 ο Εβλιγιά Τσελεμπή, ο οποίος μας κληροδότησε μία εξαιρετική περιγραφή τόσο του μνημείου, όσο και της πόλης. Επρόκειτο για ένα μονόχωρο κτίριο, το οποίο έφερε παράθυρο στην κάθε πλευρά του και καλυπτόταν με μολυβδοσκεπάστο θόλο κάτω από τον οποίο βρισκόταν η μαρμάρινη σαρκοφάγος του Γαζή Εβρενός. Μέσα στους αιώνες το μουσωλείο υπέστη παρεμβάσεις και επεκτάσεις. Μετά το 17^ο αιώνα επεκτείνεται προς το νότο και αποκτά ορθογώνια κάτοψη ενώ μετά το 19^ο αιώνα μία νέα οικοδομική φάση θα διαμορφώσει τη σύγχρονη, σε σχήμα T, κάτοψη του. Οι τελευταίες επισκευαστικές εργασίες πραγματοποιήθηκαν λίγο πριν την έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων και επιβεβαιώνονται από την μαρμάρινη εντοιχισμένη επιγραφή της πρόσοψης, που αναφέρει:

«Αυτό είναι το μουσωλείο του Χατζή

Γαζή Εβρενός Μπέη, του περίφημου μαχητή του Ισλάμ.

Αναστήλωση

4 Φεβρουαρίου 1908-3 Ιανουαρίου 1911»²⁹(εικόνα 3)

²⁸ H. Lowry & I. Erunsal (2008) The Evrenos Dynasty of Yenice Vardar, Osmanli Arastirmalari, Volume 32, p.99

²⁹ H. Lowry & I. Erunsal (2008) The Evrenos Dynasty of Yenice Vardar, Osmanli Arastirmalari, Volume 32, p.106

Το Μουσωλείο του Αχμέτ Μπέη Εβρενόσογλου (15^{ος} αιώνας)

Ο Γαζή Εβρενός ίδρυσε και οργάνωσε τα Γιαννιτσία οικοδομώντας λαμπρά δημόσια κτίρια. Ο εγγονός του όμως, ο Αχμέτ Μπέης Εβρενόσογλου ήταν αυτός που τα ανέδειξε ως ένα από τα σημαντικά πνευματικά κέντρα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ορίζοντας τα χρόνια της διοίκησης του ως τη χρυσή εποχή των Γιαννιτσών. Οργάνωσε το Μπεζεστένι και έναν Μεντρεσέ, που για αιώνες υπήρξε η σημαντικότερη θρησκευτική σχολή της Μακεδονίας. Το σύστημα ύδρευσης που κατασκεύασε, επέτρεψε τη μεταφορά νερού από το Πάϊκο στα Γιαννιτσία διοχετεύοντας καθαρό νερό στις βρύσες και τις αυλές τους. Παράλληλα, υπηρέτησε δύο Σουλτάνους τον Μεχμέτ Φατίχ και τον Βαγιαζίτ Β' πολεμώντας το 1462 στην κατάκτηση της Βλαχίας και το 1478 στην πολιορκία της Σκόδρας στην Αλβανία.

Επί της οδού Στράντζης και μερικά μέτρα βόρεια του Πύργου του Ρολογιού βρίσκεται το μουσωλείο του (εικόνα 8). Πρόκειται για ένα σχεδόν τετράγωνο σε κάτοψη κτίσμα καλυμμένο με τρούλο, ο οποίος εδράζεται σε οκταγωνικό τύμπανο. Οι δύο όροφοι του μουσωλείου δεν επικοινωνούσαν μεταξύ τους. Το ισόγειο φέρει δύο τοξωτά θυραία ανοίγματα στη βόρεια και νότια πλευρά. Η πρόσβαση στον όροφο γινόταν με μια ξύλινη κλίμακα στη βόρεια πλευρά. Δέκα τοξωτά παράθυρα εξασφάλιζαν το φωτισμό του ορόφου. Το μουσωλείο είναι χτισμένο με πωρόλιθους και πλίνθους κατά μίμηση του βυζαντινού πλινθοπερίκλειστου συστήματος εκτός του τρούλου, ο οποίος είναι πλίνθινος.

Το Τζαμί του Σεΐχη Ιλαχή (15^{ος} αιώνας)

Στο δασίλιο του Στρατοπέδου Καψάλη υψώνεται το Τζαμί του Σεΐχη Ιλαχή (εικόνα 7). Χτίστηκε από τον εγγονό του Γαζή Εβρενός, τον Αχμέτ Μπέη Εβρενόσογλου προς τιμήν του περίφημου σεΐχη. Ο σεΐχης Ιλαχή³⁰ γεννήθηκε στις αρχές του 15^{ου} αιώνα στην πόλη Siman κοντά στην Κιουτάχεια και υπήρξε μαθητής του Σούφη σεΐχη Hodja Ubaidullah el Samarkandi. Ο Ιλαχή ασπάστηκε τις αρχές των Naqsbendi Δερβίσηδων, μιας μυστικιστικής έκφρασης του Ισλάμ που επιθυμεί την αγνότητα της ψυχής και του σώματος μέσω πρακτικών και ασκήσεων που κατά το Michael Kiel θυμίζουν τους Ινδούς Γιόγκι. Ο σεΐχης Ιλαχή δίδαξε στο Μεντρεσέ Molla Zeirek της Κωνσταντινούπολης και σταδιακά η φήμη της πνευματικότητας του εξαπλώθηκε σε όλη την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Όταν άκουσε για το έργο του ο Αχμέτ Μπέης προσκάλεσε το Σεΐχη στα Γιαννιτσία. Πράγματι, ήρθε μετά τα μέσα του 15^{ου} αιώνα, δίδαξε στα Γιαννιτσία, αγάπησε την πόλη και ταύτισε το όνομα του μαζί της. Ο Seich Abdullah el Pahı πέθανε το 1491 και θάφτηκε πλάι στο ομώνυμο τζαμί.

³⁰ Χ. Χατζής, Γιαννιτσία Ιστορική Επισκόπηση, Γιαννιτσία, 2003, σελ. 34

Το τζαμί λοιπόν χρονολογείται στα τέλη του 15^{ου} αιώνα. Αποτελείται από μια μικρή αίθουσα προσευχής, η οποία στηρίζεται σε οκταγωνικό τύμπανο, τον μιναρέ και το προστώο. Στο νοτιοανατολικό τοίχο βρίσκεται το μιχράμπ διακοσμημένο με μουκαρνάς και πλαισιωμένο από δύο ανάγλυφες παραστάδες. Ο μιναρές του τζαμιού διατηρείται σε σχετικά καλή κατάσταση και φέρει και αυτός στη βάση του μουκαρνάς(εικόνα 7).

Ο Εβλιγιά Τσελεμπή γράφει για το τζαμί³¹:

«...Επίσης, πάλι μέσα στην πόλη, σ' έναν υψηλό τόπο, στο μικρό τζαμί του Αχμέτ Μπέη, βρίσκεται ο μέγας τόπος προσκυνήματος του εκφράζοντος τις αλήθειες, του συμβουλευόντος το ανθρώπινο γένος, του προτύπου των εξεχουσών προσωπικοτήτων, του σημείου της τελειότητας, του ηγουμένου των κατόχων της χαράς, του αρχηγού των συντρόφων της αγάπης, του πιο αξιοσέβαστου από όσους έχουν ασκήσει την αρετή, της πηγής των μυστηρίων, του αγωνιστή των αστείρευτων φώτων, του αγιότερου των αγίων, του εξόχου Σεΐχη Ιλαχί (η αγιότητα του θεού ας είναι πάνω στο ιερό σκήνωμα του).

Πατρίδα του μακαρίου αυτού αγίου είναι η μικρή πόλη που λέγεται Semān στην αγία και ακμάζουσα χώρα της Μικράς Ασίας κοντά στην Κιουτάχεια. Δέχτηκε το ένδυμα της φτώχειας από τους αγίους του Μπλάχ, της Μπουχάρας και της Σαμαρκάνδης. Όταν πάλι ήταν ηγούμενος των μπεκτασήδων στο Semān, καθοδηγούσε διακόσιες χιλιάδες μαθητευόμενους. Επίσης, ο άγιος εμίρης Μπουχαρή, που είναι θαμμένος την Κωνσταντινούπολη, ήταν από την ομάδα των φτωχών

³¹ H. Lowry & I. Erunsal (2008) The Evrenos Dynasty of Yenice Vardar, Osmanli Arastirmalari, Volume 32, p.28

του [δερβίσηδων]. Επειδή ήταν τέλειος στις γνώσεις, χιλιάδες μαθητευόμενοι ήταν υποψήφιοι διάδοχοι του, όπως ο εμίρης Μπουχαρή. Υπάρχουν χιλιάδες κατορθώματά του. Ο τιμημένος σουλτάνος τον τιμούσε με τη συντροφιά του. Τέλος το 820 υπάκουσε στην εντολή «Γύρισε στον Κύριο σου». Είναι θαμμένος στην πόλη αυτή, στον περιφανή τόπο του μεντρεσέ, του τεκκέ και του τόπου παραδόσεων του Προφήτη, μέσα σε ένα κατάφωτο θόλο χτισμένο με πέτρες και σκεπασμένο με μολύβι. Είναι ένας τόπος προσκυνήματος φτωχών και πλούσιων μυστικιστών...»

Τα Λουτρά του Σεΐχη Ιλαχή (15^{ος} αιώνας)

Σε απόσταση λίγων μέτρων από το Τζαμί του Σεΐχη Ιλαχή βρίσκεται το Λουτρό του Αχμέτ Μπέη. Όπως και το γειτονικό τζαμί χτίστηκε από τον εγγονό του Γαζή Εβρενός, τον Αχμέτ Μπέη Εβρενόςογλου και σύμφωνα με τον Τσελεμπί αποτελεί ένα από τα τρία δημόσια λουτρά της πόλης³². Πρόκειται για μια λίθινη κατασκευή με ενδιάμεσα πλίνθινα διαζώματα. Καλύπτεται από πλινθόκτιστες θολωτές κατασκευές που φέρουν οπές φωτισμού. Η επικάλυψή του γινόταν με κεραμίδια. Σήμερα, διατηρούνται οι θερμοί και χλιαροί χώροι ενώ σε πρόσφατη ανασκαφή ήρθε στο φως τμήματα του αποδυτηρίου.

Το Τέμενος του Ισκεντέρ Μπέη (16^{ος} αιώνας)

Το τζαμί του Ισκεντέρ Μπέη (εικόνα 9), το Μεγάλο Τζαμί όπως συνήθιζαν οι κάτοικοι να το αποκαλούν, βρίσκεται στην είσοδο της πόλης των Γιαννιτσών. Η συνοικία της περιοχής έφερε το όνομα συνοικία του Μεγάλου Τζαμιού. Το τέμενος χτίστηκε περίπου το 1510-1511 από το δισέγγονο του Γαζή Εβρενός, τον Ισκεντέρ Μπέη. Το 1667 με 1668 κατέπεσε ο τρούλος του, ο οποίος επισκευάστηκε το 1670 με 1671 από τον Σουλεϊμάν Μπέη (Suleyman Beg). Είναι πολύ πιθανόν στη θέση του να προϋπήρχε τζαμί που έχτισε ο ίδιος ο Γαζή Εβρενός και το οποίο ο απόγονος του αποφάσισε να

³² Β. Δημητριάδης, Η Κεντρική και Δυτική Μακεδονία κατά τον Εβλιγιά Τσελεμπί, Θεσσαλονίκη, 1973, σελ. 220-221

ανακατασκευάσει. Ο Ισκεντέρ Μπέης πέθανε λίγα χρόνια αργότερα στις 26 Φεβρουαρίου του 1519 στο Iskenderiye της Αλβανίας, μεταφέρθηκε όμως στα Γιαννιτσά όπου και θάφτηκε³³.

Το τέμενος του Ισκεντέρ Μπέη εντυπωσίαζε όλους, μουσουλμάνους και χριστιανούς με τον όγκο και τη μεγαλοπρέπεια του (εικόνα 9). Άλλωστε ο μιναρές του, ορατός από μακριά προειδοποιούσε τον επισκέπτη ότι πλησίαζε τη Yenidje Vardar. Το τέμενος υπέστη σοβαρές καταστροφές κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους και τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Το Ρολόι του Σερίφ Αχμέτ (18^{ος} αιώνας)

Επιπλέον επί της οδού Στράντζης βρίσκεται και το Ρολόι του Σερίφ Αχμέτ. Πρόκειται για ένα πύργο τετράγωνης κάτοψης διαστάσεων 6Χ6 μέτρων που το ύψος του ξεπερνά τα 20 μέτρα. Ο πύργος αποτελείται από 3 μέρη: τη βάση, τον κορμό και τη στέγη (εικόνα 4,5).

Η βάση είναι λιθόκτιστη επενδεδυμένη με ορθογώνιους δόμους ενώ ο κορμός είναι πλινθόκτιστος και επιχρισμένος με κονίαμα τόσο στην εξωτερική όσο και τη εσωτερική του όψη. Ο κορμός καταλήγει στη στέγη, η οποία διαμορφώνεται ως ένας ξύλινος πυργίσκος με κωνική στέγη εντός του οποίου βρίσκονταν οι καμπάνες. Η τοξωτή είσοδος του πύργου βρίσκεται στη νότια πλευρά και φέρει υπέρθυρο με λίθινους θολίτες. Ο φωτισμός του πύργου εξασφαλίζεται με 4 θυρίδες οι οποίες αναπτύσσονται καθ' ύψος σε κάθε μία πλευρά. Στο εσωτερικό του διαμορφώνονται 5 πατώματα, τα οποία συνδέονται με ξύλινη σκάλα.

Η εντοιχισμένη επιγραφή της ανατολικής όψης(εικόνα 6) του είναι σημαντική γιατί μας πληροφορεί τον κτήτορα και το έτος κτίσης του πύργου. Συγκεκριμένα αναφέρει:

«Ο Σερίφ Αχμέτ από τη γενιά του Εβρενός, αυτού του φημισμένου διοικητή,

Πρόσφερε πάντοτε τις καλύτερες δυνάμεις του για το βακούφι του προπάππου του.

Τώρα έφτιαξε ένα ρολόι ώστε να είναι γνωστή η ώρα:

Όμως το έφτιαξε για να είναι τεκμήριο του λαμπρού Ισλάμ.

Η ανταμοιβή που με αγνές διαθέσεις ήθελε να παρουσιάσει

Ως ένα δώρο για τον πατέρα του και τη μητέρα του και τις ψυχές των γαζήδων.

³³ H. Lowry & I. Erunsal (2008) The Evrenos Dynasty of Yenice Vardar, Osmanli Arastirmalari, Volume 32, p.44

Με αφαίρεση μόνο ενός, αυτό το χρονόγραμμα έρχεται στα χείλη:

Δες, δεν υπάρχει καμία λέξη γι αυτό το όμορφο, μεγαλειώδες και όμορφο ρολόι

Έτος Εγίρας 1167³⁴».

Σύμφωνα λοιπόν με τις πληροφορίες που παρέχονται από την επιγραφή ο πύργος χτίστηκε το 1753-4 από τον Σερίφ Αχμέτ, απόγονο του Γαζή Εβρενός για να τιμήσει τους γονείς του και το Ισλάμ. Κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (Σεπτέμβριος του 1944) οι εξωτερικοί τοίχοι του πύργου καταστρέφονται από όλμους του γερμανικού στρατού κατοχής. Όλες οι φθορές που υπέστη μέσα στο χρόνο αποκαταστάθηκαν κατά την αναστήλωση την περίοδο 2009-2011.

Η Οικία του Καϊμακάμη (αρχές 20^{ου} αιώνα)

Η οικία του Καϊμακάμη χρονολογείται στην τελευταία φάση της Οθωμανικής Εποχής και βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης στην περιοχή του πεζόδρομου (εικόνα 10). Πρόκειται για ένα διώροφο, νεοκλασικής μορφολογίας κτήριο με διαστάσεις 15,20X12,30μ. Οι όροφοι διαχωρίζονται στις όψεις με διαζώματα. Η κάλυψη του γίνεται με τετράριχτη στέγη από κεραμίδια κάτω από τα οποία προεξέχει γείσο που φέρει κυμάτια. Περιμετρικά της στέγης υπάρχει χαμηλό στηθαίο που κρύβει τα κεραμίδια. Τα παράθυρα του κτηρίου είναι ορθογώνια και φέρουν πλαίσια, καθώς και μικρό τοπικό γείσο, ενώ στις γωνιές του υπάρχουν παραστάδες από λαξευμένους λίθους. Η είσοδος του φέρει λίθινες παραστάδες και υπέρθυρο και συνοδεύεται εκατέρωθεν από δύο στενά παράθυρα.

Το μνημείο χτίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και αποτέλεσε την κατοικία του τελευταίου απογόνου του Γαζή Εβρενός που διοίκησε την περιοχή μέχρι το 1912, του Εμίν Μπέη. Ευτυχώς, το μνημείο έμεινε ανέπαφο από τους πολέμους που ακολούθησαν ενώ οι δύο φάσεις αναστηλωτικών εργασιών που πραγματοποιήθηκαν κατά την μεταπολεμική περίοδο το διατήρησαν σε άριστη κατάσταση.

4.2.2 Χριστιανικά Μνημεία

Ιερός Μητροπολιτικός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου

Ο Ιερός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου βρίσκεται στο βόρειο τομέα των Γιαννιτσών (εικόνα 14), στην παλιά συνοικία Βαρόσι και κατασκευάστηκε κατά την περίοδο 1858-

³⁴ H. Lowry & I. Erunsal (2008) The Evrenos Dynasty of Yenice Vardar, Osmanli Arastirmalari, Volume 32, p.46

1867. Τα θυρανοίξια χρονολογούνται το έτος 1867 ενώ κατά άλλους ερευνητές το 1860. Το βέβαιο είναι ότι η κατασκευή της επιτράπηκε με σουλτανικό φερμάνι του 1858, το οποίο αναφέρει:

«...επειδή οι Έλληνες αυτοκρατορικοί μου υπήκοοι που διαμένουν στη συνοικία «Βαρός» της κωμοπόλεως των Γενιτσών δεν έχουν ιερά για την εκτέλεση των ιεροτελεστιών τους, ικετεύουν και εκλιπαρούν να τους παραχωρηθεί η υψηλή μου άδεια να χτίσουν και να οικοδομήσουν μια εκκλησία...επάνω σε ιδιόκτητα οικοπέδα τους, που βρίσκονται στο παραπάνω χωριό, μήκους τριάντα δύο πήχεων, πλάτους είκοσι τεσσάρων και ύψους δέκα. Παρέχοντας την υψηλή και αυτοκρατορική μου άδεια για την ανέγερση και κατασκευή κατά τον τρόπο αυτό της εκκλησίας που αναφέρθηκε, εξεδόθη αυτοκρατορική μου διαταγή...».

Και έτσι έγινε. Οι κάτοικοι με προσωπική εργασία και δωρεά υλικού και χρημάτων κατάφεραν μέσα σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα να ολοκληρώσουν την κατασκευή της. Και όταν τελείωσε το νερό, χρησιμοποιήθηκε κρασί, λέει η παράδοση. Στα δύσκολα χρόνια που ακολούθησαν η Μητρόπολη δέθηκε με την ιστορία της πόλης. Κατά το Μακεδονικό Αγώνα, τη Μάχη των Γιαννιτσών 1912 και την Κατοχή η Μητρόπολη στάθηκε σύμβολο πίστης και δύναμης. Η Μητρόπολη εκτός από τόπο λατρείας και εκτέλεσης θρησκευτικών τελετών (θεία λειτουργία, γάμος, βάφτιση, κηδεία κλπ.), αποτελεί σημαντικό εθνικό κέντρο, κυρίως την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα. Επίσης, στο ναό αυτό πραγματοποιούνταν οι εθνοθρησκευτικές εκδηλώσεις που αποτελούσαν τονωτικές ενέσεις του ελληνορθόδοξου φρονήματος των Ελλήνων κατοίκων της πόλης.

Σημαντική στιγμή, για την Μητρόπολη αλλά και για ολόκληρη την πόλη, αποτελεί η απελευθέρωση των Γιαννιτσών. Μετά το τέλος της ομώνυμης μάχης στις 20 Οκτωβρίου 1912, τελείται στο ναό πανηγυρική δοξολογία παρουσία του αρχιστράτηγου και διαδόχου Κωνσταντίνου και όλου του στρατιωτικού επιτελείου. Συγχρόνως, στο νάρθηκα του ναού το εορταστικό κλίμα δίνει τη θέση του στο θρήνο για τους νεκρούς αξιωματικούς και στρατιώτες της μάχης, τα νεκρά σώματα των οποίων καθαρίζουν και ευπρεπίζουν οι γυναίκες. Ακολουθεί η ταφή των νεκρών στο νεκροταφείο της Μητροπόλεως σε πάνδημο πένθος, εκφράζοντας τη βαθιά ευγνωμοσύνη προς τους ήρωες-ελευθερωτές της πόλης. Ο ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου κτίστηκε με πρότυπο τον Άγιο Αθανάσιο Θεσσαλονίκης, που βρίσκεται στην Εγνατία Οδό και αυτό επειδή οι έμποροι των Γιαννιτσών που πήγαιναν στην πόλη για τις αγορές τους έμεναν και για να εκκλησιαστούν σε μια από τις λίγες εκκλησίες που υπήρχαν εκείνη την εποχή.

Η Μητρόπολη είναι μια τρίκλιτη βασιλική. Το περίστωο της εκκλησίας φέρει τοξοστοιχία στη βορεινή, δυτική και νότια πλευρά με πεσσούς διαστάσεων 0,60X0,60 μ.. Η λιθοδομή έχει πάχος 0,85 μέτρων ενώ στην ανατολική εξωτερική πλευρά βρίσκεται εντοιχισμένο αρχαίο ανάγλυφο. Φέρει τρεις εισόδους τη δυτική, τη βόρεια και τη νότια. Η στέγη είναι δίρριχτη με κεραμίδια. Το πυργοειδές κωδωνοστάσιο βρίσκεται σε επαφή με τη νότια πλευρά της ΝΑ γωνίας της εκκλησίας.

Οι εικόνες της Μητροπόλης έχουν ζωγραφιστεί από το 1860 μέχρι το 1920, αριθμούν περί τις 50 και είναι όλες φορητές. Η τεχνική με την οποία έχουν αποτυπωθεί είναι επηρεασμένη τόσο από την Μακεδονική όσο και από την Κρητική σχολή με διάφορες επιρροές από την βυζαντινή παράδοση αλλά και την ενετική τέχνη. Σύμφωνα με την τελευταία τα πρόσωπα των αγίων είναι ζωγραφισμένα με ρεαλιστικό τρόπο, κτήρια και

έπιπλα σχεδιασμένα με προοπτική, ενώ τα τοπία είναι φυσικά με ζωηρά χρώματα. Αντίθετα, στις εικόνες που είναι επηρεασμένες από την βυζαντινή τέχνη απεικονίζονται με σκιερά χρώματα, λιτά, χωρίς προοπτική και ρεαλιστική απεικόνιση προσώπων αλλά και φυσικών αναλογιών. Μετά το 1946 έγινε νέα αγιογράφηση με τα έργα των καλλιτεχνών να είναι επηρεασμένα από την αναγεννησιακή τεχνική του ενός και την κρητική σχολή του άλλου. Μερικές από τις εικόνες είναι Η Σταύρωση του Χριστού (1865), ο Άγιος Αντώνιος (1860), ο Άγιος Χαράλαμπος (1863), τα Εισόδια της Θεοτόκου (1865) κ.α. Τέλος, το τέμπλο της εκκλησίας είναι ξύλινο και ευθύγραμμο σε κάτοψη³⁵. Αξίζει επίσης, να αναφέρουμε ότι η καμπάνα παραγγέλθηκε από την Οδησό, όμως κατά την εγκατάσταση της οι Τούρκοι κάτοικοι της πόλης προσπάθησαν να την εμποδίσουν με απειλές και όπλα. Τα εγκαίνια όμως έγιναν το 1880 με την προστασία του τούρκικου συντάγματος πυροβολικού.

Το παραπάνω περιστατικό δικαιολογεί τον λόγο για τον οποίο δεν υπάρχουν περισσότερες από μια μεταβυζαντινές εκκλησίες στα Γιαννιτσά, εξαιτίας αυτού ο ναός της Μητρόπολης έχει κηρυχθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού ως Διατηρητέο Μνημείο (1987). Οι υπόλοιποι ιεροί ναοί της πόλης (Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου, Πέτρου και Παύλου, Κωνσταντίνου και Ελένης και Αγίας Παρασκευής) είναι πολύ μεταγενέστεροι και χρονολογούνται στα μέσα του 20^{ου} αιώνα.

4.2.3 Ταφικά Μνημεία Σύγχρονης Ιστορίας

1) Το Ηρώο των Γιαννιτσών

Στις 20 Οκτωβρίου του 1912 ύστερα από μια σκληρή, πολύνεκρη μάχη τα Γιαννιτσά απελευθερώνονται από τους Τούρκους και ενσωματώνονται στο επίσημο ελληνικό κράτος. Προς τιμή και ανάμνηση της ιστορικής μάχης, που άνοιξε το δρόμο για την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης, στήθηκε το 1926 το Ηρώο του γλύπτη Γρηγόρη Ζευγώλη (1886-1950). Τοποθετήθηκε στην ανατολική είσοδο των Γιαννιτσών επί της Εγνατίας Οδού. Πρόκειται για μία τριαδική, πυραμιδοειδή σύνθεση από ορείχαλκο. Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκεται ο χρόνος με τη μορφή φτερωτού άνδρα που γράφει στις δέλτους της ιστορίας για την ηρωική μάχη. Στη βάση κείται ο νεκρός στρατιώτης μέσα στην αγκαλιά της μάνας-Ελλάδας. Στο πλάι καίει η φλόγα της ηρωικής τους θυσίας. Η σύνθεση είναι τοποθετημένη σε μαρμάρινη βάση ύψους 1 μέτρου, όπου αναγράφεται η φράση: «Η ΠΑΤΡΙΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΤΗΣ 1912-13»

Το Μαύρο Άγαλμα (εικόνα 11), όπως το αποκαλούν οι κάτοικοι των Γιαννιτσών εξαιτίας του μελανού στιλβώματος, αποκαλύπτει ένα δραματικό τόνο. Οι φόρμες, δυνατές, ρωμαλέες και ελληνοπρεπείς αποπνέουν τον ηρωικό θάνατο των μαχητών που είναι θαμμένοι σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες, στη βάση του. Το Ηρώο αποτελεί ένα καθαρόαιμο δείγμα της ελληνικής γλυπτικής του Μεσοπολέμου. Ένα ορειχάλκινο σύμπλεγμα τριών τρισδιάστατων μορφών, με διαστάσεις 2,50X2.80X2.30, το οποίο

³⁵ Μουτσόπουλος Ν. , Οι εκκλησίες του Νομού Πέλλης, Θεσσαλονίκη, 1973, σελ. 62-63

είναι και το πρώτο γλυπτό που κατασκευάστηκε στην πόλη μετά την απελευθέρωση της από τους Τούρκους³⁶.

2) Μνημείο Ομαδικού Τάφου

Ο Ομαδικός Τάφος, όπως φαίνεται και από την επικρατούσα ονομασία του, είναι ένας ενιαίος τάφος, στον οποίο είναι θαμμένοι οι κατοικοί της πόλης που εκτελεσθηκαν από τους Γερμανούς την 14^η Σεπτεμβρίου 1944, ύστερα από φριχτά βασανιστήρια. Όλα ξεκίνησαν στις 5 Αυγούστου 1944 όταν ο Αυστριακός στρατιώτης Otmar Dorne εγκατέλειψε το γερμανικό στρατό κατοχής και εντάχθηκε στο 30^ο Σύνταγμα του Ε.Λ.Α.Σ., που έδρευε στο βουνό Πάικο. Η αυτομόληση του Dorne, σε συνδυασμό με την παρουσία του αιμοδιψή λοχία των SS, Fritz Schubert (είναι επίσης υπεύθυνος για την θηριωδία στο χωριό Χορτιάτη, όπου δολοφονήθηκαν 146 κατοίκους), οδήγησαν στην ομαδική εκτέλεση της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 1944 στα Γιαννιτσά. Εκείνη τη μέρα εκτελέστηκαν 112 άνθρωποι, αφού πρώτα βασανίστηκαν με σιδηροσωλήνες με απίστευτη αγριότητα. Τα βασανιστήρια, που υπέστησαν ήταν φριχτά. Γυναίκες βιάσθηκαν, άλλες κατακρεουργήθηκαν. Ανάμεσα στους εκτελεσθέντες πολίτες ήταν και ο Δήμαρχος Γιαννιτσών Θωμάς Μαγκριώτης.

Λίγες μέρες μετά τις εκτελέσεις και συγκεκριμένα στις 18 Σεπτεμβρίου 1944 μέρος της πόλης παραδόθηκε στις φλόγες, οι Γερμανοί μαζί με τους συνεργάτες τους εκτελούν όποιον κάτοικο συναντούν στο πέρασμα τους. Τόσες μέρες οι νεκροί μένουν άταφοι και γίνονται τροφή για τα γουρούνια. Ο Σουηδός πρεσβευτής, Τύμπεργκ αναφέρει ότι το 1/3 της πόλης καταστράφηκε από φωτιά, ενώ εκπρόσωπος του Ερυθρού Σταυρού που επισκέφτηκε την πόλη γράφει χαρακτηριστικά: «Τα Γιαννιτσά είναι ήδη μία νεκρά πόλις». Η 14^η Σεπτεμβρίου είναι σήμερα για τα Γιαννιτσά ημέρα τιμής και μνήμης για τα θύματα της ομαδικής εκτέλεσης. Κάθε χρόνο τέτοια μέρα τελείται μνημόσυνο στο μητροπολιτικό ναό ενώ ακολουθεί επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στον ομαδικό τάφο στη μνήμη των θυμάτων. Ο θάνατος των θυμάτων και η θυσία τους έχει χαραχτεί στη συνείδηση των κατοπινών κατοίκων της πόλης ως ηρωική γεμίζοντας με υπερηφάνεια για τη στάση και το σθένος απέναντι στο μαρτυρικό τους τέλος.

Ο Ομαδικός τάφος (εικόνα 12) είναι μια αναθηματική στήλη πάνω σε μαρμάρινη ταφόπλακα με ένθετη μια ανάγλυφη χάλκινη γυναικεία μορφή που θρηνεί και πιο πάνω ένα χάλκινο σταυρό. Στη βάση του υπάρχει η εξής επιγραφή: «Ο ΔΗΜΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΩΝ 110 ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΝΤΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΗΝ 14^{ΗΝ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1944». Νοτιότερα σε απόσταση 2 μέτρων είναι τοποθετημένη μαρμάρινη στήλη, όπου αναγράφονται τα ονόματα των νεκρών (εικόνα 13). Η αρχική θέση του μνημείου, που αποτελούνταν από έναν απλό μαρμάρινο σταυρό στη θέση του μαρτυρίου, βρισκόταν στο προαύλιο χώρο του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου. Μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου συμφωνήθηκε η μεταφορά του μνημείου σε παραπλήσιο χώρο που

³⁶ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2008, τεύχος 58, σελ. 50-51

διαμορφώθηκε για το σκοπό αυτό, με συγχρηματοδότηση του Δήμου Γιαννιτσών και του υπουργείου Εσωτερικών. Η ολοκλήρωση του έργου και η τοποθέτηση του μνημείου μετά τη μετακομιδή των οστών, πραγματοποιήθηκε το 1976³⁷.

4.2.4 ΔΗΜΟΣΙΑ ΓΛΥΠΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ

1) Ανδριάντας Μεγάλου Αλεξάνδρου

Ορειχάλκινος ανδριάντας του μεγάλου Έλληνα στρατηλάτη, είναι τοποθετημένος από το 2009 στον περιβάλλοντα χώρο του πνευματικού κέντρου, πλησίον του Δημοτικού Μεγάρου της πόλης (εικόνα 15). Έργο του γλύπτη Ιωάννη Αλκαίου και αποτελεί δωρεά του πρώην δημάρχου Γιαννιτσών, Γεωργίου Ηλίδη.

2) Ανδριάντας Φιλίππου Β'

Ορειχάλκινος ανδριάντας πάνω σε βάθρο ύψους 1,20μ., έργο του γλύπτη Ευθύμη Καλεβρά, τοποθετημένο από το 2005 στο τουριστικό πάρκο που φέρει το όνομα «Φιλίππειο». Δίπλα υπάρχει ορειχάλκινη ανάγλυφη αναπαράσταση έφιππων και πεζοπόρων τμημάτων της Μακεδονικής Φάλαγγας συνολικού μήκους 4 μέτρων³⁸ (εικόνα 16).

3) Προτομή Αρχιστράτηγου Κωνσταντίνου

Μαρμάρινη προτομή προς τιμή του διαδόχου Κωνσταντίνου- επικεφαλής των στρατιωτικών δυνάμεων της μάχης των Γιαννιτσών του 1912, που εισήλθε στην πόλη ως απελευθερωτής (εικόνα 17). Έργο του καλλιτέχνη Γ. Δημητριάδη και βρίσκεται από το 1937 στην είσοδο του πάρκου Αγίου Γεωργίου. Η επιγραφή πάνω αναγράφει τα εξής: « Ο ΔΗΜΟΣ ΤΩΝ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ ΤΩ ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΗ ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥΝΤΟΣ ΙΩΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΕΝ ΕΤΕΙ 1937»³⁹.

4) Προτομή Ελευθερίου Βενιζέλου

Ορειχάλκινη προτομή του μεγάλου Έλληνα πολιτικού Ελευθέριου Βενιζέλου, που συνέβαλε στην απελευθέρωση της Μακεδονίας (1912-1913) καθώς και στην αναμόρφωση της περιοχής με την ανταλλαγή των πληθυσμών και την έλευση των ελληνορθόδοξων προσφύγων. Πρόκειται για έργο του καλλιτέχνη

³⁷ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2008, τεύχος 61, σελ.7

³⁸ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2010, τεύχος 66, σελ.12

³⁹ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2008, τεύχος 58, σελ.52

Ευθύμη Καλεβρά και βρίσκεται στην πλατεία Γεωργίου Παπανδρέου(Πολύκεντρο), ατενίζοντας την ομώνυμη οδό (Ελ. Βενιζέλου). Τα αποκαλυπτήρια του γλυπτού έγιναν το 2006 με αφορμή την συμπλήρωση 70 χρόνων από το θάνατο του⁴⁰ (εικόνα 18).

5) Μνημείο Εθνικής Αντίστασης

Ορειχάλκινη σύνθεση πάνω σε μαρμάρινο βάθρο ύψους 1.10μ. Παριστάνει δυο μορφές αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης: μια γυναίκα και έναν άνδρα σε δυναμικό βηματισμό και ανάταση του χεριού που δείχνει αποφασιστική διάθεση (εικόνα 19). Η επιγραφή που υπάρχει στο βάθρο αναφέρει: «Ο ΔΗΜΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ 1941-44 ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΞΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ». Το έργο είναι του καλλιτέχνη Σώτου Α Αλεξίου και βρίσκεται από το 2002 στην πλατεία Γεωργίου Παπανδρέου (Πολύκεντρο)⁴¹.

6) Προτομή Κωνσταντίνου Μπουκουβάλα

Μαρμάρινη προτομή σε βάθρο ύψους 1.45μ με αναγραφόμενη επιγραφή: «ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΟΣ ΚΩΝ. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑΣ». Έργο του καλλιτέχνη Θανάση Μηνόπουλου, τοποθετημένο από το 1972 στην πλατεία Γκόνου Γιώτα, αφιερωμένο στον πρώτο επικεφαλής οργανωμένου ελληνικού σώματος στη λίμνη των Γιαννιτσών κατά την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα⁴² (εικόνα 21).

7) Προτομή Ιωάννη Δεμέστιχα

Μαρμάρινη προτομή σε βάθρο ύψους 1.3μ. με αναγραφόμενη επιγραφή: «ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ ΚΑΠΕΤΑΝ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ ΣΩΜΑΤΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ 1906-1907». Έργο που φιλοτεγήθηκε από τον γλύπτη Ι. Τρέζο και είναι τοποθετημένο από το 1979 στην πλατεία Γκόνου Γιώτα⁴³ (εικόνα 20).

8) Προτομή Θωμά Μαγκριώτη

Μαρμάρινη προτομή σε βάθρο ύψους 1.5μ. Αναγέρθηκε με σκοπό να τιμήσει τη μνήμη και την θυσία του δημάρχου κατά την Κατοχή, Θωμά Μαγκριώτη, ο οποίος εκτελέστηκε μαζί με τους δημότες της πόλης που είναι θαμμένοι στον Ομαδικό Τάφο από τα κατοχικά στρατεύματα . Στο βάθρο υπάρχει επιγραφή

⁴⁰ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2010, τεύχος 67, σελ.26

⁴¹ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2009, τεύχος 63, σελ.14

⁴² Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2008, τεύχος 59, σελ.47

⁴³ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2008, τεύχος 61, σελ.6

που αναφέρει τα εξής: «ΘΩΜΑΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ ΔΗΜΑΡΧΟΣ-ΕΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗ ΥΠΟ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΗΝ 14^{ΗΝ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1944». Έργο του καλλιτέχνη Θανάση Μηνόπουλου, τοποθετημένο στην πλατεία Γκόνου Γιώτα από το 1971⁴⁴ (εικόνα 22).

9) Προτομή Γκόνου Γιώτα

Μαρμάρινη προτομή σε βάθρο ύψους 1.5μ. Αφιερωμένο στον Γιαννιτώτη Μακεδονομάχο οπλαρχηγό Γκόνου Γιώτα, είναι γνωστός για την δράση του στη λίμνη των Γιαννιτών την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα και μετέπειτα (1904-1911), ο επικαλούμενος και ως: «το στοιχείο του Βάλτου». Η προτομή του Γκόνου Γιώτα αρχικά είχε τοποθετηθεί στο λόφο Φιλίππειο(1956) αλλά με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μεταφέρθηκε στην πλατεία που φέρει το όνομα του(1971). Είναι έργο του καλλιτέχνη Δημητρίου Καλαμαρά⁴⁵ (εικόνα 23).

4.2.5 Τα Μουσεία των Γιαννιτών

Στην πόλη των Γιαννιτών λειτουργούν δυο μουσεία, το Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο και το Στρατιωτικό Μουσείο. Και τα δυο βρίσκονται σε κεντρικό σημείο της πόλης σε κοντινή απόσταση μεταξύ τους έχοντας κοινό στόχο να παρουσιάσουν στους επισκέπτες τα Γιαννιτά των αρχών του 20^{ου} αιώνα, από διαφορετική όμως σκοπιά.

1) Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Γιαννιτών

Το Μουσείο ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1997 από την Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Γιαννιτών “Ο ΦΙΛΙΠΠΙΟΣ” με σκοπό την προβολή της ιστορίας και της λαογραφίας του τόπου. Στο Μουσείο μπορεί να δει κανείς την ιστορική αίθουσα με εικόνες από τα προϊστορικά Γιαννιτά, την αναπαράσταση του βάλτου των Γιαννιτών κατά το Μακεδονικό Αγώνα, φωτογραφίες και κειμήλια Μακεδονομάχων και πεσόντων κατά τη μάχη των Γιαννιτών κ.ά. Στην αίθουσα με τις παραδοσιακές στολές (εικόνα 24,25) υπάρχουν ενδυμασίες των ντόπιων κατοίκων αλλά και των προσφύγων. Σε άλλη αίθουσα εκτίθενται αντικείμενα από τη ζωή των κατοίκων κατά την προπολεμική περίοδο καθώς και σύγχρονες κατασκευές, οι οποίες αναπαριστούν αντικείμενα και επαγγέλματα. Στην αίθουσα ο επισκέπτης μπορεί να δει όλο τον κύκλο των δραστηριοτήτων των κατοίκων της πόλης. Σε επόμενη αίθουσα εκτίθεται ένα αυθεντικό αρχοντικό σαλονιού, το οποίο προέρχεται από το παλιό αρχοντικό της οικογένειας Χατζηδημητρίου. Πρόκειται για έναν γνήσιο “καλό οντά”, όπως αποκαλούν οι ντόπιοι,

⁴⁴ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2008, τεύχος 59, σελ.46

⁴⁵ Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2008, τεύχος 58, σελ.53

που φιλοξένησε πολλές φορές τους πρωταγωνιστές του Μακεδονικού Αγώνα (εικόνα 26). Σε αυτόν πάρθηκαν από τους Δημογέροντες οι σημαντικές αποφάσεις που καθόρισαν το μέλλον της Μακεδονίας.

Επίσης στο χώρο του μουσείου ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει περίτεχνα υφαντά, κεντήματα όπως επίσης και ένα αργαλειός μαζί με άλλα εκθέματα που συμπληρώνουν την εικόνα του παλιού Γιαννιτσιώτικου σπιτιού. Τέλος, το μουσείο έχει να παρουσιάσει αρχαιακό φωτογραφικό υλικό, εφημερίδες και έντυπα των Γιαννιτσών, ενώ επίσης υπάρχουν φωτογραφίες των Δημάρχων Γιαννιτσών από την απελευθέρωση της πόλης (1912) μέχρι και σήμερα καθώς και φωτογραφίες Βουλευτών Νομού Πέλλας. Οι συλλογές του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Γιαννιτσών διαμορφώνονται με τη συνεχή προσπάθεια των ανθρώπων της Ιστορικής-Λαογραφικής Εταιρείας «Φίλιππος» και την ευγενική προσφορά των δημοτών και οικογενειών της πόλης και της ευρύτερης περιοχής⁴⁶.

2) Στρατιωτικό Μουσείο Γιαννιτσών

Το Στρατιωτικό Μουσείο αποτελεί το πιο πρόσφατο πολιτιστικό απόκτημα της πόλης, καθώς εγκαινιάστηκε μόλις πριν από έναν χρόνο(24-02-2012) και ξεκίνησε αμέσως την λειτουργία του. Στεγάζεται στον ισόγειο χώρο της Στρατιωτικής Λέσχης Γιαννιτσών Πρόκειται στην ουσία για μία συλλογή που περιλαμβάνει στρατιωτικά έγγραφα και υλικό του Μακεδονικού Αγώνα και των Βαλκανικών Πολέμων. Τα εκθέματα συνοδεύονται από εποπτικό υλικό που συμβάλει στην κατανόηση του ιστορικού πλαισίου⁴⁷(εικόνα 27,28). Την ευθύνη οργάνωσης και λειτουργίας φέρει το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, ενώ η μουσειολογική και μουσειογραφική μελέτη έχει γίνει από τον κ. Βασίλειο Νικόλτσιο (Συνταγματάρχη ε.α.), διευθυντή του μουσείου Μακεδονικού Αγώνα στην Θεσσαλονίκη αλλά και υπεύθυνο για την αναβάθμιση όλων των στρατιωτικών μουσείων της χώρας.

⁴⁶ www.efilipgian.blogspot.com

⁴⁷ www.giannitsa.gr

4.2.6 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα στα Γιαννιτσά έχουν ως στόχο την προβολή και ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης. Υπάρχουν εκδηλώσεις που έχουν τις ρίζες τους σε προηγούμενους αιώνες επιβιώνοντας στο χρόνο και άλλες που είναι νεότερες και πιο σύγχρονες. Βλέποντας αναλυτικότερα κάποιες από τις εκδηλώσεις ανακαλύπτουμε τον πολιτιστικό χαρακτήρα των Γιαννιτσών.

Η Εμποροπανήγυρις των Γιαννιτσών

Με το άκουσμα της λέξης πανηγύρι το μυαλό μας πάει αυτόματα στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, πιστεύοντας πως η εκδήλωση αυτή είναι ένα κατάλοιπο, μια κληρονομιά από την εποχή εκείνη. Ωστόσο η θεωρία αυτή καταρρίπτεται, αφού στην πραγματικότητα πρόκειται για έναν πανάρχαιο θεσμό, που χρονολογείται από το 1500 π.Χ. με γνωστότερες τις εμποροπανήγυρις της Τύρου και της Βαβυλώνας. Αργότερα στην αρχαιότητα εμφανίζονται οι εμποροπανηγύρεις της Αθήνας και της Ρώμης που πραγματοποιούνται κάθε πέντε χρόνια. Στην ουσία πρόκειται για γιορταστικές συγκεντρώσεις με τη μορφή εμπορικών πανηγυριών όπου στην περίπτωση της Ολυμπίας, το πανηγύρι στηνόταν γύρω από τον ιερό περίβολο του Δία με διαφόρων ειδών διασκεδάσεις, αθλητικούς αγώνες, αλλά και συζητήσεις σοφιστών και συγγραφέων σχετικά με καινούργια έργα. Αντίστοιχες εκδηλώσεις λάμβαναν χώρα και σε άλλα γνωστά κέντρα όπως ήταν οι Δελφοί, η Δήλος, η Νεμέα κ.α.⁴⁸

Σχετικά με την εμποροπανήγυρη των Γιαννιτσών δεν έχουμε πληροφορίες για την ακριβή χρονιά έναρξης, ωστόσο υπάρχουν γραπτές πηγές περιηγητών του 19^{ου} αιώνα αναφορικά με την εμποροπανήγυρη εκείνη την περίοδο. Πιο συγκεκριμένα, αναφορές του 1859 κάνουν λόγο για την ετήσια εμποροπανήγυρη των Γιαννιτσών που διαρκεί οχτώ μέρες και θεωρείται η πιο σπουδαία στη Μακεδονία καθώς προσελκύει εμπόρους από την ευρωπαϊκή Τουρκία αλλά και την Ευρώπη ευρύτερα. Όλα αυτά ισχύουν μέχρι το 1912. μετά την απελευθέρωση της πόλης οι κάτοικοι προσπαθούν να συνέλθουν από τις καταστροφές που είχαν προκληθεί από τον πόλεμο. Η λειτουργία της εμποροπανήγυρις ξαναρχίζει το 1921 και συνεχίζεται αδιάκοπα μέχρι σήμερα ξεκινώντας από τις 6 και ολοκληρώνεται στις 13 Σεπτεμβρίου⁴⁹.

⁴⁸ Χατζηβρέττας Δ. , περιοδικό «Φίλιππος», τεύχος 1, 1992, σελ.20

⁴⁹ Χατζηβρέττας Δ. , περιοδικό «Φίλιππος», τεύχος 1, 1992, σελ.22

Κατά την διάρκεια της εμποροπανήγυρις στήνονται πρόχειρα ξύλινα παραπήγματα σε σειρές όπου εκθέτονται και πωλούνται διάφορα εμπορεύματα και προϊόντα από όπου οι γυναίκες θα αγοράσουν ότι χρειάζονται για το νοικοκυριό τους αλλά και για τις προίκες των παιδιών τους. Τα παιδιά θα κουνηθούν στο μύλο, στην μπαλαρίνα, στα συγκρουόμενα και στη συνέχεια θα απολαύσουν το μαλλί της γριάς. Στο τέλος όλη η οικογένεια θα φάει και θα πει σε μια από τις υπαίθριες ταβέρνες που έχουν στηθεί για εκείνες τις μέρες. Επίσης, στα πλαίσια της εμποροπανήγυρις πραγματοποιούνται πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις στο Ανοιχτό Θέατρο με την συμμετοχή των κατοίκων της πόλης. Αποτελεί παράδοση για του κατοίκους των Γιαννιτσών αλλά και των ευρύτερων περιοχών να επισκεφθούν τουλάχιστον μια φορά το χρόνο την εμποροπανήγυρη (εικόνα 29).

Η Πέλλα της Γεύσης

Μια από τις εκδηλώσεις που έχει πρόσφατα θεσπιστεί στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης είναι η Πέλλα της Γεύσης. Πρόκειται για μια εκδήλωση αφιέρωμα στις παραδοσιακές γεύσεις και προϊόντα της περιοχής. Θέτοντας ως στόχο την ανάδειξη της παραδοσιακής γαστρονομίας, της δεμένης με την ιστορία και το λαϊκό πολιτισμό. Τη σύνδεση της σύγχρονης ζωής με τα αυθεντικά πολιτιστικά αγαθά και την ταπεινότητα την οποία προτείνουν. Την ενθύμηση των παραδοσιακών μυρωδιών της Πέλλας, συνοδευμένα με τη μυρωδιά του οίνου.

Η εκδήλωση ξεκίνησε δυναμικά το 2012 αρχικά με την ομιλία αρχαιολόγου σχετικά με την διατροφή στην Πέλλα από την προϊστορική εποχή έως το τέλος της αρχαιότητας (εικόνα 30). Συνεχίστηκε με την παρουσίαση παραδοσιακών γεύσεων από γνωστό προβεβλημένο γευσιγνώστη (εικόνα 33) και ολοκληρώθηκε με τις βραβεύσεις σε τοπικούς επαγγελματίες της εστίασης(εικόνα 32). Η Πέλλα της γεύσης είναι μια εκδήλωση που πραγματοποιείται σε συνεργασία του Δήμου Πέλλας με το δίκτυο των Δρόμων του Κρασιού της Βόρειας Ελλάδας στο κτήμα Λίγας, με σκοπό να γνωρίσουν οι επισκέπτες τα παραδοσιακά πιάτα και προϊόντα του Δήμου Πέλλα και την διαχρονικότητα τους στο χρόνο⁵⁰ (εικόνα 31).

Εκδηλώσεις Ανοιχτού Θεάτρου

Οι εκδηλώσεις λαμβάνουν χώρα στο Ανοιχτό Θέατρο Γιαννιτσών από την δεκαετία του '80 και πραγματοποιούνται κάθε χρόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Στο πρόγραμμα τους περιλαμβάνονται θεατρικές παραστάσεις, μουσικές συναυλίες καθώς

⁵⁰ www.giannitsa.gr

και πλήθος πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων που διοργανώνουν οι σύλλογοι και σωματεία της πόλης⁵¹ (εικόνα 34).

Εκδηλώσεις Κλειστού Θεάτρου Πνευματικού Κέντρου

Το αντίπαλον δέος του Ανοιχτού Θεάτρου όσον αφορά στις πολιτιστικές εκδηλώσεις στα Γιαννιτσακάτα κατά του χειμερινούς μήνες, είναι το Κλειστό Θέατρο στο Πνευματικό Κέντρο. Βρίσκεται εντός του Πνευματικού Κέντρου από το 2001 που εγκαινιάστηκε και φιλοξενεί θεατρικές παραστάσεις, σεμινάρια, συνέδρια, πολιτιστικές εκδηλώσεις των συλλόγων, όπως επίσης και εικαστικές εκθέσεις αλλά και φεστιβάλ βιβλίου⁵² (εικόνα 35).

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στα Γιαννιτσακάτα προσφέρουν την δυνατότητα στους κατοίκους να παρακολουθούν εκδηλώσεις που στοχεύουν στην ψυχαγωγία, στην διασκέδαση αλλά και στην επιμόρφωσή τους, προσπαθώντας να ικανοποιήσουν τις προτιμήσεις και των πιο απαιτητικών.

Παραμυθούπολη

Με πρωτοβουλία του Δήμου Πέλλας, και με σύνθημα «ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ» η πόλη γιορτάζει και ο πεζόδρομος καθώς και ο χώρος του Πολύκεντρου των Γιαννιτσών, αλλάζουν όψη φιλοξενώντας την Παραμυθούπολη με το εργαστήριο του Αϊ Βασίλη, το σπίτι των παραμυθιών, καρουζέλ, παγοδρόμιο, τρενάκι, καλικάντζαρους, ξωτικά, ήρωες των παιδικών παραμυθιών, το ταχυδρομείο του Αϊ Βασίλη, θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, δημιουργικά εργαστήρια και έκθεση ζωγραφικής από την Σχολή Καλών Τεχνών του ΑΠΘ (εικόνα 39-44). Πρωταρχικός στόχος αυτής της προσπάθειας που επιχειρείται από τον Δήμο Πέλλας, από το 2011 είναι οι γιορταστικές αυτές μέρες να αποτελέσουν πηγή χαράς και αισιοδοξίας για μικρούς και μεγάλους ενώ συγχρόνως πρόθεση της δημοτικής αρχής είναι η τόνωση της τοπικής αγοράς ελκύοντας επισκέπτες και από άλλες πόλεις της Ελλάδας. Η Παραμυθούπολη τείνει να γίνει θεσμός στην πόλη ενώ και με τις πολιτιστικές δράσεις των συλλόγων της πόλης αλλά και με τα χριστουγεννιάτικα έθιμα που πραγματοποιούνται στο χώρο της παραμυθούπολης⁵³ (εικόνα 49,50).

⁵¹ www.giannitsa.gr

⁵² www.giannitsa.gr

⁵³ www.giannitsa.gr

Ανθοέκθεση

Πρόκειται για μία καινούργια εκδήλωση που έχει ενταχθεί στο ετήσιο πρόγραμμα εκδηλώσεων του Δήμου από το 2011 και είναι μια γιορτή αφιερωμένη στην άνοιξη και τα λουλούδια. Μια ανθοέκθεση, στην οποία πολύχρωμα λουλούδια, φυτά, δένδρα, μυρωδικά, ποικιλίες συνθέσεων και είδη ανθοκομίας με γλάστρες και διακοσμητικά, συνθέτουν ένα πανέμορφο μωσαϊκό στο χώρο του Πολύκεντρου στα Γιαννιτσά(εικόνα 45-47). Δίνοντας στους κατοίκους της πόλης την ευκαιρία να αγοράσουν τα αγαπημένα τους φυτά αλλά και να μάθουν χρήσιμες πληροφορίες για τον τρόπο περιποίησης τους. Παράλληλα στο χώρο του πεζόδρομου πραγματοποιούνται και διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις από τους συλλόγους της πόλης καθώς και αθλητικοί αγώνες για παιδιά και νέους⁵⁴.

Δρόμος Θυσίας

Ο Δρόμος της Θυσίας είναι μια αθλητική εκδήλωση που διοργανώνει ο Δήμος Πέλλας με σκοπό να τιμήσει τη μνήμη των 120 εκτελεσθέντων κατοίκων των Γιαννιτσών από τους Γερμανούς την 14^η Σεπτεμβρίου 1944. Πρόκειται για διήμερη διοργάνωση εκδηλώσεων αθλητικού και πολιτιστικού χαρακτήρα. Κατά την διάρκεια των εκδηλώσεων πραγματοποιείται ημιμαραθώνια διαδρομή με την συμμετοχή της Ομάδας Μαραθωνίου Γιαννιτσών αλλά και όσων κατοίκων επιθυμούν να συμμετέχουν (εικόνα 36-38). Επίσης διοργανώνονται αγώνας βάρη 6 χλμ. εντός των δρόμων της πόλης, ερασιτεχνικό τουρνουά τένις αλλά και ξεναγήσεις στους ιστορικούς χώρους των Γιαννιτσών⁵⁵.

Κόλιντα

Τα Κόλιντα ή Κόλντε Μπάμπω όπως το λένε οι ντόπιοι κάτοικοι της πόλης είναι ένα έθιμο που τηρείται στην πόλη των Γιαννιτσών αλλά και στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πέλλας εδώ και πολλά χρόνια, ήδη από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, είναι απροσδιόριστη η χρονιά της πρώτης διεξαγωγής του συγκεκριμένου εθίμου. Έτσι λοιπόν κάθε Χριστούγεννα και συγκεκριμένα την προπαραμονή των Χριστουγέννων σε κάθε γειτονιά στήνονται πανύψηλες φωτιές και όλοι όσοι συγκεντρώνονται γύρω από αυτές ψήνουν, χορεύουν, τραγουδούν και φωνάζουν «κόλντε-κόλντε μπάμπω»(εικόνα 48). Σχετικά με το έθιμο αυτό υπάρχουν δυο εκδοχές αναφορικά με την προέλευση του. Η πρώτη εκδοχή μιλάει για την σφαγή των νηπίων από τον Ηρώδη (άλλωστε η ονομασία του εθίμου ερμηνεύεται στη μακεδονίτικη ντοπιολαλιά ως προειδοποίηση στη γιαγιά -μπάμπω- ότι σφάζουν -κόλιαμ-), ενώ η δεύτερη αναφέρεται στην προετοιμασία της υποδοχής του Μεσσία μας από τους ταπεινούς ποιμένες της Βηθλεέμ

⁵⁴ www.giannitsa.gr

⁵⁵ www.omgclub.gr

και την προσπάθειά τους να ζεστάνουν τον νεογέννητο Χριστό. Όποια και από τις δυο εκδοχές και να δεχτούμε το έθιμο αυτό είναι βαθιά ριζωμένο στην μακεδονική παράδοση τόσο στην πόλη των Γιαννιτσών όσο και στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας και πραγματοποιείται αδιάκοπα καθώς μεταφέρει το χαρμόσυνο μήνυμα της γέννησης του Χριστού⁵⁶.

4.3 Η τουριστική ανάπτυξη στην πόλη των Γιαννιτσών

4.3.1 Η Τουριστική Εξέλιξη στα Γιαννιτσά

Ο τουρισμός στην πόλη των Γιαννιτσών γεννάται κατά τη Νεότερη Εποχή. Από την ίδρυση της πόλης στα τέλη του 14^{ου} αιώνα (1383-1385) αρχίζει σιγά-σιγά να αναπτύσσεται και ο τουρισμός της. Η κατασκευή και λειτουργία του караβάν-σεράι ήδη από τον 14^ο αιώνα έδωσαν μια σημαντική ώθηση επισκεψιμότητας. Το караβάν-σεράι ενταγμένο στο βακούφι του Γαζή Εβρενός αποτελούσε ένα είδος δωρεάν πανδοχείου που καθημερινά εξυπηρετούσε σε 500-600 ταξιδιώτες της Εγνατίας Οδού. Εξασφάλιζε την προστασία των εμπόρων-ταξιδιωτών και των προϊόντων τους και πρόσφερε τροφή για τους ίδιους και τα υποζύγια τους. Παράλληλα, λειτουργούσαν και ιδιωτικά χάνια στο νότιο τμήμα της Εγνατίας Οδού στην περιοχή που έφερε την ονομασία «Μπροστά στα χάνια». Σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες κατά τα τέλη του 19^{ου} αιώνα δραστηριοποιούνταν είκοσι με τριάντα χάνια.

Από το 1417 οπότε και πεθαίνει ο Γαζή Εβρενός, τα Γιαννιτσά αποτελούν τόπο προσέλευσης προσκυνητών, Μουσουλμάνων κυρίως της Βαλκανικής Χερσονήσου, αλλά και από την ευρύτερη Ανατολία. Ο προσκυνηματικός τουρισμός στα Γιαννιτσά γνωρίζει σημαντική άνθιση από τον 15^ο και μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Μια άλλη σημαντική προσωπικότητα που έζησε στα Γιαννιτσά τον 15^ο αιώνα είναι ο περίφημος δερβίσης Σείχη Ιλαχή του οποίου η φήμη της πνευματικότητας είχε εξαπλωθεί σε όλη την Οθωμανική Αυτοκρατορία, μετά από πρόσκληση του διοικητή της πόλης Αχμέτ Μπέη δίδαξε στο μεντρεσέ (θρησκευτική σχολή) των Γιαννιτσών. Οι διδαχές του προσέλκυσαν πλήθος κόσμου να τον παρακολουθήσει ενώ ήταν αρκετοί δερβίσηδες που έφτασαν από άλλες περιοχές προκειμένου να γίνουν μαθητές του. Ακολούθως, και μετά το θάνατο του Σείχη Ιλαχή το 1491 οι οπαδοί του προσέρχονται στα Γιαννιτσά με σκοπό να προσκυνήσουν τον τάφο του αλλά και να προσευχηθούν στο τζαμί που είναι αφιερωμένο σε αυτόν.

Σύμφωνα με γραπτές αναφορές Ιταλού διπλωμάτη του 16^{ου} αιώνα, τα Γιαννιτσά φημίζονταν για τα μεταξωτά μαντήλια, τα οποία οι επισκέπτες αγόραζαν ως αναμνηστικά της επίσκεψης τους. Αργότερα τον 17^ο αιώνα και συγκεκριμένα το 1668, όταν ο Τούρκος περιηγητής Εβλιγιά Τσελεμπή επισκέφθηκε τα Γιαννιτσά στις γραπτές πηγές που άφησε, αναφέρει, πως ο επισκέπτης δεν έφευγε από τα Γιαννιτσά αν δεν αγόραζε ξύλινες κουτάλες καθώς και πήλινες πίπες.

⁵⁶ www.giannitsa.gr

Ωστόσο η τουριστική κίνηση στα Γιαννιτσά σταματά απότομα κατά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Μια από τις αιτίες που συμβάλλουν στη μείωση της τουριστικής κίνησης στην πόλη είναι ο λιμός του 1839 που πλήττει τον μουσουλμανικό τομέα της πόλης και αφανίζει το 1/3 του τούρκικου πληθυσμού. Η πιο σημαντική όμως αιτία θεωρείται η παρακμή και εγκατάλειψη της οδικής μεταφοράς των ταξιδιωτών αλλά και των εμπορευμάτων μέσω της Εγνατίας Οδού, εξαιτίας της ανακάλυψης του τεχνολογικού επιτεύγματος της εποχής, του σιδηρόδρομου. Ο σιδηρόδρομος στην περιοχή φτάνει το 1891-1894 χωρίς να περιλαμβάνει στο δίκτυο του την πόλη των Γιαννιτσών, οδηγώντας την σε οικονομικό και όχι μόνο μαρασμό.

Στο πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα η πόλη δεν παρουσιάζει τουριστική ανάπτυξη ενώ φαίνεται να έχει απολέσει οριστικά τον τουριστικό της χαρακτήρα. Αντίθετα, η κοντινή πόλη της Έδεσσας αποτελεί πλέον το επίκεντρο του τουριστικού ενδιαφέροντος. Το φυσικό της κάλος σε συνδυασμό με την εύκολη πρόσβαση σε αυτή, μέσω του σιδηροδρομικού δικτύου μετατρέπουν την πόλη σε πόλο έλξης τουριστών. Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου η Έδεσσα μετατρέπεται σε θερινό τουριστικό θέρετρο της εποχής, συγκεντρώνοντας μεγάλο αριθμό επισκεπτών που επιθυμούν να απολαύσουν τις διακοπές τους σε ένα όμορφο φυσικό περιβάλλον.

Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και εν μέσω μιας πτωτικής πορείας του τουρισμού και της επισκεψιμότητας, η τοπική οικονομία στρέφεται σε άλλους τομείς όπως αυτούς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και της βιομηχανίας. Η πόλη απορρίπτει ή αγνοεί τις τουριστικές της δυνατότητες. Από το 2000 και έπειτα ο Δήμος Γιαννιτσών δείχνει να προσπαθεί να επαναπροσεγγίσει τον τουριστικό χαρακτήρα της. Οι αναστηλώσεις που γίνονται στα οθωμανικά αλλά και στα χριστιανικά μνημεία αποτελούν αισιόδοξες κινήσεις για το μέλλον του τουρισμού στα Γιαννιτσά, οι οποίες πρέπει να συνεχιστούν και να επεκταθούν περαιτέρω και σε συνδυασμό με ένα ολοκληρωμένο και ενδεδειγμένο σχεδιασμό για τον τουρισμό, ώστε η πόλη να αποκτήσει ξανά την παλιά της δόξα. Οι σημαντικότεροι περιηγητές που πέρασαν από τα Γιαννιτσά και οι οποίοι μέσα από τις γραπτές πηγές που άφησαν, μας κληροδότησαν πολύτιμες πληροφορίες είναι ο Evliglia Celebi (1668), ο Colonel Martin William Leake (1806), ο Edward Lear (1848), ο Henry Tozer (1854), ο Frederic Boissonas (1908), ο Francois Pouqueville (1817).

4.3.2 Τα χαρακτηριστικά του ευρύτερου τουριστικού-πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής των Γιαννιτσών.

Ο Αρχαιολογικός Χώρος και το Μουσείο Πέλλας.

Το έτος 1957 ξεκίνησε η οργανωμένη ανασκαφή του αρχαιολογικού χώρου της Πέλλας (εικόνα 60-61). Η αιφνίδια και τυχαία αποκάλυψη αρχιτεκτονικών λειψάνων της αρχαίας πρωτεύουσας αποτέλεσε διεθνές νέο, το οποίο καλύφθηκε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον από τα ελληνικά και διεθνή Μ.Μ.Ε. Μέσα σε λίγα χρόνια αποκαλύφθηκε μεγάλο μέρος της αρχαίας πρωτεύουσας και ήρθαν στο φως σημαντικότερα ευρήματα. Οι ελληνιστικές οικίες της Πέλλας με τα περίφημα ψηφιδωτά δάπεδα, τα δημόσια ιερά όπως του τοπικού θεού Δάρρωνα και της Αφροδίτης-Κυβέλης, το συγκρότημα της

Αγοράς με τα καταστήματα, τα εργαστήρια πηλοπλαστικής και το αρχείο συγκρότησαν έναν διάπλοτο και φιλόξενο αρχαιολογικό χώρο που μυεί τον επισκέπτη στον ελληνιστικό κόσμο, αυτόν που διεύρυνε την αντίληψη του εθνικού και κατέστησε τον Έλληνα σε πολίτη του κόσμου.

Το μικρό αρχαιολογικό μουσείο που αρχικά κατασκευάστηκε για να στεγάσει τουριστικό περίπτερο, φιλοξένησε για δεκαετίες και με επιμέλεια τα ευρήματα των ανασκαφών. Πριν λίγα χρόνια, το έτος 2007, το παλιό μουσείο της Πέλλας έκλεισε τις πόρτες του και παραχώρησε τη θέση στο Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας (εικόνα 52-59). Πρόκειται για ένα ευρύ και εξωστρεφές μουσείο οργανωμένο βάσει μιας σύγχρονης μουσειολογικής πρότασης. Πρόθεση του είναι να ολοκληρώσει τη γνώση του επισκέπτη για την αρχαία Πέλλα χωρίς να ανταγωνίζεται τον αρχαιολογικό χώρο. Αυτός είναι και ο λόγος που ο όγκος της κατασκευής είναι διακριτικός, χωρίς την πρόθεση να κατακτήσει το χώρο. Τα διευρυμένα τετραγωνικά του επέτρεψαν την έκθεση περισσότερων αρχαίων ευρημάτων κατατάσσοντας το στα σημαντικά μουσεία της χώρας. Από τα πρώτα εκθέματα, όπως τη μαρμάρινη κεφαλή του Μ. Αλεξάνδρου και το μαρμάρινο αγαλμάτιο του Αλεξάνδρου-Πάνα, τα οποία ακολουθούν την τυπολογία των πορτρέτων του μεγάλου στρατηλάτη μέχρι και την τελευταία συλλογή του μουσείου, αυτήν του ανακτόρου της Πέλλας, ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να κατανοήσει τον αρχαίο κόσμο, να απολαύσει την τέχνη του, να ερμηνεύσει την οικουμενικότητα του. Κι όλα αυτά επιτυγχάνονται αβίαστα, μέσα από την εκπαιδευτική πρόθεση του μουσείου, το οποίο επικεντρώνεται στον επισκέπτη και όχι στο έκθεμα (πρόκειται για ένα καθαρόαιμο *people-oriented museum*).

Ο Αρχαιολογικός Χώρος της Ρωμαϊκής Πέλλας

Περί τα 5 χιλιόμετρα δυτικά του Αρχαιολογικού Χώρου της Πέλλας βρίσκεται ο αντίστοιχος της ρωμαϊκής Πέλλας. Όταν η Πέλλα καταστράφηκε από ισχυρό σεισμό στις αρχές του 1^{ου} αιώνα π.Χ. το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της την εγκατέλειψε και μεταφέρθηκε δυτικότερα. Εκεί το 30 π.Χ. εγκαταστάθηκαν Ρωμαίοι λεγεωνάριοι αναπτύσσοντας μία σημαντική ρωμαϊκή κόμη. Η ζωή συνεχίστηκε και κατά την Παλαιοχριστιανική Εποχή, όπως βεβαιώνεται από τη σημαντικότερη βασιλική, η οποία ήρθε στο φως κατά τη δεκαετία του 2000. Ο αρχαιολογικός χώρος της ρωμαϊκής Πέλλας δεν είναι ανοιχτός για το κοινό. Η πρόσβαση είναι εφικτή κατόπιν συνεννόησης με τη ΙΖ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, η οποία φέρει την ευθύνη της συγκεκριμένης θέσης.

Οι Μακεδονικοί Τάφοι της Πέλλας

Επί της ιστορικής Εγνατίας Οδού και ανάμεσα στα Γιαννιτσά και την Πέλλα βρίσκονται οι Μακεδονικοί Τάφοι της Πέλλας. Πρόκειται για μονοθάλαμους και διθάλαμους, υπόγειους, κτιστούς τάφους προορισμένους να φιλοξενήσουν το ταξίδι της

αιωνιότητας των μελών της βασιλικής οικογένειας. Χρονολογούνται από τον 4^ο αιώνα έως τον 2^ο αιώνα π.Χ.. Δυστυχώς πλην μιας περίπτωσης, είχαν όλοι συληθεί κατά την αρχαιότητα, με αποτέλεσμα τα ευρήματα τα οποία προήλθαν από την ανασκαφή τους να είναι λιγοστά. Το ενδιαφέρον αυτών των μνημείων επικεντρώνεται στην αρχιτεκτονική τους αξία, μιας και ο υπόγειος χαρακτήρας τους προστάτευσε την κατάσταση διατήρησής τους. Όπως και στην περίπτωση του ρωμαϊκού οικισμού της Πέλλας, η επίσκεψη πραγματοποιείται κατόπιν συνεννόησης με την ΙΖ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων.

Η Τούμπα του Αρχοντικού

Πρόκειται για έναν αρχαιολογικό αλλά μη επισκέψιμο χώρο, ο οποίος βρίσκεται 4 χιλιόμετρα δυτικά του Αρχαιολογικού Χώρου της Πέλλας. Η ανασκαφή της τούμπας από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης και την ΙΖ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων αποκαλύπτει τη συνεχή κατοίκηση της από την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού μέχρι την Ελληνιστική Εποχή. Η αρχαιολογική έρευνα στη συγκεκριμένη θέση είναι υπό εξέλιξη και για το λόγο αυτό δεν είναι προσβάσιμος ο χώρος στον επισκέπτη.

Κεφάλαιο 5

Έρευνα

5.1 Μεθοδολογία της έρευνας

Βασικός στόχος αυτής της έρευνας ήταν να δοθούν απαντήσεις στα ερωτήματα που παρατίθενται παραπάνω, από τους αποκλειστικά αρμόδιους επί του θέματος. Αναφορικά με την ύπαρξη πολιτιστικού τουρισμού στην πόλη, την προσέλκυση πολιτιστικών τουριστών καθώς επίσης αναζητούμε και τρόπους ανάπτυξης.

Η μέθοδος της έρευνας που χρησιμοποιήθηκε είναι ποιοτική με τη χρήση συνεντεύξεων σε κατοίκους των Γιαννιτσών που ασχολούνται με τα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης. Πρόκειται για εκπροσώπους των πολιτιστικών συλλόγων, υπευθύνους του Δήμου σχετικά με θέματα πολιτισμού αλλά και με επαγγελματίες που διοργανώνουν πολιτιστικές δράσεις στους χώρους τους.

Πρόκειται στην ουσία για τους εξής συλλόγους:

Πολιτιστικός Σύλλογος Μικρασιατών Γιαννιτσών

Εκπολιτιστικός Όμιλος Γιαννιτσών “Η ΠΕΛΛΑ”

Λύκειο Ελληνίδων Γιαννιτσών

Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Γιαννιτσών “ΦΙΛΙΠΠΟΣ”

Πολιτιστικός Σύλλογος Καρυωτών “Ανατολική Ρωμυλία”

Σύλλογος Ποντίων Γιαννιτσών

Οι ερωτήσεις της συνέντευξης ήταν κλειστού τύπου περίπου τριάντα τρεις στον αριθμό και αποτελούνταν από τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος οι ερωτήσεις αφορούσαν τα προσωπικά στοιχεία του συνεντευξιζόμενου (ονοματεπώνυμο, ηλικία και επάγγελμα) στο δεύτερο μέρος παρατίθενται ερωτήσεις που αφορούν τον σύλλογο, σχετικά με τη φιλοσοφία του, τα μέλη τις δραστηριότητες του, όπως επίσης και με τον αντίκτυπο που έχουν εκδηλώσεις τους στο κοινό. Τέλος στο τρίτο μέρος η συζήτηση περιστρέφεται γύρω από τον πολιτιστικό τουρισμό στα Γιαννιτσά, τις προσωπικές τους απόψεις επί του θέματος καθώς και τις λύσεις που προτείνουν για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στην πόλη.

Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν το διάστημα μεταξύ Αυγούστου 2012 μέχρι Φεβρουάριο 2013, στο χώρο του εκάστοτε πολιτιστικού συλλόγου, ενώ οι συνεντεύξεις είναι μαγνητοφωνημένες και παρατίθενται στο παράρτημα του πονήματος.

5.2 Οι απόψεις των υπευθύνων για τον πολιτιστικό τουρισμό στα Γιαννιτσά

Τόσο οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν όσο και τα ερωτήματα που ετέθησαν είχαν ως αποδέκτη επί το πλείστον τους προέδρους των συλλόγων, αλλά και τους άμεσα υπεύθυνους από πλευράς υπαλλήλων του Δήμου απασχολουμένων με θέματα πολιτισμού.

Η επαγγελματική ιδιότητα των συνεντευξιζόμενων είναι κυρίως εκπαιδευτικοί είτε ενεργεία είτε συνταξιούχοι (Μικρασιατικός Σύλλογος, Φίλιππος, Πέλλα) αλλά και δικηγόροι (Λύκειο Ελληνίδων), πολιτικοί μηχανικοί (Ποντιακός Σύλλογος) καθώς και τραπεζικοί υπάλληλοι (Πολιτιστικός Σύλλογος Ανατολικής Ρωμυλίας), ενώ όσον αφορά την ηλικιακή κλίμακα των ανθρώπων που ασχολούνται με τις πολιτιστικές δράσεις στα Γιαννιτσά αυτή κυμαίνεται μεταξύ 40 έως 75 ετών.

Σχετικά με τους συλλόγους οι περισσότεροι σύλλογοι είναι παλιοί στην πόλη ενώ υπάρχουν και τα παρακλάδια συλλόγων όπως είναι για παράδειγμα το Λύκειο Ελληνίδων Γιαννιτσών, το οποίο αποτελεί παράρτημα του Λυκείου Ελληνίδων που έχει έδρα στην Αθήνα. Οι υπόλοιποι σύλλογοι έχουν δημιουργηθεί με απόλυτο αυτοσκοπό να ικανοποιήσουν τις πολιτιστικές ανάγκες των κατοίκων της πόλης για διατήρηση, προβολή και διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς των Γιαννιτσών.

Τα είδη των εκδηλώσεων που πραγματοποιούν οι σύλλογοι είναι κυρίως ομιλίες, χορευτικές εκδηλώσεις, παρουσίαση εθίμων. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται κυρίως στο Ανοιχτό Θέατρο Γιαννιτσών (κατά τους καλοκαιρινούς μήνες) και στο Κλειστό Θέατρο του Πνευματικού Κέντρου Γιαννιτσών (κατά τους χειμερινούς μήνες). Επίσης η αίθουσα συνεδριάσεων του Δημαρχείου Γιαννιτσών παραχωρείται στους συλλόγους της πόλης με σκοπό να πραγματοποιήσουν στον χώρο τις ομιλίες αλλά και διάφορες

εκθέσεις φωτογραφίας που λαμβάνουν χώρα ανά διαστήματα. Τέλος, εκδηλώσεις πραγματοποιούνται επίσης στον πεζόδρομο και στους δρόμους της πόλης όπου γίνεται αναπαράσταση των τοπικών εθίμων από τους συλλόγους όπως είναι για παράδειγμα τα χριστουγεννιάτικα έθιμα της τζαμάλας των Καρυωτών και⁵⁷ των μομόγερων των Ποντίων¹.

Η επισκεψιμότητα στις εκδηλώσεις των συλλόγων είναι μεγάλη. Όλοι θεωρούν ότι οι εκδηλώσεις που οργανώνουν διαμορφώνουν ένα «πιστό» κοινό, το οποίο τους ακολουθεί σε κάθε τους δραστηριότητα. Η ελεύθερη είσοδος και η μη καταβολή αντιτίμου ενθαρρύνει την προσέλευση του κοινού. Και πραγματικά ο κάθε σύλλογος δηλώνει ότι ξεχωριστά έχει την δυνατότητα ανάλογα με το είδος ή το θέμα των εκδηλώσεων που πραγματοποιεί να γεμίσει μια αίθουσα, όπως είναι αίθουσα συνεδριάσεων του δημαρχείου (περίπου 120 θέσεων), αλλά και μεγαλύτερους χώρους όπως το Ανοιχτό Θέατρο (2000 θέσεων).

Το κοινό το οποίο παρακολουθεί τις πολιτιστικές εκδηλώσεις στην πόλη, προέρχεται κατά κύριο λόγο από την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πέλλας. Πρόκειται δηλαδή για τοπικό κοινό και κατ' ουσίαν επισκέπτες. Ευχάριστη έκπληξη προκαλεί η δήλωση του κ. Μητκούδη, προέδρου του πολιτιστικού συλλόγου Καρυωτών, «Ανατολική Ρωμυλία» πως στις εκδηλώσεις που πραγματοποίησε ο σύλλογος την περίοδο των Χριστουγέννων και με αφορμή την τέλεση του εθίμου των εννιά φαγητών, ανάμεσα στο κοινό που παρακολούθησε την εκδήλωση υπήρχαν και τουρίστες από τις περιοχές της Πάτρας και της Ορεστιάδας που είχαν έρθει στην πόλη με σκοπό να δουν από κοντά το χριστουγεννιάτικο αυτό έθιμο.

Οι εκδηλώσεις των συλλόγων προβάλλονται στον τοπικό τύπο, συνήθως καλύπτονται από τις τοπικές εφημερίδες της πόλης αλλά και του νομού Πέλλης γενικότερα. Υπάρχουν οι ανακοινώσεις των εκδηλώσεων στις εφημερίδες, στα τοπικά ραδιόφωνα και τηλεοπτικούς σταθμούς, όπως επίσης και μέσα από το χώρο του διαδικτύου, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενημερωτικά blogs και φυσικά τα site που διαθέτουν οι σύλλογοι. Αξίζει να αναφέρουμε επίσης την συνεργασία που υπάρχει ανάμεσα στο Λύκειο Ελληνίδων Γιαννιτών και στον τηλεοπτικό σταθμό 4E για αφιλοκερδή τηλεοπτική κάλυψη όλων των εκδηλώσεων του συλλόγου και την προβολή τους σε πανελλήνιο δίκτυο.

Όλοι οι σύλλογοι προκειμένου να φέρουν εις πέρας τις υποχρεώσεις τους έρχονται σε άμεση συνεργασία με τον Δήμο Πέλλας όπως επίσης και με την ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π. Οι παραπάνω φορείς προσφέρουν στους συλλόγους της πόλης τους χώρους και το απαραίτητο προσωπικό ώστε να μπορούν να πραγματοποιούν τις εκδηλώσεις τους. Έπειτα οι σύλλογοι συνεργάζονται και με άλλους φορείς όπως είναι η Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, φορείς κοινωνικής πρόνοιας αλλά και με την Αντιπεριφέρεια Πέλλας.

Έχοντας αναπτύξει καλές σχέσεις μεταξύ τους, οι σύλλογοι της πόλης ενίοτε συνεργάζονται με σκοπό είτε να συνδιοργανώσουν είτε να συμμετέχουν στις εκδηλώσεις κάποιου συλλόγου. Με εξαίρεση το Λύκειο Ελληνίδων Γιαννιτών, τον Εκπολιτιστικό Όμιλο ΠΕΛΛΑ και την Ιστορική-Λαογραφική Εταιρεία «ο ΦΙΛΗΠΠΟΣ», οι οποίοι συνεργάζονται με συλλόγους του εξωτερικού κυρίως

συλλόγους ομογενών και όχι μόνο, οι υπόλοιποι δεν έχουν συνεργασίες με συλλόγους του εξωτερικού, συνεργάζονται όμως με συλλόγους από την υπόλοιπη Ελλάδα.

Σε όλους τους συλλόγους υπάρχει μέριμνα για την αύξηση της προσέλευσης του κοινού στις εκδηλώσεις, κυρίως μέσα από την διαφήμιση. Σε μια επαρχιακή πόλη σαν τα Γιαννιτσία ο καλύτερος τρόπος διαφήμισης των εκδηλώσεων του κάθε συλλόγου σύμφωνα πάντα με τους υπευθύνους τους είναι η άμεση ενημέρωση ενός ατόμου προς άλλους του ευρύτερου κοινωνικού του περιβάλλοντος (με άλλα λόγια είδηση που περνά από στόμα σε στόμα). Όσον αφορά στους τρόπους για την ανάπτυξη τους οι σύλλογοι προσπαθούν να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους και σε άλλους τομείς. Ο Εκπολιτιστικός Όμιλος ΠΕΛΛΑ έχει προχωρήσει στην δημιουργία τμήματος εκμάθησης χειροποίητου κοσμήματος, όπως επίσης και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καρυωτών ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΥΛΙΑ έχοντας εντάξει στο πρόγραμμα του και την παραγωγή λικέρ, κεντημάτων και χειροποίητων κοσμημάτων, τα οποία διατίθενται προς πώληση στο κοινό έχοντας ως στόχο τα έσοδα που θα μαζευτούν να συνεισφέρουν για τις ανάγκες του συλλόγου.

Η γνώμη των συλλόγων αναφορικά με τα μνημεία της πόλης είναι η ίδια: σημαντικά μνημεία τα οποία δεν έχουν την ανάλογη προβολή και αξιοποίηση. Τόσο τα οθωμανικά όσο και τα μεταγενέστερα μνημεία της πόλης είναι μοναδικά και χρίζουν την απαραίτητη προσοχή και αξιοποίηση από τους υπευθύνους. Μνημεία η αξία των οποίων τόσο για την πόλη όσο για τους κατοίκους της είναι ανεκτίμητη αλλά και μη αναγνωρίσιμη. Οι αναστηλώσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στα οθωμανικά μνημεία είναι μια πολύ θετική κίνηση καθώς είναι σημαντικό να διατηρήσουμε και να αξιοποιήσουμε τα μνημεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Να μην τα αφήσουμε να καταστραφούν καθώς πρόκειται για μνημεία που έχουν τις ρίζες τους στην ίδρυση της πόλης.

Σχετικά με τον τουρισμό στα Γιαννιτσία οι σύλλογοι θεωρούν ότι δεν είναι οργανωμένος και πως ενώ δεν υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις ωστόσο θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντική πηγή εσόδων για την οικονομία της πόλης. Με τις αναστηλώσεις στα οθωμανικά μνημεία και με το Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας η πόλη έχει τη δυνατότητα να προσελκύσει τουρίστες. Πιο συγκεκριμένα με την συνέχιση αλλά και την ολοκλήρωση των αναστηλώσεων στα οθωμανικά μνημεία, με καλύτερη σήμανση στο δρόμο για το Αρχαιολογικό Μουσείο της Πέλλας και κυρίως με την προβολή στον Τύπο σχετικά με τα αξιοθέατα της πόλης αλλά και πάνω από όλα με την δημιουργία τμήματος που θα ασχολείται αποκλειστικά με την προώθηση τουρισμού στην πόλη από χώρες κυρίως της Ανατολής.

Από την πλευρά τους οι σύλλογοι, οι οποίοι ασχολούνται με την ιστορία αλλά και την λαογραφία της πόλης, είναι σε θέση να βοηθήσουν πρακτικά σε ό,τι αφορά το πεδίο δράσης τους. Ενημερώνοντας τους συλλόγους με τους οποίους συνεργάζονται από άλλες πόλεις ή χώρες σχετικά με τα μνημεία της πόλης ώστε να τα επισκεφτούν, να διοργανώσουν ανταλλαγές επισκέψεων αλλά και ειδικές ξεναγήσεις. Τέλος, την ίδια κίνηση μπορούν να κάνουν και στους κόλπους των συλλόγων τους για τα μέλη τους οργανώνοντας ξεναγήσεις στα μνημεία της πόλης για τα μικρά παιδιά αλλά και για μεγαλύτερους.

Κεφάλαιο 6

Οι μέχρι σήμερα ανασταλτικοί παράγοντες για την τουριστική ανάπτυξη των Γιαννιτσών.

6.1 Οι ανασταλτικοί παράγοντες

Η περιγραφή τόσο της πόλης των Γιαννιτσών όσο και του αρχαιολογικού πλούτου της Πέλλας καθιστά σαφή τα πλεονεκτήματα της περιοχής και τις δυνατότητες της τουριστικής ανάπτυξης. Όμως αυτή δεν επήλθε. Αντίθετα, τα Γιαννιτσά θεωρούνται στην αντίληψη του μόνιμου κατοίκου, όσο και του επισκέπτη ως μία μη τουριστική περιοχή. Ακόμη και η επισκεψιμότητα του αρχαιολογικού χώρου και μουσείου της Πέλλας δεν κατέστησε τα Γιαννιτσά ως έναν σημαντικό τόπο πολιτιστικού τουρισμού, ούτε αποτέλεσε το εφαλτήριο για μία γενικότερη ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Η γειτνιάζουσα πόλη των Γιαννιτσών, βρίσκεται μόλις 10 χιλιόμετρα από τον Αρχαιολογικό Χώρο της Πέλλας δεν έλαβε κανένα όφελος, άμεσο ή μακροπρόθεσμο από του αρχαιολογικούς θησαυρούς.

Η αδυναμία τουριστικής ανάπτυξης, η οποία μετρά πλέον πάνω από 50 έτη παράγεται από τα ακόλουθα εμπόδια:

Η γειτνίαση με τη Θεσσαλονίκη.

Τα Γιαννιτσά βρίσκονται 50 μόλις χιλιόμετρα από τη Θεσσαλονίκη. Η μικρή χιλιομετρική απόσταση διαμορφώνει αυθημερόν σύντομες επισκέψεις και δεν εγείρουν την ταξιδιωτική επιθυμία της διαμονής στον τόπο και της εκτενούς περιήγησης. Αντίθετα διαμορφώνεται η αντίληψη του προαστίου της Θεσσαλονίκης και όχι του ταξιδιωτικού προορισμού.

Η θέση του αρχαιολογικού χώρου και του μουσείου Πέλλας.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Πέλλας βρίσκεται επί της ιστορικής Εγνατίας Οδού. Ο επισκέπτης επισκέπτεται το χώρο και στη συνέχεια παίρνει το δρόμο της επιστροφής. Το θέμα αυτό αποτελούσε για δεκαετίες πρόβλημα που ανέστελλε την τουριστική ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό το νέο μουσείο κατασκευάστηκε βορειοδυτικά του σύγχρονου οικισμού της Πέλλας προτρέποντας τον επισκέπτη να εισέλθει στο σύγχρονο οικισμό. Το πρόβλημα παραμένει όμως για την περιοχή των Γιαννιτσών.

Η γεωφυσική θέση των Γιαννιτσών.

Η περιοχή των Γιαννιτσών δεν είναι παραθαλάσσια και στερείται του υγρού στοιχείου. Ο ορεινός της όγκος του βουνού Πάικου, το οποίο αναπτύσσεται βόρεια της πόλης, παρά το φιλικό χαρακτήρα του, είναι ένα φιλόξενο και ασφαλές βουνό, δεν συγκινεί ιδιαίτερα.

Η αποσύνδεση από την αρχιτεκτονική κληρονομιά

Κατά την μεταπολεμική περίοδο τα Γιαννιτσά, όπως και πολλές άλλες θέσεις της ελληνικής υπαίθρου, υπέστη μία άναρχη ανοικοδόμηση, η οποία είχε ως αποτέλεσμα να απολέσει τον αρχιτεκτονικό της χαρακτήρα. Οι κατοικίες του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα της μακεδονικής αρχιτεκτονικής, οι οποίες βρίσκονταν στο βόρειο τομέα της πόλης (περιοχή χριστιανικών συνοικιών) κατεδαφίστηκαν χάριν της αντιπαροχής. Αντίστοιχη ήταν η κατάληξη των οθωμανικών μνημείων της πόλης, τα οποία βρίσκονταν κυρίως στο νότιο τομέα (μουσουλμανικές συνοικίες). Ως αποτέλεσμα δεν έχει απομείνει κανένα οικιστικό σύνολο, το οποίο να επικεντρώνει το ενδιαφέρον του επισκέπτη. Παρατηρούνται μόνο μεμονωμένες οικίες μακεδονικής αρχιτεκτονικής και νεοκλασικίζουσες από την περίοδο του Μεσοπολέμου. Στη θέση τους κατασκευάστηκαν κατά τη δεκαετία του 1970 και μετέπειτα πολυκατοικίες, στις οποίες δεν αναγνωρίζονται επιρροές της τοπικής αρχιτεκτονικής. Το αστικό τοπίο των Γιαννιτσών αλλοιώθηκε και βίαια αποσυνδέθηκε από την τοπική αρχιτεκτονική παράδοση. Σήμερα, ο επισκέπτης των Γιαννιτσών που παρατηρεί το αστικό περιβάλλον υποθέτει ότι βρίσκεται σε μία μεταπολεμική πόλη και δεν είναι σε θέση να αναγνωρίσει την ιστορικότητα της.

Ο αγροτικός χαρακτήρας της τοπικής οικονομίας.

Η αποξήρανση της Λίμνης των Γιαννιτσών κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου διαμόρφωσε έναν τεράστιο κάμπο, το δεύτερο μεγαλύτερο της επικράτειας μετά το Θεσσαλικό. Αυτό το δεδομένο μετάλλαξε την τοπική οικονομία, τους ανθρώπους και τον τρόπο ζωής. Οι ψαράδες της πόλης εξελίχθηκαν σε γεωργούς, οι πλάβες της λίμνης σε γεωργικά μηχανήματα και η θεμιτή φιλοδοξία της οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας επικεντρώθηκαν στις καλλιέργειες. Αυτές προσέφεραν θέσεις εργασίας και προοπτικές. Η τουριστική προοπτική εξοβελίστηκε, ο πολιτιστικός τουρισμός υποτιμήθηκε και ο γεωργικός χαρακτήρας των Γιαννιτσών επιβλήθηκε ως μοναδική λύση προόδου.

Η έλλειψη τοπικής τουριστικής παράδοσης και εμπειρίας

Μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα τα Γιαννιτσά λόγω της θέσης τους, ήταν χτισμένα επί της Εγνατίας Οδού, ήταν μια πόλη που έφερε την εμπειρία της επαφής με τον επισκέπτη και τον ταξιδιώτη. Με βάση προφορικές μαρτυρίες στην είσοδο της πόλης λειτουργούσαν κατά το β' μισό του 19^{ου} αιώνα 20-30 χάνια. Η κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης Μοναστηρίου (1891-4) είχε ως αποτέλεσμα την εξέλιξη των μεταφορών και της μετακίνησης των ανθρώπων με το σύγχρονο μέσο του ατμοκίνητου τρένου. Τα χάνια των Γιαννιτσών παράκμασαν και η πόλη απώλεσε την εμπειρία της επαφής με τους ξένους. Ακολούθησε μία περίοδος εσωστρέφειας, η οποία απομάκρυνε τους κατοίκους από την οικειότητα της επαφής με τον ξένο, όπως και της πολύτιμης εμπειρίας της εξωστρέφειας.

6.2 Τα νέα δεδομένα και οι προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2000 αυτή η δυσοίωνα κατάσταση που απέκλειε την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στα Γιαννιτσά έχει αρχίσει να αναστέλλεται. Διαμορφώνονται νέα δεδομένα, τα οποία διαμορφώνουν προοπτικές πολιτιστικού τουρισμού. Αυτά ορίζονται στα ακόλουθα:

Οι αναστηλώσεις των μνημείων της Οθωμανικής Εποχής των Γιαννιτσών.

Κατά τη διάρκεια της προηγούμενης και της τρέχουσας δεκαετίας ο Δήμος Πέλλας σε συνεργασία με την 11^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων υλοποιεί ένα μακροπρόθεσμο στρατηγικό πλάνο διάσωσης και αποκατάστασης των οθωμανικών μνημείων. Το πρόγραμμα παρά τον αργό, λόγω της φύσης και του κόστους των έργων, ρυθμό έχει καταγράψει σημαντικά αποτελέσματα. Μέχρι σήμερα έχουν αναστηλωθεί το Μαυσωλείο του Γαζή Εβρενός (19^{ος} αιώνας), ο Πύργος του Ρολογιού του Σερίφ Αχμέτ (1753) και ένα πρώιμο Μεσκίντ(μικρό τζαμί) (β' μισό 15^{ου} αιώνα. Η ήδη αναστηλωμένη κατά τη δεκαετία του 1980, οικία του Εμίν Μπέη διαμορφώνει ένα σύνολο 4 μνημείων τα οποία στο άμεσο μέλλον μπορούν να ανοίξουν και να υποδεχθούν επισκέπτες. Παράλληλα, το Υπουργείο Πολιτισμού και ο Δήμος Πέλλας οργανώνουν νέες αρχιτεκτονικές μελέτες, οι οποίες θα επιτρέψουν τη μελλοντική αναστήλωση και των υπολοίπων μνημείων. Οι αναστηλωτικές εργασίες και η παράλληλη ιστορική έρευνα μελλοντικά θα διαμορφώσει ένα μουσεία ανοιχτού χώρου, το οποίο θα προτείνει την περιήγηση στη νεότερη ιστορία της πόλης.

Το νέο αρχαιολογικό μουσείο Πέλλας και η οργάνωση αρχαιολογικού δικτύου.

Το νέο μουσείο Πέλλας αποτελεί τη σημαντικότερη επένδυση πολιτισμού στο Νομό Πέλλας. Η κατασκευή και λειτουργία του έχουν αναβαθμίσει την πολιτιστική και τουριστική αξία της περιοχής καθώς και το εν γένει επίπεδο ζωής της τοπικής κοινωνίας. Το μουσείο είναι αντάξιο των αρχαιολογικών θησαυρών που καλείται να εκθέσει και να παρουσιάσει. Αυτό σημαίνει ότι η περιοχή διαθέτει ένα σημαντικότατο συγκριτικό πλεονέκτημα πάνω στο οποίο έχει τη δυνατότητα να οικοδομήσει τη στρατηγική ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού. Τα διεθνώς αναγνωρίσιμα ονόματα της Πέλλας και του Μ. Αλεξάνδρου και το νέο μουσείο Πέλλας ανυψώνουν το επίπεδο τουρισμού, που η περιοχή έχει να προτείνει. Επιπλέον, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις της οργάνωσης ενός εσωτερικού δικτύου ανάμεσα στην Πέλλα και τα Γιαννιτσαά. Ο επισκέπτης της Πέλλας έχει τη δυνατότητα να μνηθεί στην Κλασική και την Ελληνιστική Εποχή και στη συνέχεια μέσα από την επίσκεψη του στα Γιαννιτσαά μπορεί να γνωρίσει τον πολιτισμό των Νεότερων Χρόνων και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η διασύνδεση των δύο θέσεων και των δύο εποχών είναι πολύ σημαντικές για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στα Γιαννιτσαά. Καταρχήν, θα δώσει τη δυνατότητα αξιοποίησης της ήδη υπάρχουσας επισκεψιμότητας του μουσείου της Πέλλας ενώ κάθε μελλοντική αύξηση της, θα ευνοεί το ανοιχτό μουσείο των Γιαννιτσαών. Άλλωστε η εσωστρέφεια των προηγούμενων δεκαετιών των Γιαννιτσαών διδάσκει ότι μόνο με τη συνεργασία και τη σύνθεση δικτύων η περιοχή έχει ουσιαστικές προοπτικές ανάπτυξης.

Η διοικητική μεταρρύθμιση του Καλλικράτη.

Η νέα διοικητική μεταρρύθμιση στην τοπική αυτοδιοίκηση συνένωσε τους τέως μικρούς δήμους συνθέτοντας ένα μεγαλύτερο σύνολο. Στην περιοχή των Γιαννιτσαών ο τέως Δήμος Πέλλας (είχε χαρακτηριστεί ως δήμος στη μεταρρύθμιση Καποδιστριάς όχι λόγω πληθυσμιακών χαρακτηριστικών αλλά λόγω της ιστορικότητας της θέσης). Συνενώθηκε με το Δήμο Γιαννιτσαών καθώς και άλλους μικρότερους δήμους, διαμορφώνοντας το σημαντικότερο της περιοχής, ο οποίος φέρει το όνομα της Πέλλας. Η συνένωση δεν εξέλιξε μόνο τα πληθυσμιακά στοιχεία, αλλά συνένωσε και το ανθρώπινο δυναμικό των υπηρεσιών διαμορφώνοντας ικανότερες ομάδες εργασίας, οι οποίες είναι σε θέση να εργασθούν αποτελεσματικότερα πάνω στο θέμα της ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού. Συνένωσαν τα μνημεία του κάθε τέως δήμου αλλά και την εργασιακή εμπειρία των ανθρώπων.

Κεφάλαιο 7

SWOT ANALYSIS

Με την βοήθεια της SWOT ανάλυσης δίνεται η δυνατότητα να παρουσιαστούν επιγραμματικά τα χαρακτηριστικά της πόλης των Γιαννιτσών αναφορικά με τον πολιτιστικό τουρισμό. Μέσω της SWOT ανάλυσης είναι εμφανή τα τέσσερα χαρακτηριστικά τα οποία πρεσβεύει, τα Δυνατά σημεία τη δύναμη (Strengths), τις αδυναμίες (Weakness), τις ευκαιρίες (Opportunities) αλλά και τις απειλές (Threats) αναλύονται τα βασικότερα χαρακτηριστικά, ενώ διαμορφώνεται μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα του πολιτιστικού τουρισμού στα Γιαννιτσά οδηγώντας σε ασφαλέστερα τελικά συμπεράσματα τα οποία θα βοηθήσουν για να δοθούν στη συνέχεια προτάσεις για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού αλλά και λύσεις για τα προβλήματα που εμποδίζουν την ομαλή διεξαγωγή του.

7.1 Δυνατά Σημεία (Strengths)

- Πλούσια πολιτιστική κληρονομιά (μνημεία, ήθη, έθιμα)
- Γειτνίαση με την πόλη της Θεσσαλονίκης
- Γειτνίαση με το αρχαιολογικό μουσείο και τον αρχαιολογικό χώρο της Πέλλας
- Καθαρή πόλη χωρίς σκουπίδια, το τμήμα καθαριότητας του Δήμου φροντίζει να διατηρεί καθαρή την πόλη σε καθημερινή βάση.
- Φιλικόι κάτοικοι, πρόθυμοι να βοηθήσουν τους επισκέπτες, δίνοντας τους πληροφορίες ή και οδηγίες για να βρουν τον προορισμό τους. Ακόμα και με τους ξένους επισκέπτες που μιλούν αγγλικά οι μεγαλύτεροι σε ηλικία κυρίως που δεν γνωρίζουν την γλώσσα, θα προσπαθήσουν να βρουν κάποιον άλλο για να τους βοηθήσει.
- Εύκολη πρόσβαση στην πόλη με τα μέσα μεταφοράς μέσω Θεσσαλονίκης και από εκεί με λεωφορείο του ΚΤΕΛ που εκτελεί συχνά δρομολόγια από και προς την Θεσσαλονίκη, αλλά και με Ι.Χ. εύκολα και γρήγορα μέσω του οδικού δικτύου της Εγνατίας Οδού.
- Όμορφο φυσικό περιβάλλον που συνδυάζει βουνό με ποτάμι και αποτελεί ιδανική επιλογή για φυσιολάτρες
- Οργανωμένο οδικό δίκτυο. Οι δρόμοι στα Γιαννιτσά είναι σωστοί και οργανωμένοι, ενώ για ακόμα πιο λειτουργική κυκλοφορία στην πόλη η Δημοτική Αστυνομία βρίσκεται στα κεντρικά σημεία ώστε να επιβλέπει και να επεμβαίνει όπου θεωρείται απαραίτητο.
- Ευρεία γκάμα ψυχαγωγικών δράσεων. Από θέατρο, ομιλίες, συναυλίες μέχρι νυχτερινή διασκέδαση.
- Ευνοϊκές κλιματικές συνθήκες ανάλογα με την εποχή, χωρίς να υπάρχουν ακραία καιρικά φαινόμενα.

- Η πολυπολιτισμική συνύπαρξη των κατοίκων της πόλης με διαφορετική προέλευση (ντόπιοι και πρόσφυγες), προσδίδει μια πολυδιάστατη σύσταση στο πολιτιστικό της υπόβαθρο.

7.2 Αδυναμίες (Weakness)

- Η γειτνίαση με την Θεσσαλονίκη, εκτός από θετικό στοιχείο αποτελεί και αδυναμία καθώς οι τουρίστες προτιμούν να διαμείνουν εκεί κάνοντας διάφορες εξορμήσεις στις γύρω περιοχές.
- Σήμανση. Η σήμανση στους δρόμους είναι πολύ σημαντική για τους ταξιδιώτες. Τόσο για το μουσείο της Πέλλας όσο και εντός των Γιαννιτσών για τα μνημεία της πόλης, δεν υπάρχουν οι ενημερωτικές πινακίδες που θα διευκολύνουν την μετακίνηση των επισκεπτών στην πόλη.
- Έλλειψη κατάλληλων τουριστικών ξενοδοχειακών μονάδων
- Έλλειψη εξειδικευμένου ή εκπαιδευμένου τουριστικού προσωπικού
- Μη ύπαρξη αρμόδιου τμήματος στο Δήμο Πέλλας που να ασχολείται αποκλειστικά με τη διαχείριση και ανάπτυξη του τουρισμού στην πόλη.
- Έλλειψη κεντρικού σχεδιασμού αναφορικά με την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού στην πόλη
- Χαμηλό επίπεδο προβολής στον Τύπο των πολιτιστικών αγαθών του Δήμου Πέλλας αλλά και της πόλης των Γιαννιτσών, ώστε να είναι ευρέως γνωστή στο κοινό και να δημιουργήσει κίνητρα για να την επισκεφτούν.
- Μονομερής αξιοποίηση του υδάτινου στοιχείου: ο ποταμός Λουδίας αξιοποιείται αποκλειστικά για αθλητικές δραστηριότητες.
- Αποσύνδεση τόσο από τη φυσική όσο από την αρχιτεκτονική κληρονομιά της πόλης αφού δεν υπάρχουν προτεινόμενοι περίπατοι.
- Στήριξη της οικονομίας αποκλειστικά στους τομείς της αγροτικής παραγωγής και στην βιομηχανία.

7.3 Ευκαιρίες (Opportunities)

- Καλλικράτης. Στους νέους καλλικρατικούς Δήμους όπως είναι και ο Δήμος Πέλλας δίνεται η δυνατότητα συνένωσης όχι μόνο πληθυσμιακή και διοικητική αλλά και συνένωση μνημείων.
- Το Νέο Μουσείο της Πέλλας. Ένα καινούργιο σύγχρονο μουσείο, ένα κόσμημα για την περιοχή με όλες τις απαραίτητες προδιαγραφές έτοιμο να υποδεχτεί περισσότερους επισκέπτες
- Η γενικότερη ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού και η συνείδηση της σπουδαιότητας της εν γένει τουριστικής ανάπτυξης της Ελλάδας

- Σταθερή επικέντρωση της Ελλάδας στο θέμα της τουριστικής ανάπτυξης σε επίπεδο κρατικής οργάνωσης και κρατικής πρωτοβουλίας
- Η ενίσχυση της αρχαιολογικής και ανασκαφικής έρευνας στη Μακεδονία κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες έχει ως αποτέλεσμα την διαμόρφωση νέων αρχαιολογικών χώρων και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού (Αρχαιολογικό Μουσείο Αιανής, Βυζαντινό Μουσείο Βέροιας, Βυζαντινό Μουσείο Θεσσαλονίκης). Παράλληλα διαμορφώθηκαν μουσεία τέχνης και νέοι πολιτιστικοί οργανισμοί, οι οποίοι διαμόρφωσαν το αντίστοιχο κοινό τους (Μονή Λαζαριστών, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης).
- Ευρωπαϊκά προγράμματα (interreg) καθώς και επιδοτήσεις επενδυτικών προτάσεων διαμορφώνουν ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες που ενθαρρύνουν την κρατική και ιδιωτική πρωτοβουλία.

7.4 Απειλές (Threats)

- Η οικονομική κρίση τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελεί παράγοντα που αναστέλλει την φιλοδοξία, τα οράματα και τον προγραμματισμό φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων.
- Η οικονομική κρίση πλήττει τον τουρισμό και ιδιαίτερα τον πολιτιστικό τουρισμό που στις αντιλήψεις πολλών ανθρώπων μεταλλάσσεται ως περιττό.
- Αναπτύσσονται σε διεθνές επίπεδο νέοι προορισμοί πολιτιστικού τουρισμού και έτσι αυξάνεται ο ανταγωνισμός
- Η Μακεδονία πέρα από τις παράκτιες περιοχές δεν αποτελεί μια περιοχή με αυξημένο τουριστικά ενδιαφέρον
- Οι πολιτιστικές και τουριστικές θέσεις στερούνται σημαντικών υποδομών (εστίασης, διαμονής)
- Δεν αναπτύσσονται σχέδια οργάνωσης αρχαιολογικών και τουριστικών δικτύων στην Μακεδονία. Η αντίληψη της εσωστρέφειας κυριαρχεί ακόμα στην προσέγγιση του πολιτιστικού τουρισμού.

7.5 Συμπεράσματα της SWOT ανάλυσης

Μέσα από την μέθοδο της SWOT ανάλυσης, τα συμπεράσματα που προκύπτουν έχουν ως στόχο την επισήμανση των δυνατών και αδύνατων σημείων της περιοχής σε σχέση με τη δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και των ευκαιριών και απειλών που δέχεται ως τουριστικός προορισμός. Το γενικότερο συμπέρασμα που προκύπτει καθιστά εμφανείς τις σημαντικές αδυναμίες και απειλές για την περιοχή, οι οποίες μπορούν να ξεπεραστούν μόνο με έγκαιρες, οργανωμένες και συντονισμένες δράσεις

των αρμόδιων φορέων καθώς επίσης και με την δημιουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης.

Τα επιμέρους συμπεράσματα της ανάλυσης συνοψίζονται κυρίως στα προφανή πλεονεκτήματα της περιοχής που είναι ο πολύ-πολιτιστικός της πλούτος με τα διαφορετικά μνημεία, τον ξεχωριστό χαρακτήρα στις παραδόσεις της, τη γειτνίαση με την συμπρωτεύουσα Θεσσαλονίκη, τον αρχαιολογικό χώρο της Πέλλας, το ευχάριστο κλίμα, καθώς και τους φιλικούς κατοίκους των Γιαννιτσών που είναι πάντα πρόθυμοι να προσφέρουν την βοήθεια τους σε όποιον χρειάζεται. Επίσης η καθαριότητα της πόλης αποτελεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα για την πόλη, καθώς δημιουργεί ένα όμορφο και ευχάριστο κλίμα για τους επισκέπτες, κάτι το οποίο αναγνωρίζεται από τους ίδιους τους επισκέπτες. Επιπλέον, η εύκολη πρόσβαση στην πόλη που προσφέρει το σύγχρονο οδικό δίκτυο, διευκολύνει τους επισκέπτες που επιθυμούν να επισκεφθούν τα Γιαννιτσά, να φτάσουν εύκολα και γρήγορα στον προορισμό τους χωρίς ταλαιπωρία. Τέλος στα Γιαννιτσά οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν την ηρεμία και τη γαλήνη που προσφέρει το όρος Πάικο αλλά και να δοκιμάσουν τις ποτάμιες δραστηριότητες που προσφέρονται στο κωπηλατοδρόμιο του ποταμού Λουδία.

Στα αδύναμα σημεία είναι πως ο τουρισμός στα Γιαννιτσά δεν είναι οργανωμένος, αλλά σποραδικός. Δεν υπάρχουν οργανωμένες ομάδες που να επισκέπτονται την πόλη αλλά και ούτε προτεινόμενες προσφορές που θα προσελκύσουν τουρίστες. Σημαντική παράμετρος αυτής της κατάστασης αποτελεί και η γεωγραφική θέση της πόλης των Γιαννιτσών, η οποία είναι χτισμένη σε πεδινό περιβάλλον μακριά από κάποιο παραθεριστικό θέρετρο, που λειτουργεί σαν τροχοπέδη για την προσέλευση τουριστών. Όπως επίσης και το γεγονός ότι τα Γιαννιτσά βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση με την Θεσσαλονίκη αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα καθώς η πληθώρα τουριστών που εισρέει κάθε χρόνο καταλύει εκεί κάνοντας κάποιες σποραδικές εξορμήσεις στις γύρω περιοχές, έχοντας όμως πάντα ως βάση την Θεσσαλονίκη. Σε αυτό το αρνητικό κλίμα συμβάλει και η έλλειψη κατάλληλων καταλυμάτων ώστε να προσελκύσουν τουρίστες που θα χρησιμοποιούσαν τα Γιαννιτσά σαν ορμητήριο σε άλλες περιοχές. Σημαντικός ανασταλτικός παράγοντας είναι επίσης και η έλλειψη εκπαιδευμένου προσωπικού, ικανό να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του τουρισμού. Το πιο σημαντικό αρνητικό σημείο είναι η απουσία ενός στρατηγικού σχεδιασμού αναφορικά με την ανάπτυξη του τουρισμού στην πόλη και ειδικότερα του πολιτιστικού που με την κατάλληλη προβολή στον τύπο θα είχε και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται από τον πολιτιστικό τουρισμό στα Γιαννιτσά είναι πολλές και ποικίλες και επηρεάζουν την τοπική κοινωνία τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Με το σχέδιο Καλλικράτης του Υπουργείου Εσωτερικών όπου μικρότεροι Δήμοι έχουν συνενωθεί με μεγαλύτερους δίνεται με αυτό τον τρόπο η δυνατότητα για συνένωση πληθυσμιακή, διοικητική αλλά και τη συνένωση μνημείων. Μεγάλη προσοχή ωστόσο χρειάζεται στις απειλές που εξαιτίας των οικονομικών δυσχερειών φέρουν τα αντίθετα από τα επιθυμητά αποτελέσματα. Η μη ολοκλήρωση των αναστηλωτικών εργασιών σε συνδυασμό με την έλλειψη εμπειρίας και εκπαίδευσης των επαγγελματιών που σχετίζονται με τον τουρισμό θα επιφέρει την ολική τουριστική ανεπάρκεια της πόλης και θα φανερώσει την αδυναμία των αρμόδιων φορέων να φέρουν εις πέρας έργα ικανά να επιφέρουν πέρα από την προφανή πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη αλλά και την οικονομική ανάταξη που διακαώς επιδιώκει η ελληνική κοινωνία.

Επομένως χρειάζονται συντονισμένες κινήσεις. Κατάλληλοι επαγγελματίες σε συνδυασμό με την άμεση εμπλοκή των τοπικών φορέων και χορηγών για την οργάνωση και προβολή του τουριστικού προϊόντος με το χαμηλότερο οικονομικό κόστος ώστε να ανακαλύψουν οι τουριστικοί πράκτορες ότι τα έσοδά τους θα μεγαλώσουν αν προσελκύσουν περισσότερες ηλικιακές ομάδες στα Γιαννιτσία για να προσφέρουν δράσεις διαφορετικού είδους πέρα από τις προφανείς επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους.

Κεφάλαιο 8

Προτάσεις

Τα Γιαννιτσία ως πόλη αλλά και ως κοινωνία οφείλουν να απαλλαχθούν από την εσωστρέφεια του παρελθόντος και να αναπτύξουν μία δυναμική πολιτική ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού. Διαθέτουν όλες τις προϋποθέσεις που ενθαρρύνουν αυτό το όραμα. Πιο συγκεκριμένα, η ανάπτυξη θα προσεγγισθεί μέσα από τις ακόλουθες προτάσεις:

1. Οργάνωση και συνεχής στήριξη του εσωτερικού δικτύου ανάμεσα στον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο Πέλλας και τα οθωμανικά μνημεία των Γιαννιτσών. Το δίκτυο στην ουσία θα αποτελεί μία πηγή επισκεψιμότητας για την πόλη των Γιαννιτσών. Παράλληλα, θα πρέπει να επιτευχθεί η συνεχής καινοτόμος προβολή και διαφήμιση της Πέλλας. Πρέπει να γίνει κατανοητό στην τοπική κοινωνία ότι το θέμα της προβολής δεν είναι μια εφάπαξ δράση, η οποία υλοποιήθηκε σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και αρκεί να προκαλέσει αειφόρο ανάπτυξη. Απαιτείται η καθημερινή εργασία στην προβολή και την ανάδειξη των μνημείων. Επιβάλλεται από τον ανταγωνισμό στην αγορά του τουρισμού και ειδικότερα του πολιτιστικού τουρισμού.
2. Πέραν του εσωτερικού δικτύου, η τοπική κοινωνία και ο τοπικός δήμος θα πρέπει να συμμετέχουν σε ευρύτερα δίκτυα της περιοχής ακολουθώντας μια πολιτική εξωστρέφειας. Η διασύνδεση για παράδειγμα των οθωμανικών μνημείων των Γιαννιτσών με των αντίστοιχων της Θεσσαλονίκης θα μπορούσε να αποτελέσει ένα μελλοντικό δίκτυο. Το δεδομένο ότι και οι δύο δήμοι, παρά τις πληθυσμιακές και κοινωνικές τους διαφορές, ενδιαφέρονται για τον τουρισμό από τη γείτονα χώρα Τουρκία, θα μπορούσε να συνθέσει ένα νέο δίκτυο. Τα λουτρά, τα ιμαρέτ και τα τζαμιά της Θεσσαλονίκης μπορούν να συσχετισθούν με τα σημαντικά μνημεία των Μπέηδων Εβρενός των Γιαννιτσών ώστε να διαμορφωθεί μία διαδρομή που θα περιλάβει και τις δύο θέσεις. Ήδη ο Δήμος Θεσσαλονίκης οργανώνει τις ιστορικές διαδρομές της πόλης, εκ των οποίων μία είναι η οθωμανική.

Ένα επιπλέον δεδομένο που ενθαρρύνει την οργάνωση του δικτύου είναι το γεγονός ότι οι δύο πόλεις πέραν της γειννίας, συνδέονται και ιστορικά. Το 1430

μεταφέρθηκαν 1.000 κάτοικοι των Γιαννιτσών στη Θεσσαλονίκη για να ενισχυθεί πληθυσμιακά η πόλη μετά την άλωση της. Αλλά και πολύ Μπέηδες της Θεσσαλονίκης ήταν απόγονοι του Γαζή Εβρενός και μέλη της ευρύτερης οικογένειάς του. Το δίκτυο για να πετύχει οφείλει να υπακούσει σε ένα βασικό κανόνα: κάθε νέο άνοιγμα και δίκτυο απαιτούν συνεχή μέριμνα και εργασία. Η εμπειρία διδάσκει ότι δεν αρκεί να συσταθεί ένα σχήμα. Η ουσία βρίσκεται στον τρόπο λειτουργίας και τη διάρκεια του.

3. Η αρχή της διάρκειας θα πρέπει να εφαρμοσθεί και στο θέμα της πολιτιστικής διαχείρισης των Γιαννιτσών. Οι πολιτιστικοί θεσμοί αλλά και ο χαρακτήρας της πόλης θα πρέπει να διατηρούν την αυθεντικότητά τους και να μην αλλοιώνονται μέσα στο χρόνο. Στην περίπτωση, για παράδειγμα της ανάπλασης ενός δημόσιου χώρου, μιας πλατείας να λαμβάνεται υπόψιν η αρχιτεκτονική παράδοση του τόπου. Κάθε επιθυμία ή σκέψη θα πρέπει να εμπνέεται από την αρχιτεκτονική παράδοση του τόπου και να συνομιλεί με αυτήν. Ο άναρχος μοντερνισμός δεν αποτελεί στοιχείο προόδου. Αντίστοιχα και στις πολιτιστικές εκδηλώσεις. Η εμποροπανήγυρη των Γιαννιτσών, γέννημα της Τουρκοκρατίας θα πρέπει να διατηρήσει το λαϊκό χαρακτήρα της και να μην μετεξελιχθεί σε μια σύγχρονη ανοιχτή αγορά. Αποτελεί την έκφραση της λαϊκότητας των Γιαννιτσών και αυτήν θα πρέπει με σεβασμό να διατηρήσει.
4. Αξιοποίηση των φυσικών τοπίων της περιοχής τόσο του ορεινού, όσο και του υδάτινου. Θα πρέπει να αναδεχθεί η φυσική ομορφιά του όρους Πάικο αλλά και του ποταμού Λουδία ώστε ο τουρισμός της πόλης να απευθύνεται πλέον σε ένα ευρύτερο κοινό, αλλά να ικανοποιεί και τους πιο απαιτητικούς επισκέπτες που αναζητούν μια μεγαλύτερη γκάμα επιλογών και δραστηριοτήτων για τον τόπο προορισμού. Ο ποταμός Λουδίας προσφέρεται για κωπηλατικούς αγώνες και προετοιμασία αθλητών αλλά και για υπεροχές βαρκάδες για τους επισκέπτες που επιθυμούν να γνωρίσουν το φυσικό τοπίο της περιοχής. Επίσης στο όρος Πάικο ο επισκέπτης έχει την δυνατότητα να διασχίσει τα μονοπάτια του βουνού και πέρα από το να θαυμάσει την υπέροχη θέα που θα ανακαλύψει, θα έρθει σε επαφή με το μοναδικής ομορφιάς περιβάλλον και τα σπάνια είδη της χλωρίδας και της πανίδας.
5. Συνέχιση και ολοκλήρωση των αναστηλωτικών εργασιών. Οι αναστηλώσεις των οθωμανικών μνημείων των Γιαννιτσών προτείνεται να συνεχισθούν και να ολοκληρωθούν. Αυτό θα επιτρέψει το συνεχή εμπλουτισμό του ανοιχτού μουσείου Γιαννιτσών με νέα μνημεία καθιστώντας διαρκώς ανανεωμένο και διευρυμένο. Τα μνημεία θα ορίσουν εμφανώς το δυτικό τομέα της πόλης των ως το ιστορικό κέντρο της. Σημαντική τομή αυτής της στρατηγικής προσπάθειας θα είναι η αξιοποίηση του τέως Στρατοπέδου Καψάλη. Πρόκειται για άλσος στη δυτική είσοδο εντός του οποίου βρίσκονται δύο μνημεία του 16^{ου} αιώνα και ένας παλιός στρατώνας του 19^{ου} αιώνα. Η αναστήλωση των εν λόγω μνημείων θα μετατρέψει το άλσος σε ένα πολιτιστικό πάρκο, το οποίο θα ανάγει την επίσκεψη των μνημείων σε μία ευχάριστη και ανήλια εμπειρία.
6. Αναβάθμιση της τουριστικής προβολής των Γιαννιτσών. Η τοπική κοινωνία θα πρέπει να λειτουργήσει με καινοτόμο σκέψη στο θέμα της προβολής των

μνημείων. Να μην περιορισθεί στην έκδοση φυλλαδίων και εντύπων αλλά να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία και τα νέα εργαλεία της. Η λειτουργία μιας σύγχρονης και κατατοπιστικής στη λεπτομέρεια, ιστοσελίδα αποτελεί στοιχειώδη όσο και ουσιαστικό μέσον προβολής. Παράλληλα, η αξιοποίηση των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης προσφέρει ένα διεθνές, ελάχιστης δαπάνης, εργαλείο.

7. Για να επιτευχθεί ο στόχος της ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού πρέπει να συμμετέχει η κοινωνία στο σύνολο της και όχι μεμονωμένοι φορείς και υπηρεσίες. Αυτό προϋποθέτει την αλλαγή νοοτροπίας της πόλης και την μετεξέλιξη της σε έναν τόπο που ο επισκέπτης είναι εμπράκτως ευπρόσδεκτος. Αυτό επιτυγχάνεται με τους ακόλουθους τρόπους:

- Την ανθρώπινη επαφή και φιλοξενία. Οι μόνιμοι κάτοικοι των Γιαννιτσών πρέπει να αποδεχθούν τη νέα διάσταση της πόλης και να την ακολουθήσουν. Επιμορφωτικές ημερίδες σε εξειδικευμένες επαγγελματικές τάξεις συνεισφέρουν στη σύνδεση όλων των μερών της κοινωνίας υπό τον κοινό στόχο. Για παράδειγμα, η εστίαση θα μπορούσε να συνδεθεί με την παράδοση επαναφέροντας τις παραδοσιακές συνταγές φαγητού και γλυκών από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Αλλά και οι πολιτιστικοί σύλλογοι των Γιαννιτσών θα μπορούσαν να έρθουν σε επαφή με τις περιοχές από τις οποίες σχετίζεται η καταγωγή τους και να ανοίξουν διάυλους επικοινωνίας τους υπεύθυνους της κάθε περιοχής ώστε να ενημερώνονται για δράσεις και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στα Γιαννιτσά και με αυτό τον τρόπο να αυξήσουμε την τουριστική προσέλευση στην πόλη. Επιπλέον να δουλέψουν στην αναβίωση εθίμων, η οποία όμως δεν θα εγκλωβίζεται σε φολκλορικού τύπου παρουσιάσεις αλλά είναι σε θέση να διακρίνει το ενδιαφέρον και το ουσιαστικό και αυτό να μεταλαμπαδεύει στη σημερινή εποχή. Απαιτείται δηλαδή μία κοινή γραμμή πορείας και σχεδιασμού, ο οποίος μπορεί να συγκροτηθεί μέσα από την επιμόρφωση και την ανάγνωση της ωφέλειας που προκύπτει τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο.
- Την οργάνωση της τουριστικής πληροφορίας. Τα Γιαννιτσά ως πόλη θα πρέπει να διευκολύνει την περιήγηση του επισκέπτη. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει από την απλή ύπαρξη χαρτών και γραφείων τουριστικής πληροφορίας, οδικής σήμανσης μέχρι την ύπαρξη χώρων στάσεων και στάθμευσης. Ο επισκέπτης θα πρέπει να αντιλαμβάνεται ότι η πόλη τον υποδέχεται και μεριμνά για την άνετη περιήγηση του. Και όταν θα την εγκαταλείψει κατά την ολοκλήρωση του ταξιδιού του να έχει διδαχθεί τόσο για το παρελθόν της όσο και τη σύγχρονη αντίληψη της. Ως παράδειγμα καταγράφεται η ακόλουθη περίπτωση: στην ανατολική είσοδο των Γιαννιτσών ο επισκέπτης διαπιστώνει την ύπαρξη ενός σημαντικού γλυπτού φιλοτεχνημένο κατά την Περίοδο του Μεσοπολέμου από το γλύπτη Γρηγόριο Ζευγώλη. Ένα έργο τέχνης, το οποίο πραγματικά αξίζει να σταθμεύσει, να γνωρίσει και να θαυμάσει. Στην περιοχή όμως δεν υπάρχει διαμορφωμένος χώρος παρκαρίσματος

αλλά ούτε πληροφοριακό υλικό το οποίο να αναφέρεται στη Μάχη των Γιαννιτσών προς τιμήν της οποίας στήθηκε το συγκεκριμένο γλυπτό. Επιπλέον, δεν υπάρχει καταγραμμένη η εικαστική ανάλυση του. Ο επισκέπτης δηλαδή ακόμη και αν καταφέρει να σταθμεύσει, θα λάβει ελάχιστη πληροφορία για το έργο τέχνης. Το παράδειγμα οδηγεί στην άμεση πρόταση ότι ο τοπικός δήμος θα πρέπει να μεριμνήσει για την ασφαλή και ολοκληρωμένη πρόσβαση του επισκέπτη στην πληροφορία, τόσο μέσω του διαδικτύου όσο και in situ.

Κεφάλαιο 9

Συμπεράσματα

1) Τα Γιαννιτσά αποτελούν μια θέση που κατά το παρελθόν δεν είχε αναγνωρίσει τα τουριστικά πλεονεκτήματά της περιοχής, ούτε είχε επενδύσει στον πολιτισμό.

2) Η τοπική κοινωνία και οι αρχές δεν οργάνωσαν ένα ενιαίο τουριστικό στρατηγικό σχέδιο αλλά συνέδεσαν τις οικονομικές προοπτικές με την αγροτική οικονομία. Ως αποτέλεσμα τα Γιαννιτσά ενσωμάτωσαν παραδοσιακές νόρμες και αντιλήψεις από τις οποίες δύσκολα μπορούν να απαλλαχθούν.

3) Η νέα εποχή της τεχνολογίας και της καινοτομίας έχει σαφώς επηρεάσει τις αντιλήψεις και τις επιλογές της κοινωνίας των Γιαννιτσών περί τουριστικής ανάπτυξης. Σε αυτή την αλλαγή έχει συμβάλει και η εξομάλυνση των διπλωματικών σχέσεων με την γειτονική Τουρκία, δεδομένο το οποίο επέτρεψε στην Δημοτική Αρχή των Γιαννιτσών κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2000 να χαράξει για πρώτη φορά μια στρατηγική τουριστική πρόταση.

4) Διαπιστώθηκε η ιστορική και αρχιτεκτονική αξία των οθωμανικών μνημείων και έτσι επικεντρώθηκαν στην αναστήλωση και αξιοποίησή τους. Μέσα σε μια δεκαετία ο τότε Δήμος Γιαννιτσών και νυν Δήμος Πέλλας σε συνεργασία με την 11^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ολοκλήρωσε τις αναστηλώσεις τριών οθωμανικών μνημείων, διαμορφώνοντας ένα συγκεκριμένο και καινοτόμο τουριστικό προϊόν που εντάσσεται στον πολιτιστικό τουρισμό.

Μέσα από τις πρόσφατες συνεντεύξεις επιβεβαιώθηκε η συμφωνία της τοπικής κοινωνίας με τους κοινωνικούς δημοτικούς φορείς σύγκλιση ως προς τον κοινό στόχο της τουριστικής ανάπτυξης.

5) Μελλοντικά η Δημοτική Αρχή προσδοκά την διαμόρφωση ενός μουσείου ανοιχτού χώρου (open air museum), το οποίο στην ουσία θα αποτελεί ένα ιστορικό περίπατο στην νεότερη εποχή.

6) Σε αυτό τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό ενσωματώνονται εκτός από τα οθωμανικά μνημεία πολιτιστικές εκδηλώσεις και δρώμενα που στο σύνολο τους συνθέτουν μια γοητευτική πρόταση πολιτιστικού τουρισμού που δεν αγνοεί τις ποικίλες ανάγκες του πολιτιστικού τουρίστα. Δράσεις όπως η Ανθοέκθεση και η Εμποροπανήγυρη φερμένη από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, δεν ανταγωνίζονται αλλά συμπληρώνουν την τουριστική στρατηγική.

7) Η Δημοτική Αρχή και η τοπική κοινωνία επιχειρούν μια ολιστική προσέγγιση, η οποία αναζητά μέσα στο ιστορικό παρελθόν της περιοχής τα ζώσα δεδομένα, τα οποία μπορούν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον του σύγχρονου επισκέπτη και δεν εκπίπτουν στην φολκλόρ τουριστική στάση. Αυτό αποδεικνύεται για παράδειγμα με την εκδήλωση Η Πέλλα της Γεύσης, που αναζητά και επιχειρεί να επαναφέρει την παραδοσιακή γαστρονομία της περιοχής.

8) Η έλλειψη επαγγελματικής εμπειρίας και εν μέρει επαγγελματισμού και τουριστικής παράδοσης φέρει εμπόδια για την ανάπτυξη του τουρισμού. Η τοπική κοινωνία καταβάλει αξιόλογες προσπάθειες χωρίς αντίστοιχα αποτελέσματα. Αυτό όμως αποτελεί ένα πρόσκαιρο εμπόδιο, το οποίο οι ιθύνοντες θεωρούν πως θα ξεπεραστεί σταδιακά μέσα στο χρόνο.

9) Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού των Γιαννιτών δεν αποτελεί μακρόπνοο σχέδιο που θα αλλάξει ριζικά την μικρο και μακροοικονομία της περιοχής. Αλλά τίθεται στο πλαίσιο ενός ρεαλιστικού σχεδιασμού βασισμένο στην ιστορική και αρχιτεκτονική παράδοση καθώς και στον λαϊκό πολιτισμό.

10) Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού προκύπτει από την ίδια την ιδιαιτερότητα των υπαρχόντων στοιχείων στην περιοχή και δεν πρόκειται για μία *post quem* αναγκαιότητα εξαρτημένη στην τουριστική βιομηχανία. Ωστόσο το μακροπρόθεσμο όφελος σε τοπικό επίπεδο θα επιφέρει καινούργιες συνεργασίες, πολιτικές και στόχους που θα σηματοδοτήσουν μια καινούργια βάση για την αειφόρο ανάπτυξη και τον αειφόρο τουρισμό⁵⁸ θέτοντας νέους όρους για τον πολιτιστικό τουρισμό στα Γιαννιτά.

⁵⁸ Αλεξοπούλου Κατερίνα, Πολιτιστικός Τουρισμός: Ο εννοιολογικός, θεσμικός και αναπτυξιακός του ρόλος (άρθρο προς δημοσίευση), 2014

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συγγράμματα:

Asplet M. and Cooper M. , “Cultural designs in New Zealand souvenir clothing: the question of authenticity”, *Tourism Management*, Vol. 21, No. 3, 2000

Bachleitner R., and Zins A., “Cultural Tourism in Rural Communities: The Residents’ Perspective”, *Journal of Business Research*, Vol 44, No 3, 1999

Βαρβαρέσος Σ., «Τουρισμός: έννοιες, μεγέθη, δομές, Η ελληνική πραγματικότητα», Εκδόσεις Προπομπός, Αθήνα, 2000

Besculides A., Lee M. E., and P. J. McCormick, “Residents’ perceptions of the cultural benefits of tourism”, *Annals of Tourism Research*, Vol. 29, No. 2, 2002

Benton Tim, *Understanding Heritage and Memory*, Manchester University Press, 2006

Boniface P., “Tourism culture”, *Annals of Tourism Research*, Vol. 25, No. 3, 1998

Burns P., and Sancho M., “Local perceptions of tourism planning: The case of Cuellar, Spain”, *Tourism Management*, Vol. 24, No.3, 2003

Cengiz H.,Eryilmaz S., Eryilmaz Y., The importance of Cultural Tourism in EU Integration Process, 42nd ISoCaRP Congress, 2006,

[http:// www.isocarp.net/Data/case_studies/884.pdf](http://www.isocarp.net/Data/case_studies/884.pdf)

Christou, E., ‘Heritage and Cultural Tourism: A Marketing Focused Approach, Sigala, M. & Leslie, D. (eds.), *International Cultural Tourism: Management, Implications and Cases*, London: Elsevier Butterworth Heinemann, 2005

Cicero M. T., *Tusculanae Quaestiones* , 1591

Cohen Erik, A phenomenology of tourist experiences, *Sociology*, May, 1979, 13

Council of Europe, *Recommendation 1E of the C.of.M. to member States on the promotion of tourism to foster the cultural heritage as factor for sustainable development*,2003

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2321&Site=COE&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864>

Δημητριάδης Β. , *Η Κεντρική και Δυτική Μακεδονία κατά τον Εβλιγιά Τσελεμπί, Θεσσαλονίκη*, 1973

Geertz Clifford , *The interpretation of cultures*, , Basics Books, New York, 1973

Hartman K., Meyer Tracy and Hurley H., ‘Cultural Tourism: A Neglected Dimension of

Tourism Industry', *International Journal of Culture Tourism and Hospitality Research*, vol. 7(4), 340– 352, 2013

Hughes H., and Allen D., "Cultural tourism in Central and Eastern Europe: the views of 'induced image formation agents'", *Tourism Management*, Vol. 26, No. 2, 2005

Ηγουμενάκης Ν., «Τουριστικό Μάρκετινγκ», Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα, 2004

ICOMOS, Γενικές Αρχές της Χάρτας Πολιτιστικού Τουρισμού, http://www.icomos.org/charters/tourism_greek.pdf

Ioan-Frank V., and Istoc E.-M. . "Cultural Tourism And Sustainable Development", *Romanian Journal of Economic Forecasting*, Vol. 4, No. 1, 2007

Κολτσιδόπουλος Γ., Τουρισμός: θεωρητικές προσεγγίσεις, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα, 2000

Κόνσολα Ν., *Η διεθνής προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς*, εκδ. Παπαζήση, 1995

Λάγος Δημήτρης, Τουριστική Οικονομική, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2005

Lickorish L. J. and Jenkins C.L., «Μια εισαγωγή στον τουρισμό, Τουρισμός & Αναψυχή», Εκδόσεις Κριτική, 2004

H. Lowry & I. Erunsal , *The Evrenos Dynasty of Yenice Vardar, Osmanli Arastirmalari*, Volume 32, 2008

Meskell L., *The nature of Heritage: the new South Africa*, Wiley-Blackwell, 2012

Μουτσόπουλος Ν. , *Οι εκκλησίες του Νομού Πέλλης*, Θεσσαλονίκη, 1973

Novelli M., *Niche Tourism*, Routledge, 2005

Πασχαλίδης Γ., «Εισαγωγή στην έννοια του πολιτισμού», εκδ. ΕΑΠ, Πάτρα, 1999

Πασχαλίδης, Γρ., «Η Συμβολή του Πολιτισμού στην Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη», στο Πασχαλίδης, Γρ. & Χαμπουρη Ιωαννίδου Αικ., *Εισαγωγή στον Πολιτισμό*, Πάτρα: ΕΑΠ., 2002

Παπαδημητρίου Δ., περιοδικό «Φίλιππος», 2009

Παυλογεωργάτος Γ., Κωνστάντογλου Μ., «Πολιτισμικός Τουρισμός: Η Περίπτωση της Ελλάδας», στο: Βερνίκος Ν. κ.α. (επ.) *Πολιτιστικές Βιομηχανίες: Διαδικασίες, Υπηρεσίες, Αγαθά*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2005

Πισμίσση Ε., περιοδικό «Φίλιππος», 2008

Richards G., *Cultural Tourism in Europe*, ATLAS, CABI, Wallingford, 1996
www.atlas-euro.org

Stebbins R. A. “Cultural Tourism as Serious Leisure”, *Annals of Tourism Research*, Vol. 23, No. 4, 1996

UNESCO, *Cultural Tourism*, http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=36700&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

UNESCO, *World Heritage and Sustainable Tourism Programme*,
<http://whc.unesco.org/en/tourism> .

Wearing Stephen, *Re-centring the self in Volunteer Tourism*, New York, Cabi Publishing, 2002

Χατζηβρέττας Δ. , περιοδικό «Φίλιππος», 1992

Χατζής Χ., *Γιαννιτσία Ιστορική Επισκόπηση*, Γιαννιτσία, 2003

Χτούρης Σ., «Πολιτισμός και Τουρισμός: Ο Τουρισμός ως δίκτυο παραγωγής βιωμάτων», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ. 55, σ. 48-56, 1995

Ηλεκτρονικές Πηγές:

www.efilipgian.blogspot.com, ιστοσελίδα της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρίας Γιαννιτσών «ΦΙΛΙΠΠΟΣ», 15-10-2012

www.icomos.org, ιστοσελίδα του Διεθνούς Συμβουλίου Μνημείων και Τοποθεσιών, 22-03-2012

www.giannitsa.gr ιστοσελίδα του Δήμου Πέλλας, 9-10-2011, 30-11-2011, 17-2-2012, 20-2-2012, 28-2-2012, 9-4-2012, 29-4-2012, 22-5-2012, 16-7-2012, 24-11-2012, 16-1-2013, 28-1-2013, 8-25-5-2013.

www.omgclub.gr ιστοσελίδα Ομάδας Μαραθωνίου Γιαννιτσών, 17-4-2013

www.reader.ekt.gr ιστοσελίδα Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, 29-5-2012,

www.un.org ιστοσελίδα Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, 5-6-2012

www.unwto.org ιστοσελίδα Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, 5-6-2012

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ⁱⁱ Τα έθιμα της καμήλας και των μωμόγερων είναι δυο έθιμα του δωδεκαημέρου, δηλαδή της περιόδου από την ημέρα των Χριστουγέννων έως τα Θεοφάνεια και τα οποία πραγματοποιούνται πλέον κάθε χρόνο από τους αντίστοιχους πολιτιστικούς συλλόγους στα πλαίσια της παραμυθούπολης.

Το έθιμο της τζαμήλας(καμήλας) είναι ένα δρώμενο που έχει τις ρίζες του στη Μικρά Ασία. Το έθιμο αυτό έχει σχέση με τον Άγιο Βασίλειο του ελληνισμού, καθώς όπως ο Άγιος έδινε τρόφιμα στους φτωχούς, έτσι και οι κάτοικοι κάθε χωριού, με την καμήλα και τον ντιβιτζή (καμηλιέρη) γύριζαν και μάζευαν τρόφιμα από σπίτι σε σπίτι και τα μοίραζαν στους φτωχούς.

Οι μωμόγεροι είναι ένα ποντιακό λαϊκό δρώμενο, η ονομασία του δρώμενου προέρχεται από τις λέξεις μίμος ή μώμος αλλά και γέρος. Στο δρώμενο αυτό παρουσιάζεται η αναγέννηση της φύσης με την αλλαγή του νέου έτους με έναν αλληγορικό και σατυρικό τρόπο. Σε αυτό το έθιμο οι συμμετέχοντες φορούν τα τομάρια ζώων όπως λύκων ή και τράγων ενώ άλλοι με ανθρώπινες φορεσιές κρατώντας σπαθιά και έχοντας τη μορφή γέροντα. Στο έθιμο αυτό οι πρωταγωνιστές είναι τρεις: Ο γέρος , η νύφη και ο αράπης. Η αλλαγή του χρόνου και η αναγέννηση της φύσης συμβολίζεται με τη νύφη η οποία φλερτάρει με τον νέο "αράπη". Στο δρώμενο εναλλάσσεται η απαγωγή της νύφης από τον νέο "αράπη" με τον γέρο.

Παρακάτω παρατίθεται το ερωτηματολόγιο καθώς και οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν κατ την διάρκεια της έρευνας του θέματος της πτυχιακής εργασίας

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:
2. ΙΔΙΟΤΗΤΑ:
3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
4. ΗΛΙΚΙΑ:
5. ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

6. ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:
7. ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:
8. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ:
9. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:
10. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ:
11. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΛΩΝ:
12. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ:

-
13. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:
 14. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:
 15. ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:
 16. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:
 17. ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:
 18. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΥ:
 19. ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ:
 20. ΣΕ ΠΟΙΑ ΜΜΕ:
 21. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:
 22. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:
 23. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:
 24. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
 25. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:
 26. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:
 27. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ/ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:
 28. ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:
 29. ΑΠΟΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ:
 30. ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ:
 31. ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:
 32. ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:
 33. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΠΟΦΑΣΙΖΑΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΘΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ:

Συνέντευξη με την πρόεδρο της Μικρασιατικής Εστίας Νομού Πέλλας κα. Μαυροκεφαλίδου Ελένη

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. **ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:**
Μαυροκεφαλίδου Ελένη
2. **ΙΔΙΟΤΗΤΑ:**
Πρόεδρος της Μικρασιατικής Εστίας Νομού Πέλλας.
3. **ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:**
Εκπαιδευτικός
4. **ΗΛΙΚΙΑ:**
55 ετών
5. **ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ:**
2003-

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

- 6. ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
Μικρασιατική Εστία Νομού Πέλλας.
- 7. ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
1986
- 8. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ:**
Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα.
- 9. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
Διατήρηση της ιστορικής μνήμης και προβολή του προσφυγικού θέματος.
- 10. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ:**
120 μέλη
- 11. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΛΩΝ:**
80 μέλη
- 12. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ:**
Η παρουσίαση ημερολογίου, συμμετοχή στην ημέρα μνήμης Μικράσιας 14/9, κοπή πρωτοχρονιάτικης πίτας, κατάθεση στεφάνων, συμμετοχή στην ημέρα μνήμης ποντιακής γενοκτονίας 19/5.
- 13. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
Κατάθεση στεφάνου στη μνήμη του Ομαδικού Τάφου 14/9 και συμμετοχή στην ημέρα μνήμης της Μικρασίας καθώς και συμμετοχή στις εκδηλώσεις του Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου Θεσσαλονίκης.
- 14. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
Σχεδόν κάθε δυο μήνες.
- 15. ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
Διαλέξεις, παρουσιάσεις βιβλίων, μουσικές εκδηλώσεις, λογοτεχνικά αφιερώματα.
- 16. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
Δημαρχείο Δήμου Πέλλας, ιδιωτικοί χώροι, πολιτιστικοί χώροι άλλων πόλεων.
- 17. ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
200- 600 επισκέπτες.
- 18. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΥ:**
Κυρίως κάτοικοι των Γιαννιτσών αλλά και κάτοικοι κοντινών περιοχών.
- 19. ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ:**
Ναι

20. ΣΕ ΠΟΙΑ ΜΜΕ:

Τοπικό εντυπο τύπο, ηλεκτρονικό τύπο και την ηλεκτρονική σελίδα του συλλόγου

21. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Δήμος Πέλλας, ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π, Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο Θεσσαλονίκης, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος.

22. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Καπαδόκες Νέου Μυλότοπου, Σύλλογος Καρυωτων Γιαννιτσών “Ανατολική Ρωμυλία”.

23. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Καλές.

24. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:

Όχι.

25. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Μέσω της προσωπικής πρόσκλησης παρακινείται πιο εύκολα το κοινό.

26. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:

Παρακίνηση για την συμμετοχή νέων ανθρώπων στο σύλλογο και ανάπτυξη άλλων θεμάτων.

27. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ/ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Στα άμεσα σχέδια είναι η ανάπτυξη της επικοινωνίας με το κοινό του νέου πλέον Δήμου Πέλλας.

28. ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:

Ο κόσμος δεν γνωρίζει την ιστορία των μνημείων και είναι εχθρικός απεναντι τους.

29. ΑΠΟΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ:

Θετική. Πρέπει να σωθούν κατ’ επείγον.

30. ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ:

Δεν είναι πόλη που μπορεί να προσελκύσει πολύμορφους τουρίστες. Σίγουρα μπορεί να προσελκύσει τουρίστες από την Τουρκία, αθλητές κωπηλασίας, αλλά και περιπατητές

31. ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Προσέλκυση Τούρκων επισκεπτών, ανάδειξη των μνημείων της πόλης, να επενδύσουμε στον αγροτουρισμό, αξιοποίηση του ποταμού Λουδία και κατ’ επεκταση οργάνωση του αθλητικού αλλά και του περιπατητικού τουρισμού

32. ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Προβολή της πόλης και της ιστορίας της ευρύτερης περιοχής της Πέλλας.
Διαφημιση και δίγλωσσα έντυπα

33. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΠΟΦΑΣΙΖΑΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΘΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ:

Σε ο,τι σχετίζεται με την παράδοση και τον πολιτισμό και την ιστορία της πόλης.

Συνέντευξη με την πρόεδρο του Εκπολιτιστικού Ομίλου Γιαννιτσών «Η Πέλλα»
κα. Χρυσανθίδου Λεμονιά

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Χρυσανθίδου Λεμονιά

2. ΙΔΙΟΤΗΤΑ:

Πρόεδρος του Εκπολιτιστικού Ομίλου Γιαννιτσών «Η ΠΕΛΛΑ»

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:

Εκπαιδευτικός

4. ΗΛΙΚΙΑ:

45

5. ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ:

2010-

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

6. ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Εκπολιτιστικός Όμιλος Γιαννιτσών «Η ΠΕΛΛΑ»

7. ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

1964

8. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ:

Μη κερδοσκοπικός φορέας

9. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Η διάδοση του πολιτισμού, της ιστορίας του τόπου, επειδή η πόλη μας είναι πολυπολιτισμική και στο σύλλογο μας διδάσκονται παραδοσιακοί χοροί από όλες τις περιοχές της Ελλάδας, Μακεδονία, Θράκη, νησιά.

10. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ:

200

11. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΛΩΝ:

100

12. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ:

Συμμετέχουμε σε όλες τις παρελάσεις (20/10, 28/10, 25/3) διοργανώνουμε μια εκδήλωση κάθε χρόνο στις αρχές του καλοκαιριού με την ονομασία το 1^ο Καλοκαιρινό φεγγάρι. Παίρνουμε μέρος στις εκδηλώσεις της εμποροπανήγυρης και φυσικά συμμετέχουμε σε διάφορα εθνικά και διεθνή φεστιβάλ.

13. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Πρόσφατα πήραμε μέρος στις εκδηλώσεις της εμποροπανήγυρης, θα παρελάσουμε με 100 διαφορετικές φορεσιές στην παρέλαση της 20^{ης} Οκτωβρίου με την αφορμή των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της πόλης. Τον Δεκέμβριο θα συμμετάσχουμε σε δρώμενα για τον εορτασμό των 100 χρόνων των Βαλκανικών Πολέμων και τέλος τον Μάρτιο σχεδιάζουμε ένα ταξίδι στις ελληνόφωνες περιοχές της Ουγγαρίας όπου θα πάρει μέρος το τμήμα επιδείξεων του συλλόγου μας σε διάφορες εκδηλώσεις που θα πραγματοποιηθούν εκεί.

14. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Εξαρτάται την περίοδο μπορεί να έχουμε δυο εκδηλώσεις το μήνα, μπορεί και μια κάθε δυο ή τρεις μήνες.

15. ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Μουσική, θέατρο, τραγούδι, ζωγραφική και παραδοσιακοί χοροί.

16. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Ανοιχτό Θέατρο, Πεζόδρομος της πόλης, Πνευματικό Κέντρο.

17. ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Μεγάλη προσέλευση του κοινού στις εκδηλώσεις του συλλόγου, στους μικρούς χώρους είναι περίπου 600-700 άτομα ενώ σε μεγαλύτερους ξεπερνούν τους 2000.

18. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΥ:

Το κοινό προέρχεται κυρίως από τα Γιαννιτσά και τις γύρω περιοχές αλλά και από Θεσσαλονίκη από διάφορους συλλόγους που μας γνωρίζουν και παρακολουθούν τις εκδηλώσεις μας.

19. ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ:

Ναι υπάρχει.

20. ΣΕ ΠΟΙΑ ΜΜΕ:

Τοπικό έντυπο, τηλεοπτικό και ηλεκτρονικό τύπο αλλά και μέσα από την ηλεκτρονική σελίδα του συλλόγου.

21. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Με τον Δήμο Πέλλας, την ΔΗ.Κ.Ε.ΠΑ.Π., το Ωδείο, την Α&Β' Βάθμια Εκπαίδευση, τον Σύλλογο Αιμοδοτών και διάφορους φορείς κοινωνικής πρόνοιας.

22. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Όχι

23. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Πολύ καλες

24. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:

Παλαιότερα υπήρχε συνεργασία με συλλόγους του εξωτερικού, κυρίως ομογενών της Γερμανίας, του Βελγίου, του Καναδά, οι οποίες όμως δεν συνεχίζονται λόγω της οικονομικής κρίσης.

25. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Προσπαθούμε με την διαφήμιση μέσω της ηλεκτρονικής σελίδας του συλλόγου,

26. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:

Προσπαθούμε να αναπτυχθούμε και σε άλλα πεδία, έχουμε ένα τμήμα ζωγραφικής, είχε γίνει μια προσπάθεια για την δημιουργία γυναικείας χορωδίας. Μέσα από το θεατρικό χρησιμοποιούμε όλους τους ιδιωτισμούς(τοπικούς αλλά και προσφυγικούς). Καλούμε τον κόσμο και προσπαθούμε να κάνουμε περισσότερα μέλη. Το κυριότερα προσπαθούμε τα παιδιά να μην μείνουν μακριά από την ιστορία της πόλης, τον πολιτισμό και μέσα από την παράδοση μπορούν να μάθουν πάρα πολλά πράγματα.

27. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ/ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Τον Μάρτιο έχουμε προγραμματίσει ένα ταξίδι στην Ουγγαρία και σκεφτόμαστε να κάνουμε αδελφοποίηση με χορευτικά της Κύπρου.

28. ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:

Έχουμε πολύ σημαντικά μνημεία. Θα μπορούσαμε να τα εκμεταλλευτούμε τουριστικά, αλλά δεν είναι διαδεδομένα. Θα μπορούσαν να έχουν άλλη ανάπτυξη και προσέλευση κοινού.

29. ΑΠΟΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ:

Είναι καλή κίνηση από το να είναι ερείπια καλύτερα να τα αναστηλώσουμε, αλλά από τουριστικής πλευράς δεν τα εκμεταλλευόμαστε σωστά.

30. ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ:

Είναι πολύ υποβαθμισμένος. Έρχονται τουρίστες βλέπουν τα μνημεία αλλά δεν μένουν στην πόλη.

31. ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Να δημιουργηθούν περισσότερα χώροι εστίασης και χώροι φιλοξενίας που ήδη υπάρχουν να αξιοποιηθούν καταλλήλως.

32. ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Πρακτικά μπορούμε να βοηθήσουμε με τον χορό. Μπορούμε να φέρουμε ξένους συλλόγους, να φέρουμε μουσικά συγκροτήματα με όργανα και ήχους που δεν ακούγονται συχνά στην περιοχή. Μπορούμε να φτιάξουμε ένα φωτογραφικό λεύκωμα με φωτογραφίες από το πλούσιο φωτογραφικό αρχείο του συλλόγου, να εκδώσουμε ημερολόγιο αλλά και να φτιάξουμε cd με τραγούδια τοπικά αλλά και προσφυγικά.

33. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΠΟΦΑΣΙΖΑΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΘΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ:

Θα μπορούσαμε να συμμετέχουμε σε εκδηλώσεις που έχουν χορό, μουσική, τραγούδι. Να προβάλουμε ιστορικά ντοκουμέντα, ιστορικές αναλύσεις και βιβλία από την βιβλιοθήκη του συλλόγου (που περιέχει μια πλούσια συλλογή με βιβλία ανεκτίμητης αξίας). Να κάνουμε μια έκθεση φωτογραφίας αλλά και πασαρέλα με όλες τις παραδοσιακές φορεσιές που έχει ο σύλλογος.

Συνέντευξη με την πρόεδρο του Λυκείου Ελληνίδων Γιαννιτσών, κα. Δεμερτζίδου Αθανασία

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Δεμερτζίδου Αθανασία

2. ΙΔΙΟΤΗΤΑ:

Πρόεδρος του Λυκείου Ελληνίδων Γιαννιτσών

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:

Δικηγόρος

4. ΗΛΙΚΙΑ:

44

5. ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ:

2010-

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

6. ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Λύκειο Ελληνίδων, παράρτημα Γιαννιτσών

7. ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

1992

8. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ:

Μη κερδοσκοπικός φορέας

9. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Η φιλοσοφία του συλλόγου έγκειται στην αφύπνιση των πολιτιστικών δυνάμεων του τόπου και να μεταλαμπάδευσει στις νέες γενιές τα ήθη και έθιμα των προγόνων μας

10. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ:

Πάνω από 180 για το 2012

11. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΛΩΝ:

Όχι πάνω από 20 άτομα αυτή τη στιγμή, είναι τα άτομα που πληρώνουν παραπάνω και τρέχουν για το Δ.Σ. του συλλόγου

12. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ:

Μπορεί μια χρονιά να είναι 5, μπορεί μια άλλη να είναι 15. Υπάρχουν κάποιες συγκεκριμένες εκδηλώσεις που έχουμε μες τα Γιαννιτσά. Έχει καθιερωθεί η κοπή της βασιλόπιτας τον Ιανουάριο, μες το Φεβρουάριο με τις αποκριές έχουμε τη Τσικνοτετάρτη – Τσικνοπέμπτη, τον Μάρτιο έχουμε τη γιορτή της Γυναίκας, που σε συνεργασία με τη ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α. και με το δήμο Πέλλας, αναλαμβάνουμε εμείς την εκδήλωση και συνήθως έχουμε κάποιον ομιλητή καλεσμένο και γίνεται στην αίθουσα του Δημαρχείου ή του Πνευματικού Κέντρου. Εν συνεχεία έχουμε την εκδήλωση, την ετήσια παράσταση που γίνεται τέλη Μαΐου, όπου συμμετέχουν όλες οι χορευτικές ομάδες του συλλόγου, ενώ κάθε δύο χρόνια διοργανώνουμε το Αντάμωμα των Λυκείων. Φέτος πραγματοποιήσαμε το 3ο Αντάμωμα των Λυκείων, που επειδή συνέπεσε με τη προκήρυξη των εκλογών του Μαΐου, μεταφέρθηκε στα 100 χρόνια της πόλης και η εκδήλωση έγινε τριήμερη μες τις εκδηλώσεις του δήμου της Πέλλας και σε συνεργασία με τη ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α στις 21 Οκτωβρίου 2012 στο Πνευματικό Κέντρο Γιαννιτσών με καλεσμένα τα Λύκεια Ελληνίδων της Κέρκυρας, των Σερρών και της Ξάνθης. Καλούμε κάθε φορά τρία Λύκεια αδελφά από άλλες πόλεις. Επίσης πηγαίνουμε κι εμείς σε εκδηλώσεις όταν μας καλούν. Λόγου χάριν πριν από λίγο μιλούσα με την πρόεδρος της Ξάνθης, η οποία θέλει να μας προσκαλέσει και μας περιμένει. Πριν από μία βδομάδα μιλούσα με την πρόεδρο των Σερρών και έχουμε πρόσκληση να πάμε, γιατί τα 100 χρόνια οι Σέρρες τα γιορτάζουν τον Ιούνιο του 2013. Ήδη γνωρίζουμε ότι τον Φεβρουάριο του 2013

είμαστε καλεσμένοι απ το Φανάρι να πάμε Κωνσταντινούπολη με την χορευτική ομάδα. Γι' αυτό ποικίλουν οι εκδηλώσεις, λόγου χάριν, φέτος είχαμε και τη Σαντορίνη και την Κέρκυρα, που πήγαμε σα φεστιβάλ. Και η άλλη ετήσια τον Σεπτέμβριο, η οποία είναι στην Εμποροπανήγυρη των Γιαννιτσών. Αυτές είναι οι πάγιες, είναι ,δηλαδή, πέντε-έξη εκδηλώσεις, οι οποίες είναι σταθερές κάθε χρόνο και μετά επιπρόσθετα είναι όποια φεστιβάλ, είτε μας καλέσουν άλλοι σύλλογοι είτε θα συνδιοργανώσουμε σε με άλλους φορείς.

13. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Μέχρι το τέλος της χρονιάς, μας έχει μείνει: 23 Δεκεμβρίου η γιορτή των παιδιών, χριστουγεννιάτικη, όπου θα χορέψουν όλες οι χορευτικές παιδικές ομάδες, αποτελούμενες από 68 παιδιά συνολικά. Μετά έχουμε τη συνεργασία με τη ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α. και το δήμο Πέλλας τη συμμετοχή μας στη 2^η Παραμυθούπολη, στην οποία το περίπτερό μας θα είναι στις 30 Δεκεμβρίου. Το καλοκαίρι, απ' τον Σεπτέμβρη και μετά έχουμε διοργάνωση ομιλιών, μία ή δύο ομιλίες που κάνουμε και μετά έχουμε τις εκδηλώσεις που συμμετέχουμε σε άλλους συλλόγους που μας καλούν. Τέλος και την κοπή της πίτας που κάνουμε, μια ή δύο φορές, και τα Απογευματινά που κάνουμε. Έχουμε και τις εκδρομές λαογραφικού, περιηγητικού χαρακτήρα, που πηγαίνουμε στα αδελφά Λύκεια (να εξηγήσουμε ότι τα Λύκεια είναι ένας μεγάλος θεσμός, είναι σωματείο, ιδρύθηκε το 1911 από την Παρέν στην Αθήνα και έκτοτε απ' το 1927,1928, 1935 ξεκίνησαν να ιδρύονται παραρτήματα σε όλες τις μεγάλες πόλεις. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 50 παραρτήματα σε όλη την Ελλάδα, 18 στο εξωτερικό και 6 εκτός Ευρώπης, π.χ. στη Μελβούρνη, Νέα Υόρκη, Γιοχάνεσμπουργκ, Σύδνεϋ). Κάθε δύο χρόνια γίνεται το συνέδριο των Λυκείων των Ελληνίδων. Είχα πάρει μέρος σε αυτό, στο οποίο γνωριζόμαστε με τις άλλες κυρίες και συμμετέχουμε σε ημερίδες. Λόγου χάριν, πριν ένα μήνα έγινε στη Θεσσαλονίκη το συνέδριο για την ιματιοθήκη, τώρα ετοιμάζουμε στον Άγιο Νικόλαο το συνέδριο το 2013.

14. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Κάθε μήνα σίγουρα γίνεται μία. Το καλοκαίρι, κυρίως μέσα στον Ιούλιο και Αύγουστο μπορεί να τύχουμε και δύο ή τρεις. Κάθε μήνα πάντα υπολογίζουμε κάτι να έχουμε, είτε θα είναι παράσταση, είτε εκδρομή ή Απογευματινό τσάι ή χορός.

15. ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Πέρα απ' το χορευτικό, είναι τα απογευματινά, οι ομιλίες, οι ημερίδες σε γενικότερα θέματα, π.χ. είχαμε καλεσμένο τον κ. Σιάντση Λάζαρο, πριν δύο χρόνια και μιλήσαμε για κοινωνικό θέμα: η γυναίκα θύμα, θύτης, την κυρία Μάγδα Τσολάκη, πριν τρία χρόνια, με θέμα η συμβολή της γυναίκας στον πολιτισμό. Προετοιμάζουμε εκδήλωση, μέσα στο 2013, με τον πρόεδρο της ιατρικής του ΑΠΘ, κ. Βασίλειο Ταρλατζή στα θέματα υπογονιμότητας και εξωσωματικής, ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. Γενικότερα ότι έχει σχέση με τον πολιτισμό, καθώς και η ανθοέκθεση, στην οποία χορεύουμε, ομοίως στην Παραμυθούπολη και στην Εμποροπανήγυρη, στις παρελάσεις 20 Οκτωβρίου, 28 Οκτωβρίου, 25 Μαρτίου.

16. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Γενικά όπου μας καλέσουν. Στη πόλη των Γιαννιτσών συνήθως είναι στο Πνευματικό Κέντρο Γιαννιτσών ή στην αίθουσα εκδηλώσεων του δήμου Πέλλας. Σε συνεργασία με το 1^ο γυμνάσιο Γιαννιτσών, μας έχουν παραχωρήσει αίθουσα για να κάνουμε πρόβες , γιατί έχουμε αρκετά μέλη (δε χωράμε στο δικό μας μικρό χώρο) , οπότε μία φορά το χρόνο κάνουμε και μια παράσταση στο 1ο γυμνάσιο, η γιορτή που κάνουμε με τα παιδιά. Μάλιστα όταν ήρθαν τα Λύκεια των Ελληνίδων της Κέρκυρας και της Ξάνθης, τους υποδεχθήκαμε γιατί ήταν 100 μέλη, μέσα στην αίθουσα του 1^{ου} γυμνασίου.

17. ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Τα τελευταία χρόνια έχει ανέβει ο πήχης των παραστάσεων και ήταν πρωτόγνωρο το αίσθημα ότι η παράσταση στις 21 Οκτωβρίου είχε κατακλειστεί ήδη από τις 19:20, 19:30 ξεκινούσε η παράσταση, και ήταν γεμάτη και η πάνω και κάτω αίθουσα στο Πνευματικό Κέντρο, δηλαδή είχαμε πάνω από 550 άτομα και υπήρχαν αρκετοί όρθιοι. Ο αριθμός των επισκεπτών είναι ανάλογος με τον χώρο. Δηλαδή, όταν χορέψαμε στη Σαντορίνη μπορεί να είχε και 1000 άτομα, όταν χορέψαμε στο Αρχοντικό ή σε διπλανά χωριά μπορεί να είχε και 300 άτομα, είναι ανάλογα που γίνεται η παράσταση. Πάντως όπου και να βρισκόμαστε, ο χώρος γεμίζει, ίσως γιατί ο κόσμος διψάει για πολιτισμό και είναι χωρίς αντίτιμο.

18. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΥ:

Το κοινό προέρχεται κυρίως από την πόλη μας, αλλά όταν γίνεται σε συνδιοργάνωση με άλλους πολιτιστικούς συλλόγους διπλανών και όμορων δήμων, έρχονται και από εκείνα τα μέρη. Δηλαδή, όταν είχαμε κάνει την εκδήλωση για τους Καπαδόκες είχαμε κατακλειστεί από το Μυλότοπο. Όταν είχε γίνει η εκδήλωση για την Κέρκυρα, ήρθε πολλής κόσμος, γιατί είχε περιέργεια να δει τους Κερκυραίους και έτσι πολλοί που είναι γαμπροί, νύφες κλπ. βρέθηκαν και ήρθαν στην εκδήλωση. Κάθε φορά σε κάθε εκδήλωση φροντίζουμε να το έχουμε αυτό στη σκέψη μας, προκειμένου να προσελκύσουμε πιο πολύ κόσμο. Φυσικά έρχονται τα παιδιά του Λυκείου που γεμίζουν τον κόσμο, ή όταν χορεύουν σε παιδικές παραστάσεις είναι το καλύτερο, γιατί έρχονται οι γονείς, τα αδέρφια, οι παππούδες, οι θείοι, οι νονοί για να δουν το ένα παιδάκι, οπότε κατακλύζεται από κόσμο. Δηλαδή ξέρουμε ότι στο γυμνάσιο θα έρθουν 68 παιδιών γονείς, και συγγενείς, οπότε 300-400 άτομα θα μαζευτούν.

19. ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ:

Είμαι υπεύθυνη των δημοσίων σχέσεων του Λυκείου των Ελληνίδων των Γιαννιτσών. Φροντίζω τα τελευταία 3 χρόνια που είμαι πρόεδρος και με την ιδιότητα της γραμματέως που είχα για τις προηγούμενες δύο τετραετίες, να δίνουμε δελτία τύπου σε κάθε μας εκδήλωση, και πριν που την αναγγέλλουμε και τυπώνεται σε συνεργασία με τη ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π. στο μηνιαίο πρόγραμμα και στις τοπικές

εφημερίδες και στο τοπικό τηλεοπτικό κανάλι Pella TV και φυσικά έχουμε άποψη συνεργασία με το τηλεοπτικό κανάλι 4E που συνήθως καλύπτει δωρεάν όλες μας τις εκδηλώσεις, τις διαφημίζει και τις δείχνει.

20. ΣΕ ΠΟΙΑ ΜΜΕ:

Στις τοπικές εφημερίδες, στο τοπικό τηλεοπτικό κανάλι Pella TV και στο τηλεοπτικό κανάλι 4^E.

21. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Δήμος Πέλλας, ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π., Περιφερειακή Ενότητα, συνεργαζόμαστε άποψη με τον αντιπεριφερειάρχη κ. Θεόδωρο Θεοδορίδη, τον δήμαρχο κ. Γρηγόρη Στάμκο και την κα. Έρη Λούσπα που είναι πρόεδρος της ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π. ,Μητρόπολη, ενορίες.

22. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Υπάρχει συνεργασία και με τους 57 συλλόγους που εδράζονται στη περιοχή του δήμου Πέλλας, με τους πιο πολλούς τουλάχιστον. Τυχαίνει να έχω την ιδιότητα μέλους και σε άλλους συλλόγους, δηλαδή, είμαι στη συντακτική ομάδα του περιοδικού «Φίλιππος» της ιστορικής, λαογραφικής εταιρείας «Φίλιππος», οπότε συνδιοργανώνουμε εκδηλώσεις με τον «Φίλιππο», όπως είμαι νομικός σύμβουλος στο σύλλογο Κρητών « Νίκος Ξυλούρης», όπου επίσης έχουμε συνεργαστεί άποψη, αλλά και με την ενορία μου (ήμουν αρκετά χρόνια κατηγήτρια στον ιερό ναό Κωνσταντίνου και Ελένης), οπότε τα 100 χρόνια που γιορτάστηκαν φέτος, 19-21Μαΐου, στο εορταστικό πρόγραμμα των εκδηλώσεων του ναού το Λύκειο των Ελληνίδων είχε πρωταγωνιστικό ρόλο.

23. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Θέλω να πιστεύω ότι είναι άποψη. Πιστεύω ότι οι προσωπικές σχέσεις είναι πιο δύσκολες στη σημερινή εποχή, αλλά όταν σωστοί άνθρωποι βρίσκονται στις σωστές θέσεις, μπορούν να μεγαλοργήσουν. Και στο κάτω-κάτω όλοι το ίδιο θέμα έχουμε, να προάγουμε τον πολιτισμό και εφόσον έχουμε τις ίδιες αναζητήσεις, συγκλείνουμε.

24. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:

Βεβαίως. Τώρα θα με κάνετε να προαναγγέλλω κάτι. Έχουμε μια πρόσκληση από το σύλλογο γυναικών της πόλης της Γερμανίας, που είναι η ιδρύτρια του Λυκείου, η κα. Ζηλίδου, την οποία βραβεύσαμε στην εκδήλωση στις 21 Οκτωβρίου, περιμένουμε να μας απαντήσει για την τελική ημερομηνία που θα πάμε στη Γερμανία, που θα είναι καλεσμένος και ο κ. Γρηγόρης Στάμκος και το Λύκειο Ελληνίδων Γιαννιτσών για τις διήμερες πολιτιστικές εκδηλώσεις της περιοχής των Ελλήνων (τοπική κοινότητα Ελλήνων). Έχουμε μια πρόσκληση σε συνεργασία με το σύλλογο ελληνογερμανικής φιλίας, πρόεδρος είναι ο κ. Παπαστόιτσης, και συζητάμε για τη Σερβία, το Βελιγράδι για το Μάρτιο. Τρέχει ήδη πρόσκληση στο Φανάρι, το Πατριαρχείο, οπότε θα δούμε τι απ' όλα θα γίνει, γιατί πολλές εκδηλώσεις υπάρχουν, πολλοί σύλλογοι, όχι όμως χρήματα. Όλα γίνονται με δική

μας πρωτοβουλία, δεν υπάρχουν επιχορηγήσεις, τα έξοδα είναι αποκλειστικά δικά μας. Δηλαδή, θα συνδράμουν και οι χορευτές αλλά και το Λύκειο πενιχρά όσο μπορεί.

25. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Χρειάζεται πάντα περισσότερη διαφήμιση. Οι σχέσεις είναι προσωπικές. Άμα στείλεις δέκα email σε φίλους και ο ένας στείλει στον άλλο, άμα στείλεις εκατό sms και αντίστοιχα προωθηθούν σε άλλους, αν τυπώσεις χαρτάκια για την εκδήλωση και τα μοιράσεις χέρι με χέρι και αν βγάλεις αφίσες τουλάχιστον δέκα-δεκαπέντε ή ένα αεροπλάνο στην είσοδο της πόλης, τότε έχει γίνει και η καλύτερη διαφήμιση.

26. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:

Μακάρι να υπήρχαν επιχορηγήσεις, θα μας διευκόλυναν πάρα πολύ. Αναγκαζόμαστε οι εκδρομές και τα τσάι για εμάς να έχουν όχι μόνο κοινωνικό χαρακτήρα για να γνωριστούμε καλύτερα, αλλά και οικονομικό, γιατί από αυτό ζούμε. Από το 2009 δεν υπάρχει καμία επιχορήγηση, μέχρι τότε το χρήμα έρεε πολύ πιο άνετο για τους συλλόγους. Είχαμε 3,500€ από τον ΟΠΑΠ, 1,500€ από το υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης. Δυστυχώς, από το 2010 δεν υπάρχει καμία επιχορήγηση από κανένα φορέα, οπότε είναι ίδια τα κεφάλαια, γι αυτό ακριβώς το λόγο αναγκαστήκαμε να μεταφερθούμε στο 1^ο γυμνάσιο να κάνουμε τις πρόβες, γιατί ήταν ασύμφορο να νοικιάζουμε αίθουσες 300€ για να μπορέσουμε να στεγάσουμε τις δραστηριότητές μας. Τώρα αναγκαστήκαμε να έχουμε τις στολές μας σε ένα μικρότερο χώρο, και οι πρόβες μας να γίνονται σε ένα μεγαλύτερο, όπως είναι το 1^ο γυμνάσιο. Τρόποι ανάπτυξης είναι οι εκδρομές, τα απογευματινά, οι εκδηλώσεις, ο χορός, μια λαχειοφόρος αγορά. Ήδη σκέψη μας είναι να βγάλουμε λαχειοφόρο αγορά με ένα 1€ με κλήρωση ένα laptop, το οποίο όλοι θα θέλουν να το κερδίσουν παίρνοντας ένα-δύο λαχνούς. Φυσικά το laptop θα το αγοράσουμε εμείς, αλλά αν πουληθούν 1000 λαχνοί, από το 300-400€ που κάνει ένα laptop, θα έχεις μετά ένα όφελος. Φέτος έχουμε μεριμνήσει να βγάλουμε ημερολόγια τσέπης, γιατί το Λύκειο Ελληνίδων κλείνει τα 20 χρόνια ενεργούς δράσης του και θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα πωληθούν πολλά από τα μέλη μας.

27. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ/ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Τα είπαμε πριν.

28. ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:

Είμαστε τυχεροί που ζούμε στα Γιαννιτσά, που ήταν ιερή πόλη των Τούρκων. Αυτό σημαίνει ότι δεν είχαν γίνει πολλές καταστροφές. Μια μεγάλη καταστροφή ήταν το 1944, όταν κάηκαν τα Γιαννιτσά και κάηκαν πολλά αρχεία και έτσι χάθηκαν πολλά στοιχεία. Για τα υπόλοιπα, όμως, μνημεία, σεβόμαστε τον κάθε πολιτισμό του κάθε λαού που περνάει. Όπως θέλουμε να σέβονται την Αγία Σοφία οι Τούρκοι στην Κωνσταντινούπολη, έτσι κι εμείς σεβόμαστε του Γαζί Εβρενός, τα μαυσωλεία που είμαστε τυχεροί και έχουμε πολλά στα Γιαννιτσά. Κάποτε είχα προτείνει να

λειτουργήσουμε ένα χαμάμ, γιατί έχουμε πολλά νερά στα Γιαννιτσία. Με τα λουτρά του Γαζί Εβρενός ή του Αχμέτ Μπέη θα μπορούσαμε να έχουμε μεγάλη προσέλκυση τουριστών μουσουλμάνων. Πριν 2 χρόνια είχε έρθει μια αντιπροσωπία 14 Τούρκων επιστημόνων και τους είχε γίνει ξενάγηση στου Γαζί Εβρενός, έφυγαν κατενθουσιασμένοι και ανανέωσαν το ραντεβού τους να αρχίσουν να φέρνουν κόσμο για να επισκέπτονται αυτά τα μνημεία. Καλό θα ήταν και τα σχολεία να τα επισκέπτονται. Νομίζω μέσα στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης και της τοπικής ιστορίας που κάνουν τα παιδιά στο γυμνάσιο, έχουν την ευκαιρία να μάθουν κάποια πράγματα και έτσι τα παιδιά γνωρίζουν την πόλη τους. Τα μνημεία πρέπει να είναι επισκέψιμα και να μην είναι κλειστά. Ξέρω ότι είναι πολύ δύσκολο να λειτουργήσουν, γιατί και η Λαογραφική Εταιρεία, η οποία έχει το Λαογραφικό Μουσείο, δεν είχε άτομο για να το λειτουργήσει και φυσικά χώρο για να στεγάσει το τόσο μεγάλο υλικό που έχει. Πάντως, φροντίζουμε όταν έχουμε ένα Λύκειο από μακριά ή κάποιον άλλο σύλλογο να τους ξεναγούμε στα μνημεία της πόλης.

29. ΑΠΟΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ:

Είναι σε πολύ καλό δρόμο. Χάρηκα πάρα πολύ την αναστήλωση του ρολογιού, γιατί έγινε στις πραγματικές διαστάσεις του χρόνου (όμως δε φαίνεται από όλα τα σημεία της πόλης), αναστηλώθηκε σωστά και υπάρχει καλός φωτισμός. Μου αρέσει που προέβλεψαν και έβαλαν γύρο-γύρο φωτισωλήνες,

30. ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ:

Δεν έχει προσεχθεί. Θα μπορούσαμε να έχουμε πάρα πολύ καλό προσκυνηματικό και συνεδριακό τουρισμό. Τα Γιαννιτσία προσφέρονται από την άποψη ότι έχουν ένα υπέροχο Πνευματικό Κέντρο με φοβερή ακουστική και θα μπορούσαν να γίνονται συνέδρια. Ίσως θα έπρεπε να προβληθούν περισσότερο στο διαδίκτυο, μέσα από ιστοσελίδες με πολλές εκδηλώσεις. Έχουμε πολλά μνημεία και δεν είναι μόνο τα μουσουλμανικά, αλλά υπάρχουν και πολλά ιστορικά, ορθόδοξα και μοναστήρια της περιοχής, λόγου χάριν, ο Άγιος Αθανάσιος στον Πενταπλάτανο, η Μητρόπολη, το Αρχοντικό, το μοναστήρι στη Λάκκα, αλλά ο κόσμος πρέπει να τα αγαπήσει για να τα διαφημίσει. Εντύπωση μου κάνουν τα τοπικά προϊόντα, έχουμε το τσίπουρο, έχουμε το κρασί, όμως στην ουσία δεν έχουμε κάτι τοπικό να δείξουμε. Ίσως θα έπρεπε κάποιο προϊόν να το κάναμε σα τοπικό. Αυτό θα πρέπει να το σκεφτούν πολλοί παράγοντες και να συνεργαστούν, όχι μόνο σύλλογοι και Δήμος, αλλά και σωματεία, πχ στην Παραμυθούπολη η ένωση μελισσοκόμων με τη γύρη, την πρόπολη, τα σαπούνια και πόσα άλλα πράγματα. Γιατί να μη τα ξέρει αυτά ο κόσμος, να τα δείχνουν και να τα πουλάνε.

31. ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Ήδη απαντήθηκε το ερώτημα αυτό. Σας είπα, και χαμάμ να υπήρχαν, και νερά να υπήρχαν, και προσκυνηματικός και συνεδριακός τουρισμός. Επίσης, η Παραμυθούπολη φέρνει κόσμο, τουλάχιστον μαζεύει τα χωριά. Είναι μια πολύ καλή κίνηση από τη ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π.

32. ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Πρακτικά με όλα αυτά που κάνουμε: εκδηλώσεις, ομιλίες, εκδρομές, χορευτικά, ημερίδες και ότι είμαστε οι καλύτεροι διαφημιστές του τόπου μας όπου πηγαίνουμε. Τουλάχιστον μας το λένε αυτό. Στην Κέρκυρα, που είχαμε πάει τον Ιούνιο και χορέψαμε, είχαν να λένε για το ήθος και την όλη παρουσία που είχε το Λύκειο Ελληνίδων, γιατί το Λύκειο Ελληνίδων δεν είναι μόνο χορευτές, είναι θεσμός πολλά χρόνια. Δεν είναι απλά ένας τοπικός σύνδεσμος. Προσέχουμε πάρα πολύ τη σωστή εμφάνιση των παιδιών, γιατί η λεπτομέρεια είναι που κάνει τη διαφορά αλλά και για να διασώσουμε στις επόμενες γενιές και να μεταλαμπαδεύσουμε ότι έχουμε πάρει εμείς απ' τους προγενέστερους. Αυτό είναι η παράδοσή μας.

33. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΠΟΦΑΣΙΖΑΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΘΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ:

Σκεφτόμουν ένα μικρό φυλλάδιο, που να έχει φωτογραφίες απ' όλους τους συλλόγους. Ένα έντυπο που να μπορεί να πωλείται σε περίπτερα ή και να μοιράζεται στα σχολεία. Ίσως ένα περιοδικό που να ενημερώνουν όλοι οι σύλλογοι τις δράσεις τους. Η αλήθεια είναι ότι πολλοί σύλλογοι επιχειρήσαν να κάνουν περιοδικά, αλλά δεν έμειναν. Μόνο το περιοδικό της ιστορικής και λαογραφικής εταιρείας «ο Φίλιππος», που ξεκίνησε το 1992, με πρωτεργάτη τον κ. Παπαλαζάρου, τώρα συνεχιστή την κα. Πασχούδη Μαρία, όπου γίνεται άριστη δουλειά και τα τεύχη αυτά πολλούς κόσμος προστρέχει για να πάρει υλικό είτε για εργασίες είτε τις παραπομπές που χρησιμοποίησε επιστημονικές εργασίες. Υπάρχουν ηλεκτρονικά περιοδικά. Έχουμε την αστική εταιρεία «ο Φίλιππος» Γαλατάδων, εκεί έχουμε το περιοδικό «Κουτί», στο οποίο και εδώ διαφημίζουμε τα πολιτιστικά των συλλόγων. Βέβαια από φέτος έχει γίνει σε ηλεκτρονική μορφή, γιατί απλά ο κόσμος δε μπορεί να δίνει χρήματα για να τυπώνεται το περιοδικό (το περιοδικό δινόταν δωρεάν).

Συνέντευξη με τον πρόεδρο της Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Γιαννιτών « Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ», κ. Ιωαννίδη Χριστάκη.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Ιωαννίδης Χριστάκης

2. ΙΔΙΟΤΗΤΑ:

Πρόεδρος της Ιστορικής Λαογραφικής Εταιρείας Γιαννιτών «Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ».

-
- 3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:**
Συνταξιούχος Εκπαιδευτικός
- 4. ΗΛΙΚΙΑ:**
73 ετών.
- 5. ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ:**
2002-

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

- 6. ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Γιαννιτών «Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ».
- 7. ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
1992
- 8. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ:**
Μη κερδοσκοπικός φορέας
- 9. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
Η προβόλη και μετάδοση του ιστορικού και λαογραφικού χαρακτήρα της πόλης.
- 10. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ:**
620 μέλη.
- 11. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΛΩΝ:**
400 μέλη.
- 12. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ:**
Είναι οι 14-15 ομιλίες που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στα πλαίσια του Ανοιχτού Λαϊκού Πανεπιστημίου, η επίσκεψη μαθητών, φοιτητών, ερευνητών στο γραφείο και την βιβλιοθήκη της Εταιρείας καθώς και οι επισκέψεις στο Λαογραφικό Μουσείο, το οποίο αυτή τη στιγμή είναι κλειστό.
- 13. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
Οι τρέχουσες εκδηλώσεις είναι οι ομιλίες του Ανοιχτού Λαϊκού Πανεπιστημίου που πραγματοποιούνται από αρχές Οκτωβρίου μέχρι τέλη Μαΐου κάθε δυο εβδομάδες.
- 14. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
Κάθε 15 μέρες.
- 15. ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
Ομιλίες που περιστρέφονται γύρω από τον ιστορικό τομέα, θέματα υγείας αλλά και κοινωνικά και εγκυκλοπαιδικά θέματα.

16. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Οι ομιλίες πραγματοποιούνται στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου και μερικές φορές στο Πνευματικό Κέντρο.

17. ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Η επισκεψιμότητα στις εκδηλώσεις ποικίλει ανάλογα με το θέμα αλλά και τον ομιλητή. Συνήθως ο αριθμός των ατόμων που παρακολουθούν τις ομιλίες είναι γύρω στα 100-110 άτομα.

18. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΥ:

Το κοινό που παρακολουθεί τις ομιλίες προέρχεται από τα Γιαννιτσά και τις υπόλοιπες δημοτικές ενότητες του Δήμου Πέλλας.

19. ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ:

Υπάρχει για κάθε εκδήλωση

20. ΣΕ ΠΟΙΑ ΜΜΕ:

Σε όλο τον τοπικό έντυπο τύπο, στον τοπικό τηλεοπτικό σταθμό.

21. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Συνεργασία υπάρχει με το Δήμο Πέλλας, τη ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π., το Δημοτικό Ωδείο και την Ένωση Λογοτεχνών Βορείου Ελλάδος.

22. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Ασφαλώς παρακολουθούμε τις εκδηλώσεις τους και στέλνουμε προσκλήσεις με τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούμε

23. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Καλές σχέσεις.

24. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:

Με τον Σύνδεσμο Ελληνο-γερμανικής Φιλίας Γιαννιτσών. Συμμετέχουμε με ομιλητές μας σε διάφορες εκδηλώσεις της ελληνικής κοινότητας για ελληνικές επετείους. Επίσης αποστέλλουμε βιβλία σε ελληνικά σχολεία της Ουγγαρίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας.

25. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Πάντα υπάρχει η μέριμνα στις προθέσεις και στα καθήκοντα μας, διαφορετικά οι δράσεις μας δεν θα φτάσουν σε βάθος χρόνου. Προσπαθούμε τα μέλη μας να ενημερώνουν τον κύκλο τους για τις εκδηλώσεις του συλλόγου. Αποστέλλουμε προσκλήσεις σε σχολεία στις δημοτικές αρχές, στις εκκλησίες αλλά και σε άλλους συλλόγους προκειμένου να τους ενημερώσουμε για τις δράσεις του συλλόγου

26. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:

Υπάρχουν συγκεκριμένα μέλη που ανήκουν στο Δ.Σ. του συλλόγου που παράλληλα δραστηριοποιούνται και σε άλλους φορείς αυτοί είναι υπεύθυνοι να αναπτύξουν την ενημερωτική προσπάθεια.

27. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ/ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Σε μόνιμη βάση υπάρχει η συνεργασία και υποστήριξη του Δήμου Πέλλας αλλά και της ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π που χωρίς την βοήθεια τους δεν θα μπορούσαμε να πραγματοποιήσουμε τις εκδηλώσεις του Ανοιχτού Λαϊκού Πανεπιστημίου.

28. ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:

Πιστεύουμε ότι είναι χρέος της Δημοτικής Αρχής εν γένει, των δημοτών καθώς και των πολιτιστικών συλλόγων της πόλης να φροντίζουν για την αποκατάσταση και συντήρηση των μνημείων της πόλης. Εξάλλου η εταιρεία έχει βοηθήσει και στην ανέγερση μνημείων όπως είναι το μνημείο Μακεδονικού Αγώνα, οι προτομές του Ελ. Βενιζέλου και της Π.Σ. Δέλτα και άλλες πολλές.

29. ΑΠΟΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ:

Πολύ καλή κίνηση, δράση για να προσελκύσουμε τουρισμό από την γείτονα, Τουρκία.

30. ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ:

Δεν υπάρχει τουρισμός στην πόλη αλλά πλέον υπάρχουν οι δυνατότητες με τις αναστηλώσεις των οθωμανικών μνημείων για να αναπτυχθεί.

31. ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Θα πρέπει ο τουρισμός μας να απευθυνθεί στον τουρκικό πληθυσμό να προσελκύσουμε τουρίστες από την γειτονική χώρα. Επίσης με τον νέο καλλικρατικό δήμο τα Γιαννιτσα πρέπει να έχουν άμεση σύνδεση με τις αρχαιότητες της Πέλλας. Αλλά και να προσανατολιστούμε και σε εναλλακτικά είδη τουρισμού να αξιοποιήσουμε το ποταμό Λουδία για ναυταθλητικές διοργανώσεις αλλά και το όρος Πάϊκο για περιπατητικές εξορμήσεις. Τέλος παραπλήσιες θα πρέπει να συνεργάζονται και να οργανωθούν σε ένα δίκτυο το οποίο θα προσφέρει πολλαπλά οφέλη.

32. ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Δεν υπάρχουν επιχορηγήσεις για να μπορέσουμε να βοηθήσουμε πρακτικά. Μπορούμε όμως να βοηθήσουμε την Δημοτική Πολιτική συμμετέχοντας σε ιστορικά συνέδρια, με ξεναγήσεις στο Λαογραφικό Μουσείο άλλα και σαν μεγαλύτεροι να βοηθήσουμε συμβουλευτικά.

33. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΠΟΦΑΣΙΖΑΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΘΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ:

Στην προβολή του ιστορικού και λαογραφικού τομέα της πόλης μας.

Συνέντευξη με την υπεύθυνη νεολαίας του Συλλόγου Ποντίων Γιαννιτσών, κα. Μαγλουσίδου Μαρία.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- 1. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:**
Μαγλουσίδου Μαρία
- 2. ΙΔΙΟΤΗΤΑ:**
Υπεύθυνη Νεολαίας του Συλλόγου Ποντίων Γιαννιτσών
- 3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:**
Πολιτικός Μηχανικός
- 4. ΗΛΙΚΙΑ:**
37 ετών
- 5. ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ:**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

- 6. ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
Σύλλογος Ποντίων Γιαννιτσών
- 7. ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
1951
- 8. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ:**
Μη κερδοσκοπικός φορέας
- 9. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
Να παρουσιάζουμε την ποντιακή παράδοση σε αυτούς που δεν την γνωρίζουν και κυρίως να την μάθουμε και να μεταδώσουμε στις νέες γενιές.
- 10. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ:**
2000 μέλη
- 11. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΛΩΝ:**
300 μέλη
- 12. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ:**
2 (Ο ετήσιος χορός, Ακρίτεια)
- 13. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:**
Ο ετήσιος χορός που πραγματοποιήθηκε πριν λίγες μέρες και μια συναυλία που θα γίνει σε λίγο καιρό

14. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Συνήθως κάθε δυο μήνες κάποιες μικρότερες εκδηλώσεις για τα παιδιά ή και για τους μεγάλους

15. ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Κυρίως μουσικές και χορευτικές, αναβίωση εθίμων όπως είναι το έθιμο των μομόγερων που παρουσιάζουμε στην παραμυθούπολη, αλλά έχουμε κάνει και θεατρικές παραστάσεις, ενώ στα πλαίσια της παραμυθούπολης έχουμε φτιάξει χριστουγεννιάτικα στολίδια τα οποία διαθέσαμε για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

16. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Στην αίθουσα του συλλόγου, αλλά και σε εξωτερικούς χώρους της πόλης.

17. ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

700-1000 άτομα.

18. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΥ:

Το κοινό που παρακολουθεί τις εκδηλώσεις είναι από την πόλη των Γιαννιτσών και από τις γύρω περιοχές, από την Θεσσαλονίκη, την Ελασσόνα και άλλες περιοχές που υπάρχουν ποντιακοί σύλλογοι και μας γνωρίζουν.

19. ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ:

Ναι

20. ΣΕ ΠΟΙΑ ΜΜΕ:

Τηλεόραση, ραδιόφωνο, τοπικό έντυπο τύπο, facebook, ιστοσελίδα συλλόγου.

21. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Δήμος Πέλλας, ΔΗ.Κ.Ε.Π.ΑΠ., Αντιπεριφέρεια Πέλλας, Εκκλησίες της πόλης

22. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Δεν έχουμε συνεργασίες με άλλους συλλόγους.

23. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Οι σχέσεις μας με τους άλλους συλλόγους φροντίζουμε να είναι καλές.

24. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:

Όχι ακόμα.

25. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Φροντίζουμε να φέρνουμε καλλιτέχνες που να είναι γνωστοί και αγαπητοί από το κοινό. Φροντίζουμε να διατηρούμε χαμηλές τις τιμές των εισιτηρίων, καθώς σκοπός είναι οι άνθρωποι που θα παρακολουθήσουν τις εκδηλώσεις μας να διασκεδάσουν και να ευχαριστηθούν με τους ποντιακούς χορούς και τα έθιμα με λίγα έξοδα λόγω και της οικονομικής κατάστασης που επικρατεί. Εξάλλου οι εκδηλώσεις δεν αποτελούν κίνητρο για να συγκεντρωθούν χρήματα για το

σύλλογο αλλά να μην αλλοιωθεί η παράδοση και να την μάθουν και τα μικρά παιδιά.

26. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:

Ο σύλλογος είναι ζωντανός οργανισμός και πρέπει κάθε φορά να βλέπεις ποιες είναι οι ανάγκες που έχει κάθε φορά ο κόσμος. Οι απαιτήσεις αλλάζουν και εμείς πρέπει να βλέπουμε τι θέλει ο κόσμος αλλά κυρίως μας ενδιαφέρει να έχουμε παιδιά κοντά στο σύλλογο για να τους μάθουμε συγκεκριμένα πράγματα, όχι μόνο τους ποντιακούς χορούς και τα έθιμα αλλά και να τα διαπαιδαγωγήσουμε ώστε να συνεργάζονται μεταξύ τους, να κάνουν φίλους κ.α.

27. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ/ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Ο στόχος είναι να πάνε καλά τα χορευτικά μας και κάποια στιγμή να πραγματοποιήσουμε ένα ταξίδι στο εξωτερικό.

28. ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:

Θα μπορούσαν να έχουν αξιοποιηθεί, δεν έχουν. Θα πρέπει να γίνουν επισκέψιμοι χώροι στο κοινό. Θέλει δουλειά.

29. ΑΠΟΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ:

Η προσωπική μου άποψη είναι να φέρνουμε κόσμο στην πόλη με όποιον τρόπο. Αυτό δίνει χρήματα αλλά και άλλες δυνατότητες στην πόλη. Ωστόσο υπάρχουν και αντιρρήσεις αλλά από τη στιγμή που είναι η ιστορία της πόλης μας πρέπει να την ξέρουμε, να την μαθαίνουμε και να την μαθαίνουμε και στα παιδιά μας. Αυτοί που ενδιαφέρονται να τα επισκεφθούν να μπορούν, ώστε να μπορεί να αναπτυχθεί ο πολιτιστικός τουρισμός στην πόλη. Έτσι αν τα καταφέρουμε να μπορούμε να παρουσιάσουμε και την δική μας κουλτούρα, τα ήθη και έθιμα μέσα από τους συλλόγους.

30. ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ:

Υπάρχουν σχέδια για τον τουρισμό αλλά δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμη. Δεν υπάρχει τουρισμός στην πόλη. Από την στιγμή που αναστηλώθηκαν τα οθωμανικά μνημεία δεν έχω δει σοβαρό τουρισμό, μόνο μεμονωμένα γκρούπ. Όταν υπάρχει το αρχαιολογικό μουσείο της Πέλλας θα μπορούσαν να συνδυαστούν επισκέψεις στο μουσείο και στη συνέχεια στα μνημεία των Γιαννιτσών ειδικά τώρα που ανήκουν στον ίδιο καλλικρατικό Δήμο, τον Δήμο Πέλλας.

31. ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Αυτό πρέπει να το χειριστούν οι τοπικές αρχές όπως είναι η δημορχεία, ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π. ή σε συνεργασία να ενημερώσουμε αυτούς που πιθανόν να ενδιαφέρονται για το τι μπορεί να τους προσφέρει η πόλη των Γιαννιτσών και σχετικά με τα μνημεία αλλά και τις υπόλοιπες παροχές π.χ. τους χώρους εστίασης, διασκέδασης και ψυχαγωγίας. Να δημιουργήσουμε εμείς ένα πλάνο για μια τέτοιου είδους εκδρομή και στη συνέχεια να την προτείνουμε σε τουριστικά πρακτορεία και σε άλλες χώρες.

32. ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:

Οι σύλλογοι γενικότερα θα μπορούσαν να βοηθήσουν και εθελοντικά σαν οδηγό σε αυτά τα γκρούπ αλλά και να συμμετέχουν σε εκδηλώσεις που θα προγραμματίζονται για να δείξουμε τα ήθη και τα έθιμα μας.

33. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΠΟΦΑΣΙΖΑΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΘΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ:

Σε μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις. Πώς το φαντάζομαι: οι άνθρωποι να κάθονται και να απολαμβάνουν το φαγητό και το ποτό τους και εμείς να παρουσιάζουμε μια μουσικοχορευτική παράσταση με τα ποντιακά ήθη και έθιμα.

Συνέντευξη με τον πρόεδρο του Συλλόγου Καρυωτών Γιαννιτσών «ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΥΛΙΑ», κ.Μητκούδη Δημήτρη

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Μητκούδης Δημήτριος

2. ΙΔΙΟΤΗΤΑ:

Πρόεδρος του Συλλόγου Καρυωτών Γιαννιτσών «Ανατολική Ρωμυλία»

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:

Τραπεζικός Υπάλληλος

4. ΗΛΙΚΙΑ:

45 ετών.

5. ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ:

2005-

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

6. ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Πολιτιστικός Σύλλογος Καρυωτών Γιαννιτσών «Η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΥΛΙΑ»

7. ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

1978

8. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ:

Μη κερδοσκοπικός φορέας

9. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:

Να θυμούνται οι παλαιότεροι και να μαθαίνουν οι νέοι.

10. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ:

Σύμφωνα με το καταστατικό του συλλόγου, όλοι οι κάτοικοι του Συνοικισμού Γιαννιτσών είναι μέλη του συλλόγου, όποτε περίπου 3000 άτομα

11. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΛΩΝ:

Ο αριθμός των ενεργών μελών είναι γύρω στα 150 άτομα

12. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΓΙΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ:

Οι πάγιες εκδηλώσεις του συλλόγου είναι 3. Την περίοδο των Χριστουγέννων έχουμε την αναβίωση του εθίμου, «Εννιά Φαγιά». Την προπαραμονή των Χριστουγέννων εντός του συλλόγου πραγματοποιείται κάθε χρόνο το έθιμο όπου σε ένα τραπέζι σερβίρονται εννιά νηστίσιμα φαγητά και αφού ο πρεσβύτερος της οικογένειας τα ευλογήσει τα μοιράζει στα υπόλοιπα μέλη. Παράλληλα ανάβουν και φωτιές ακολουθώντας το τοπικό έθιμο της πόλης, τα Κόλιντα. Η δεύτερη εκδήλωση είναι οι «Κουνιές» που αναβιώνουν κάθε χρόνο την δεύτερη μέρα του Πάσχα στον προαύλιο χώρο του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου και πρόκειται για μια γιορτή που έχει τις ρίζες της στις διονυσιακές γιορτές, τα αρχαία Θεστήρια. Στήνονται κούνιες, όπου τα νεαρά αγόρια προσπαθούν να γυρίσουν όσες περισσότερες φορές μπορούν. Ο όρος της αιώρησης θεωρείται καλός οiwνός για να πάνε καλά οι σοδειές για να έχουν υγεία κ.α. Όποιος γυρνούσε την κουνιά περισσότερες φορές ήταν το 'παλικάρι της χρονιάς'. Η τρίτη εκδήλωση είναι ένα παιδικό φεστιβάλ παραδοσιακού χορού «Τα ΦΙΛΙΠΠΕΙΑ» που πραγματοποιείται για ένατη φορά στο Κλειστό Θέατρο του Πνευματικού Κέντρου Γιαννιτσών. Είναι μια χορευτική εκδήλωση για παιδιά, όπου συμμετέχουν και άλλοι χορευτικοί σύλλογοι και μέχρι στιγμής έχουν πάρει μέρος πάνω από 3000 παιδιά. Τέλος μια νέα εκδήλωση που έγινε για πρώτη φορά και ευχόμαστε να συνεχιστεί είναι η «Βραδιά Παράδοσης» ένα μικρό πανηγύρι έξω από τον Ιερό Ναό των Αγίων Πέτρου και Παύλου, το βράδυ ανήμερα της γιορτής στήνεται ένα παραδοσιακό γλέντι με σκοπό να τιμήσουμε του αγίους.

13. ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Αυτή την στιγμή δεν υπάρχει κάποια εκδήλωση εκτός αν προκύψει κάποια έκτακτη.

14. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται όταν είναι η περίοδος των εθίμων.

15. ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Χορευτικές στα πλαίσια της αναβίωσης εθίμων, διάφορες ομιλίες και παραδοσιακά γλέντια που πραγματοποιούνται εντός του συλλόγου.

16. ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Οι Εκδηλώσεις πραγματοποιούνται κυρίως στην περιοχή του Συνοικισμού, εντός του Συλλόγου, στον προαύλιο χώρο του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου, και στον Πνευματικό Κέντρο.

17. ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ:

Μεγάλη επισκεψιμότητα στις εκδηλώσεις του συλλόγου.

18. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΥ:

Το κοινό που παρακολουθεί τις εκδηλώσεις προέρχεται από τον Συνοικισμό αλλά από τις υπόλοιπες περιοχές της πόλης των Γιαννιτσών, από τα γύρω χωριά, ενώ πρόσφατα με την αναβίωση του εθίμου των εννέα φαγητών είχαμε άτομα από την Ορεστιάδα, την Πάτρα, που ήρθαν για να δουν την αναβίωση του εθίμου από κοντά.

19. ΠΡΟΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ:

Ναι.

20. ΣΕ ΠΟΙΑ ΜΜΕ:

Κυρίως εφημερίδες, ραδιόφωνο και διαδίκτυο

21. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Δεν μπορείς να λειτουργήσεις χωρίς τις συνεργασίες από τον Δήμο Πέλλας, τη ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π. Τα προηγούμενα χρόνια υπήρχε και οικονομική συνεργασία, αλλά τελευταία η συνεργασία έγκειται κυρίως σε βοήθεια από το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου (για τις αναρτήσεις των πανό, για άμμο στην αναβίωση του εθίμου του ανάμματος της φωτιάς κ.α.).

22. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Συμμετέχουμε στις εκδηλώσεις άλλων συλλόγων και συμμετέχουν σε εκδηλώσεις μας όταν τους καλούμε.

23. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ:

Πολύ καλές, δεν μας χωρίζει κάτι, αντίθετα μας ενώνει. Ο στόχος μας είναι ένας, κοινός, η παράδοση.

-
- 24. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:**
Όχι.
- 25. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:**
Προσπαθούμε τα μέλη μας να συστήνουν το σύλλογο μας σε άτομα που δεν το γνωρίζουν, ώστε 'στόμα με στόμα' να υπάρχει περισσότερη προώθηση του συλλόγου και των εκδηλώσεων που διοργανώνει.
- 26. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:**
Έχουμε δημιουργήσει ένα τμήμα που οι γυναίκες του συλλόγου φτιάχνουν σπιτικά λικέρ, εργόχειρα, χειροτεχνίες, κοσμήματα, τα όποια διατίθενται προς πώληση και αποφέρουν έσοδα στο σύλλογο. Επιπλέον με αυτό τον τρόπο τα μικρά παιδιά, τα νεαρά κορίτσια διασκεδάζουν με αυτή την διαδικασία.
- 27. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ/ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:**
Μελλοντικά σχέδια μας είναι η εμφάνιση μας στην τηλεοπτική εκπομπή της ET3 «Κάθε τόπος και τραγούδι», όπου θα παρουσιάσουμε τα ήθη και έθιμα των Καρυωτών για το δωδεκαήμερο.
- 28. ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:**
Τα μνημεία είναι η ιστορία μας, η προσωπικότητα της πόλης μας και πρέπει να αναδειχθούν.
- 29. ΑΠΟΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ:**
Συγχαρητήρια που τις έχουν ξεκινήσει. Νομίζω ότι γίνεται πολύ καλή δουλειά, βέβαια χρειάζονται και άλλα πράγματα να γίνουν και άλλα οθωμανικά μνημεία να αναστηλωθούν. Ωστόσο θα έπρεπε να υπάρχει μέριμνα να μην εξαφανιστεί το παλιό ελληνικό κομμάτι της πόλης.
- 30. ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ:**
Δεν υπάρχει τουρισμός στην πόλη. Αν έρθουν τουρίστες θα επισκεφθούν την Πέλλα. Στα Γιαννιτσακάκια πέρα από την διασκέδαση δεν μπορούμε να προσφέρουμε κάτι άλλο στον τουρίστα. Οι τουρίστες θα πρέπει να έρθουν στην πόλη να την περπατήσουν να μάθουν την ιστορία της πόλης.
- 31. ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:**
Θα πρέπει να υπάρχει περισσότερη προώθηση και διαφήμιση της πόλης μας.
- 32. ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ:**
Μέσα από την ιστοσελίδα μας προσπαθούμε να καλέσουμε κόσμο να επισκεφθούν τα Γιαννιτσακάκια και να παρακολουθήσουν τις εκδηλώσεις μας. Αλλά θα πρέπει να υπάρχει πρωτοβουλία του Δήμου και να ακολουθούν οι σύλλογοι με παράλληλες δράσεις, ξεναγήσεις ή ακόμα να γίνουν συνεργασίες με άλλους Δήμους να υπάρχει η σύσταση κάποιου δικτύου

33. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΠΟΦΑΣΙΖΑΤΕ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΕ ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΘΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ:

Αυτό που ξέρουμε, αυτό προσπαθούμε να αναδείξουμε. Με την παράδοση ασχολούμαστε εξάλλου η παράδοση δεν είναι κάτι στατικό αλλά μεταβάλλεται με τα χρόνια και στο χέρι μας είναι να την διατηρήσουμε και να την μεταδώσουμε στους νέους.

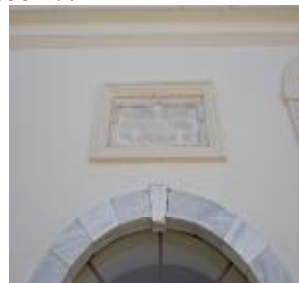
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

**Εικόνα Σφάλμα! Μόνο κύριο έγγραφο.
Το μασωλείο του Γαζή Εβρενός, αρχές 20ου αιώνα**

**Εικόνα Σφάλμα! Μόνο κύριο έγγραφο.
Το μασωλείο του Γαζή Εβρενός, μετά την αναστήλωση του 2004**

**Εικόνα 3 Επιγραφή στην είσοδο του μασωλείου του
Γαζή Εβρενός**

Εικόνα 4

Επιγραφή στην πρόσοψη του Ρολογιού

Εικόνα 6

Το Ρολόι του Σερίφ Μπέη, 19^{ος}
αιώνας

Εικόνα 5

Ο Πύργος του Ρολογιού σήμερα

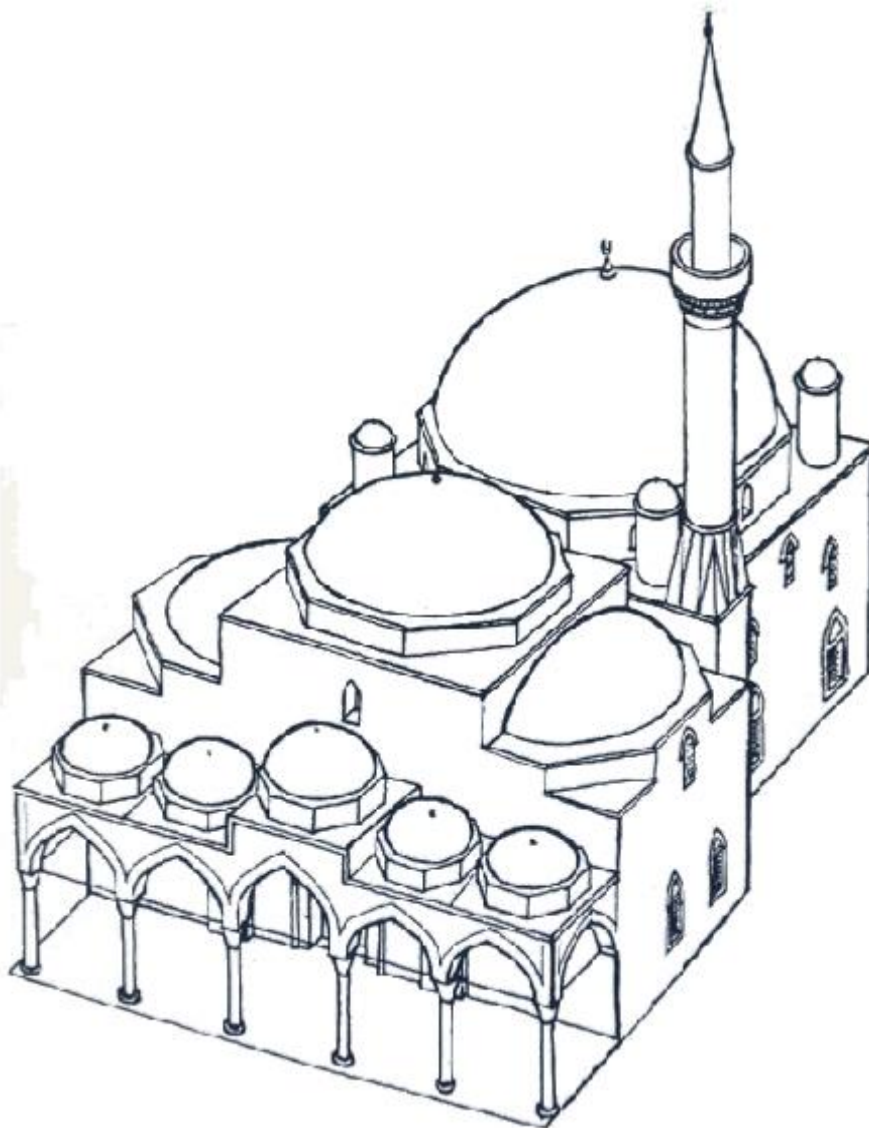
Εικόνα 7

Το τζαμί του Σείχη Ιλαχή

Εικόνα 8

Τζαμί Αχμέτ Μπέη

Εικόνα 9

Αναπαράσταση του τεμένους του Ισκεντέρ Μπέη

Εικόνα 10

Οικία Εμίν Μπή (Πολύκεντρο)

Εικόνα 11

Το Ηρώο της πόλης (Μαύρο Άγαλμα)

Εικόνα 12

Ομαδικός Τάφος

Εικόνα 13

Ομαδικός Τάφος

Εικόνα 14

Μητροπολιτικός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου

Εικόνα 15

Ανδριάντας Μ. Αλεξάνδρου

Εικόνα 16

Ανδριάντας Φιλιππού Β' και αναπαράσταση Μακεδονικής Φάλαγγας

Εικόνα 17
Προτομή Αρχιστρατηγου Κωνσταντίνου

Εικόνα 18 Προτομή Ελ. Βενιζέλου

Εικόνα 19
Μνημείο Εθνικής Αντίστασης

Εικόνα 20

Προτομή Ι. Δεμέστιχα

Εικόνα 21

Προτομή Κων. Μπουκουβάλα

Εικόνα 22

Προτομή Θωμά Μαγκριώτη

Εικόνα 23

Προτομή Γκόνου Γιώτα

Εικόνα 24

Λαογραφικό Μουσείο Γιαννιτών

Εικόνα 25

Λαογραφικό Μουσείο Γιαννιτών

Εικόνα 26 Λαογραφικό Μουσείο Γιαννιτών

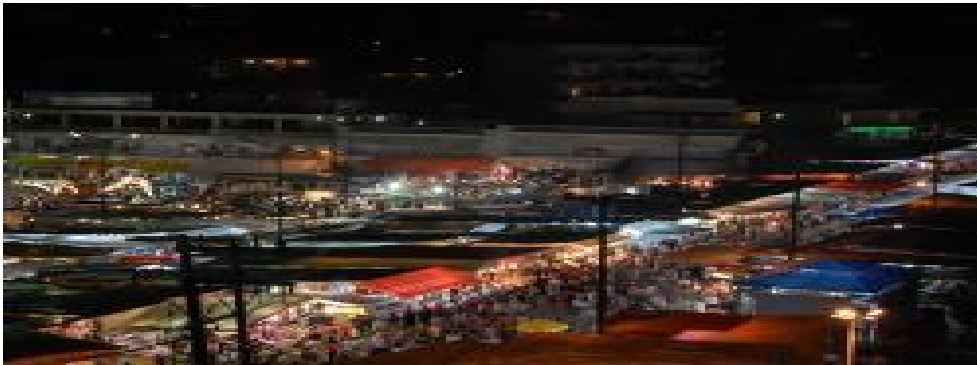
Εικόνα 27

Στρατιωτικό Μουσείο Γιαννιτών

Εικόνα 28

Στρατιωτικό Μουσείο Γιαννιτών

Εικόνα 29 Εμποροπανήγυρις

Εικόνα 30

Πέλλα της γεύσης

Εικόνα 31

Πέλλα της γεύσης

Εικόνα 32

Πέλλα της γεύσης

Εικόνα 33

Πέλλα της γεύσης

Εικόνα 34

Ανοιχτό Θέατρο

Εικόνα 35

Πνευματικό Κέντρο

Εικόνα 37 Δρόμος θυσίας

ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ
ΑΝΤΙΔΡΑΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Ο.Π.Ε.Γ. ΚΑΙ ΕΙΣΑΓ. ΓΕΛΛΑΣ ΠΕΛΛΗΣ

Δρόμος θυσίας Παννιτών
Pella Half Marathon

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Διπλάσιες Συμμετοχές
• Τη. Αθλητικού Δήμου Πέλλας
τηλ. 2581250009
• www.opgkib.gr
• kl@opgkib.gr

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2013
Εκκίνηση από το Αθλητικό Κέντρο Πλατανότοπι:
• Ημέρα: Πέμπτη - 21.097,5μ - ώρα 09:00
• Δρόμος θυσίας 6.000μ. - ώρα 09:10

Εικόνα 36

Δρόμος θυσίας

Εικόνα 38

Δρόμος θυσίας

Εικόνα 39

Παραμυθούπολη

Εικόνα 40

Παραμυθούπολη

Εικόνα 41

Παραμυθούπολη

Εικόνα 42

Παραμυθούπολη

Εικόνα 43

Παραμυθούπολη

Εικόνα 44

Παραμυθούπολη

Εικόνα 45

Ανθοέκθεση

Εικόνα 46

Ανθοέκθεση

Εικόνα 47 Ανθοέκθεση

Εικόνα 48

Κόλιντα

Εικόνα 49

Το έθιμο της Καμήλας

Εικόνα 50

Μωμόγεροι

Εικόνα 51

Κουνιές (έθιμο Αν. Ρωμυλίας)

Εικόνα 52

Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας

Εικόνα 53

Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας

Εικόνα 54

Αρχαιολογικό μουσείο Πέλλας

Εικόνα 55

Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας

Εικόνα 56

Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας

Εικόνα 57

Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας

Εικόνα 58

Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας

Εικόνα 59

Αρχαιολογικό Μουσείο Πέλλας

Εικόνα 60

Αρχαιολογικός Χώρος Πέλλας

Εικόνα 61

Αρχαιολογικός Χώρος Πέλλας